

odborný časopis

cena: 50 Kč / 2,3 €

sociální služby

Týden
sociálních
služeb 2017

Úprava aut pro
handicapované

*Šťastné stáří
očíma dětí*

Méně námahy a více pohodlí

Jedinečné zalepovací kalhotky **MoliCare Premium Elastic** maximálně usnadňují každodenní péči díky elastickým bočním pásům

Rychlé a snadné použití

- o 20% kratší čas aplikace
- o 24% méně námahy pro pečující osobu
- skvěle sedí každé postavě, díky elastickým bočním pásům a lepičkám se suchými zipy

Zdravá pokožka

- unikátní kroucené vlákno zajišťuje povrch s pH 5,5

Extra savé

- rychle a spolehlivě absorbují moč i zápach
- indikátor savosti signalizuje nutnost výměny plenky

Pro další informace volejte na bezplatnou linku **800 100 333**, navštivte **www.hartmann.cz** nebo kontaktujte svého obchodního zástupce HARTMANN-RICO.

**O krok dál
pro zdraví**

 odborný časopis
sociální služby

Odborný časopis Sociální služby
Měsíčník vydávaný Asociací poskytovatelů
sociálních služeb ČR

Adresa: Vančurova 2904, 390 01 Tábor

Tel./fax: +420 381 213 332

www.socialnisluzby.eu, www.apsscr.cz

www.facebook.com/Socialnisluzby

IČO 604 458 31

Ročník: 19

Číslo: 11/2017 LISTOPAD

Cena: 50 Kč / 2,3 € (cena letních dvojčísel: 69 Kč / 3 €)

Roční předplatné: 538 Kč / 24,4 €

Objednávky: www.send.cz („Časopisy odborné“).

Členové APSS ČR objednávají časopis písemně,

e-mailem nebo telefonicky na adrese vydavatele

nebo redakce, případně na www.socialnisluzby.eu.

Vychází: V Táboře 10× ročně, 20. den v měsíci,
resp. nejbližší následující pracovní den

Redakce:

Šéfredaktorka: Mgr. Veronika Hotová

sefredaktor@apsscr.cz

+420 607 056 221

Zástupkyně šéfredaktora: Ing. Kateřina Endrštová

redakce@apsscr.cz

+420 725 345 575

Jazyková korektura:

české texty: Mgr. Tamara Kajznerová a redakce

APSS SR: Mgr. Juliana Hanzová

ZPSS v SR: Mgr. Mária Grigová

Redakční rada:

Mgr. Petr Brázda

Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA

JUDr. Vladimír Hort

Mgr. Veronika Hotová

Ing. Renata Kainráthová

Ing. Daniela Lusková, MPA

Mgr. Alena Sakařová

Mgr. Bc. Andrea Tajanovská, DiS.

Mgr. Jan Vrbický

Grafické zpracování a tisk:

RUDI, a. s., Komenského 1839, 390 02 Tábor

Distribuce:

SEND Předplatné, s. r. o., Ve Žlíbku 1800/77,

hala A3, 193 00 Praha 9 – Horní Počernice,

www.send.cz, tel.: 225 985 225, GSM: 777 333 370,

fax: 225 341 425, e-mail: send@send.cz,

SMS: 605 202 115

Objednávky a distribuce na Slovensku:

MAGNET PRESS, SLOVAKIA, s. r. o.

P. O. Box 169, 830 00 Bratislava, Slovensko

Tel.: 00421/2/67201931-33 předplatne

e-mail: predplatne@press.sk, www.press.sk

Fotografie a ilustrace:

Není-li uvedeno jinak:

Fotky & Foto a archivny autorů příspěvků

Foto na titulní straně:

Tomáš Wostl – Na procházce s dědou, výtvarná soutěž

Šťastné stáří očima dětí, kategorie do 5 let, 1. místo

Elektronická verze časopisu:

www.alza.cz

Příspěvky a inzerce:

Příspěvky mohou být redakčně upravovány a kráceny.

Inzerci, PR články a příspěvky do rubrik Střípky

z domova a Pro inspiraci přijímá zástupkyně šéfredaktora.

Za obsah inzerce a PR článků odpovídá zadavatel.

Přetiskování krátkých úryvků článků je možné pouze

s uvedením názvu, jména autora článku, ročníku,

čísla a strany. Přetiskování celých článků či jejich částí

přesahujících jeden odstavec je možné pouze se svolením

redakce. Uzávěrka je vždy 15. dne předchozího měsíce.

Další pokyny naleznete na www.socialnisluzby.eu.

Registrace:

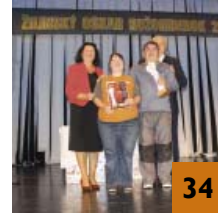
Povoleno rozhodnutím MK ČR E 11018

ISSN 1803-7348

Z obsahu čísla:

- **Aktuality APSS ČR** 5
- **Aktuální nabídka seminářů Institutu
vzdělávání APSS ČR – podzim/zima 2017** 6
- **Reportáž: Největší evropský kongres dlouhodobé
péče hostila letos polská Toruň** 7
- **Již IX. ročník Týdne sociálních služeb
České republiky vyvrcholil opět Výročním
kongresem poskytovatelů sociálních služeb** 10
- **Děti a senioři tvořili společně
aneb Soutěž Šťastné stáří očima dětí
má novou kategorii** 12
- **Systemická a na člověka
orientovaná komunikace – 2. díl** 14
- **Seriál Putování za sociálními službami:
Domov sociálních služeb Skřivany** 18
- **Aromaterapie – 2. díl** 22
- **Sebevražda a sebevražedné
jednání klienta – 2. díl** 24
- **PR HARTMANN: Podporujeme klienty
v aktivitě a samostatnosti** 27
- **Umělecké terapie – 2. díl: Arteterapie** 28
- **Veřejný ochránce práv: Ochránkyně zahajuje sérii
systematických návštěv domovů pro osoby
se zdravotním postižením** 30
- **Zařízení certifikovaná Značkou kvality** 33
- **ZPSS v SR: Žilinský Oskar 2017; TROJLÍSTOK
– centrum sociálnych služieb Ružomberok** 34
- **Názory, ohlasy: Jak je to s povinností krajů
zajistit dostupnost sociálních služeb** 39
- **Střípky z domova** 42

MURPHYHO ZÁKONY

„Osoba
s nejmenšími
znalostmi
má obvykle
nejvíce co
říci.“

ÚVODNÍK VICEPREZIDENTKY

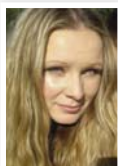
Milé čtenářky, milí čtenáři,

nedávno jsem hovořila s několika kolegy, dlouholetými matadory v sociálních službách. Takoví ti srdcaři, kteří si tu svoji službu doslova vydupali ze země. Hovořili jsme o současné situaci v sociálních službách, a přestože by teoreticky mohla být nálada optimistická, protože se konečně začíná zlepšovat platová situace zaměstnanců, nálada mých přátel byla úplně opačná. Nejčastěji zaznělo: „Už mě to všechno unavuje, nebaví mě to, nejraději bych ze sociálních služeb odešel/odešla.“ Rozebírali jsme důvody této skepse a mohu říci, že to jsou zejména ty, které APSS ČR vyjmenovala ve svém Desateru pro rozvoj sociálních služeb v ČR. Protože o peníze „jde až v první řadě“, je i pro poskytovatele asi největším stresem finanční nejistota. Je hezké, že bylo rozhodnuto o navýšení platů a mezd, avšak pokud poskytovatel za sebou nemá zřizovatele nebo jinou záštitu, která mu pomůže překonat období, než přijdou peníze od státu, má poskytovatel obrovský problém, kde peníze navíc vzít (někteří jsou i v situaci, že nemají na běžné mzdy, natož na navýšení). Každoroční nejistota v prvním poletí, kdy vlastně dorazí státní dotace, je pro mnohé noční můrou. Přestože od každé vládní garnitury slyšíme, že se bude administrativa snižovat (a v právě uplynulém předvolebním období jsme si toho užili až až), opak je pravdou. Všichni máme pocit, že nás papíry jednou zavalí. Pro samou administrativu není čas na práci samotnou. U mnohých „papírů“ (a zejména u různých statistik) přemýšlíme o jejich významu, neboť u většiny nikdo nikdy neviděl žádný relevantní výstup. Ono to mnohdy ani nejde, protože požadované údaje mají tak nejednoznačné zadání, že z toho nic kloudného nejde stanovit. Ona jednotná pravidla chybí snad ve všech oblastech – od pravidel pro poskytování státních dotací až po hodnocení kvality sociální služby, tedy inspekce – to je kapitola sama pro sebe. Rovněž nastavení „cenové politiky“ je zajímavé. Například poskytovatel pečovatelské služby, přestože nebude od státu dostávat dotaci, musí poskytovat své služby zdarma skupinám osob, pro které to zákon prostě nařizuje – o saturaci se nikde nemluví... Přitom je zpravidla tato osoba příjemcem příspěvku na péči – ano, toho příspěvku, který byl původně zamýšlen, aby si občan mohl hradit sociální službu. O realitě není potřeba se více rozepisovat... Všechny výše zmíněné skutečnosti nejenže komplikují život poskytovatelům, ale velmi často mají vliv na personální oblast. I přes navýšení finančního ohodnocení je velmi komplikované sehnat kvalitní pracovníky, atraktivně placených míst s mnohdy menší fyzickou i psychickou zátěží je dost, tak proč pracovat v sociálních službách?

Je krátce po volbách, tak uvidíme, jaké změny nás čekají a co nového přinesou. Nicméně je jisté, že jedním z prvních materiálů, které prezident APSS ČR předloží novému ministru nebo ministryni, bude právě toto Desatero.

Ing. Renata Kainráthová,
viceprezidentka pro terénní služby APSS ČR

EDITORIAL

Milí čtenáři,

je po všem. Ne tedy úplně po všem, abyste rozuměli, ale po těch nejdůležitějších událostech letošního podzimu. Jednak je po Týdnu sociálních služeb, který proběhl ve dnech 2.–8. října, jednak je po volbách. První událost byla radostná (minimálně pro nás v APSS tedy určitě), druhá už přinejmenším rozporuplná (ale to záleží na každém z nás, potažmo Vás). Týden sociálních služeb přinesl spoustu akcí, dnů otevřených dveří, kultury a zejména Výroční kongres poskytovatelů sociálních služeb, volby přinesly spoustu slibů, předsevzetí a návrhů na zlepšení. Říjen to tedy byl, jak vidno, více než nabitý v mnoha ohledech, pozitivní, negativní, i vše mezi tím. V tomto čísle vám přinášíme reportáže ze dvou nejdůležitějších akcí Týdne sociálních služeb. Jednak ze slavnostního vyhlášení výtvarné soutěže Šťastné stáří očima dětí, jednak z Výročního kongresu poskytovatelů sociálních služeb, který letos proběhl již po deváté (což znamená, že příští rok máme výročí!). Ačkoliv tyto akce jsou s Týdnem sociálních služeb spjaty nejvíce, zdaleka nejsou jediné, jak se dozvíte i ze Strípků ze života poskytovatelů sociálních služeb. Připojili jste se totiž i Vy, a to je právě to nejdůležitější ze všeho, protože v tom „jedeme společně“, jak znělo heslo letošního Týdne. Děkujeme.

V den, kdy píšete tento editorial (31. 10.), se sklízí následky po ničivém orkánu Herward, který udělal černou tečku za tímto měsícem. Díky ní se výsledky voleb tak trochu upozadily. Důvod, proč jsem v úvodu editorialem zmínila volby, je jednoduchý. Je to proto, že jsem se těšila, až budu moci napsat o tom, jak doufám, že po nové vládě České republiky nezbyde spouštět právě jako po Herwardu. A že všechny ty politické sliby nevyšumí jako ten vítr (i když některé by možná vyšumět mohly...).

Přeji poklidný vstup do adventního období
Mgr. Veronika Hotová, šéfredaktorka

Plán odborných konferencí APSS ČR

• Valná hromada APSS ČR, 23. 11. 2017, Ostrava

• Konference pro ředitele a ekonomy poskytovatelů sociálních služeb,
11. 1. 2018, Praha

Bližší informace najdete na webu www.apsscr.cz, menu „Konference & Kongresy & Semináře“

PODĚKOVÁNÍ SPONZORŮM IX. VÝROČNÍHO KONGRESU POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Organizátoři děkují všem sponzorům a vystavovatelům za pomoc při realizaci IX. výročního kongresu poskytovatelů sociálních služeb 5.–6. 10. 2017, dále děkují všem přednášejícím, hostům i dalším spolupracujícím subjektům a mediálním partnerům za spolupráci při propagaci kongresu.

generální partner

O krok dál
pro zdraví

HARTMANN – RICO, a. s.

sponzor galavečera

SCA Hygiene Products, s. r. o.

hlavní sponzoři

MSM, spol. s r. o.

IReSoft, s. r. o.

Kimberly-Clark, s. r. o.

sponzoři a vystavovatelé

AG FOODS Group a. s.
Alliance Laundry CE, s. r. o.

API CZ s.r.o.

BONNO GASTRO SERVIS, s. r. o.

CHRISTEYNS s.r.o.

G.Benedikt Karlovy Vary s.r.o.

Interier Vysočina, s.r.o.

MK MARKET spol. s r.o.
SIVAK medical technology, s. r. o.

Solift, s. r. o.

SORAL & HANZLIK Medical s.r.o.

TOP TRADE PROFI s.r.o.

Tropico catering, s. r. o.

mediální partneři

Sociální služby
Listy sociální práce
Fórum sociální politiky
OSZSP ČR
Práce a sociální politika

Zdravotnictví a medicína
Rezidenční péče
TÝDENÍK TÁBORSKO
JcTEĎ.cz
www.mladi duchem.cz

Jednání Prezidia APSS ČR

12. října 2017 se v Praze konalo jednání Prezidia APSS ČR. Prezident APSS J. Horecký přivítal přítomné členy prezidia, omluvil nepřítomné.

Prezidium projednalo tyto body:

- přípravu programu a materiálů pro Valnou hromadu APSS;
- aktuální situaci financování sociálních služeb, aktuální stav legislativy a úhrad ošetrovatelské péče;
- rezignaci viceprezidentky pro služby sociální prevence Ing. M. Pištorové z důvodu ukončení pracovního poměru u poskytovatele sociálních služeb. Z navržených kandidátů bude Valnou hromadou schválen viceprezident nový.

Prezidium schválilo:

- přidružené členy Medical Consultants, s. r. o., Euroinstitut, o. p. s., API CZ, s. r. o., Nemocnice Tábor, a. s.;
- Memorandum o spolupráci mezi APSS ČR a Asociací nestátních organizací poskytujících adiktologické a sociální služby pro osoby ohrožené závislostním chováním (A.N.O.);
- spolupráci se společností Gracia Futurum ve věci vyjednávání se zdravotními pojišťovnami o úhradách na rok 2018.

Prezidium jmenovalo:

- členy redakční rady časopisu Listy sociální práce Mgr. Bc. Andreu Faltyšovou, DiS., a Mgr. Petra Hanuše a zároveň odvolalo Mgr. Filipa Novotného.

Prezidium bylo informováno o:

- zpracování Etického kodexu sociálních pracovníků;
- návrhu a možnosti ustavení pracovní skupiny uměleckých terapií.

Další termín jednání Prezidia byl stanoven na 13. prosince 2017.

Zápis: Lucie Vávrovská, DiS.

Redakční úprava:

Ing. Kateřina Endrštová

Členové APSS ČR k 2. 11. 2017:

1089 organizací,

2378 registrovaných služeb

AKTUÁLNÍ NABÍDKA SEMINÁŘŮ INSTITUTU VZDĚLÁVÁNÍ APSS ČR PODZIM/ZIMA 2017

Praha 5 (Domov Palata)

Datum	Název semináře	Lektor
22. 11.	Vitalita a zdraví na talíři	Ing. Zdeněk Hladík
27. 11.	Muž jako manažer v sociálních službách aneb Jak "přežít" v ženském kolektivu	PaedDr. Vladimír Šik
7. 12.	Základy první pomoci	kolektiv lektorů

Praha 9 (Sociální služby Praha 9 Hejnická)

Datum	Název semináře	Lektor
4. 12.	Metodika práce s dobrovolníky	Mgr. Klára Ježková
5. 12.	Individuální plánování se zaměřením na pečovatelské služby	Mgr. Marcela Hauke
6. 12.	Úloha pracovníka sociálních služeb v procesu osamostatňování člověka s těžším mentálním a kombinovaným postižením	Mgr. Petra Odstrčilová
15. 12.	Základy práce s riziky	Bc. Jan Syrový

České Budějovice (ČMP Na Sadech)

Datum	Název semináře	Lektor
24. 11.	Etika v obrazech ve službách sociální péče	Ing. Renata Kainráthová
8. 12.	Motivace versus manipulace klienta sociálních služeb	Mgr. Michaela Veselá
7. 12.	Základy první pomoci	kolektiv lektorů

Brno (DS Věstonická)

Datum	Název semináře	Lektor
23. 11.	Vitalita a zdraví na talíři	Ing. Zdeněk Hladík
28. 11.	Terapeutická zahrada s prvky stimulujícími smysly	Mgr. Markéta Jindřichovská Brabencová
29. 11.	Jak se bránit nátlakovým metodám	Mgr. Lubomír Pelech
30. 11.	Etika v obrazech ve službách sociální péče	Mgr. Andrea Tajanovská
1. 12.	Sociální práce s agresivním klientem sociálních služeb	Mgr. Lubomír Pelech
8. 12.	Specifika péče o seniory	Mgr. Michaela Kaňová

Tábor (CUT Vančurova)

Datum	Název semináře	Lektor
12. 12.	Muž jako manažer v sociálních službách aneb Jak "přežít" v ženském kolektivu	PaedDr. Vladimír Šik

Ostrava (DS Slunečnice)

Datum	Název semináře	Lektor
27. 11.	Náměty na tvorbu individuálních plánů uživatelů	Mgr. Markéta Vaculová
1. 12.	Komunikace v péči o umírající	Mgr. Michaela Kaňová

Plzeň (MDC Totem)

Datum	Název semináře	Lektor
27. 11.	Základy manipulace a rehabilitace s klienty, škola zad	Bc. Milan Prudký

Certifikovaný manažer v sociálních službách

Jedinečné vzdělávání pro vedoucí pracovníky v sociálních službách v rozsahu 20 dnů po 8 vyučovacích hodinách během 2 let! 14. února 2018 zahajujeme III. běh, opět v Praze! Více informací na www.institutvzdelavani.cz v záložce Certifikovaný manažer. Přihlášky zasílejte na e-mail: institut@apsscr.cz.

Největší evropský kongres

dlouhodobé péče hostila letos polská Toruň

■ **Text: Mgr. Veronika Hotová,**
šéfredaktorka časopisu Sociální služby
a PR Asociace poskytovatelů sociálních
služeb ČR

Ve dnech 27.–29. září se v Polsku uskutečnil 15. ročník kongresu E.D.E. a 20. ročník Mezinárodní konference dlouhodobé péče s názvem Ředitel domova dnes a zítra – Ústupky, tlaky, kompromisy a řešení. Dvoudenní bohatý program přilákal do toruňského konferenčního centra Jordanki více než 1 000 posluchačů nejen z celé Evropy, mezi přednášejícími pak byli odborníci z Polska, Rakouska, Austrálie, Švýcarska, Francie, Finska a dalších zemí potýkajících se v oblasti dlouhodobé péče sice se stejnými problémy, ale mnohdy s odlišnými přístupy k jejich řešení. Jiří Horecký, jenž je kromě APSS ČR také prezidentem E.D.E., kongres nejen zahájil, ale také na něm vystoupil, a to s přednáškou Větší pobyťová zařízení = horší kvalita života: Pravda, nebo lež? Předělem kongresových dní byly také dva společenské večery. První večer se uskutečnil fantastický koncert polského komorního orchestru filharmonie Wit a slavnostní banket, druhý pak večerní open air slavnost „Coming together“.

➤ Z programu

Dvoudenní program kongresu akcentoval v příspěvcích nejdůležitější procesy týkající se dlouhodobé péče.

Jedním z nich je určitě stárnutí populace a nárůst počtu osob s demencí. V této souvislosti nabývá ještě více na významu nutnost dobře poznat klienta, seznámit se s jeho biografií (jak vypadal život klienta, než přišel do instituce), zvyky, sny a tomu péči přizpůsobovat (Aad Koster – The Client is the King).

Významná je také důkladná znalost onemocnění demence a celé související problematiky, už z důvodu správně nastavené

a adekvátní péče v souvislosti se změnami kognitivních funkcí (Iva Holmerová – Care of Persons with Dementia).

Jiří Horecký zahajuje kongres

Lidé si přejí dožít nebo alespoň žít co nejdelší ve svých domovech. Tomu je potřeba přizpůsobovat služby, protože ze strany společnosti jsou veliká očekávání (Sirpa Elisabet Salin – Care and Services Demands versus the Real Possibilities of the Providers).

V souvislosti s nárůstem počtu osob s demencí je důležitá činnost multidisciplinárního týmu (MT), který by měl fungovat k výsledné spokojenosti všech, na prvním místě samozřejmě spokojenosti klienta. Kvalita jeho života je totiž hlavním cílem každého dobrého MT. Přednostmi funkčního MT je lepší dialog, naslouchání druhým, důvěra mezi jeho členy i vůči rodině a klientům. Z MT se stává bezpečné místo, kde každý může sdílet myšlenky a názory (Matěj Lejsal – Multidisciplinary Team Culture).

Novým „trendem“ v rámci dlouhodobé péče je tlak na zřizování nízkokapacitních zařízení. Znamená však větší zařízení zákonitě horší kvalitu života? Lze finančně udržet nízkokapacitní zařízení, s čímž souvisí široký okruh problémů? A nejsou důležitější věci, na které je třeba se zaměřit více než na omezení kapacity? (Jiří Horecký – Bigger Care Homes = Worse Quality of Life: Truth or Myth?).

Největší kongres dlouhodobé péče přinesl spoustu zajímavých témat, otázek, ale i odpovědí. Je jasné, že dlouhodobou péčí čeká v blízké budoucnosti mnoho změn souvisejících nejen se stárnutím populace a nárůstem počtu osob s demencí, ale i s proměňováním celé společnosti (a tím pádem různými očekáváními potenciálních klientů). To je problematika, se kterou se budou potýkat (a také se již potýkají) nejen evropské země. Sdílení a předávání zkušeností a možností řešení mezi jednotlivými zeměmi je velmi důležité a pomůže urychlit řešení těch problémů, které již „klepou na dveře“.

Kongresu dlouhodobé péče měli možnost se zúčastnit i ředitelé českých pobyťových zařízení, a to v rámci každoroční zahraniční studijní cesty pořádané APSS ČR ve spolupráci se společnostmi SOCIO, BONNO GASTRO SERVIS, s. r. o., HARTMANN-RICO a.s., IReSoft, s.r.o. a Educa Patner. Ta letošní proběhla 26.–30. 9. a její součástí, kromě dvoudenního kongresu, byla návštěva polských zařízení sociálních služeb či prohlídka Toruně a Gdaňsku. Budeme rádi, pokud se příští rok vypravíte s námi!

BUĎTE PROFÍKY VE SVÉM OBORU

Ještě nikdy nebylo tolik cenných informací dostupných na jednom místě.

Pokud sledujete aktuální dění a novinky, nemohlo vám uniknout, že již nějakou dobu běží na webu specializovaný vzdělávací portál www.cygnusakademie.cz určený pro lidi, kteří pečují o lidi. Projekt zaštiťuje firma IReSoft, což je přední výrobce a dodavatel informačních systémů pro poskytovatele sociálních služeb na českém a slovenském trhu. Záměr webového projektu nejlépe vystihuje jeho hlavní titulek, tedy: „*Profík neví vše. Jen ví, kde hledat. Na jednom místě najdete vše, co potřebujete vědět.*“ A skutečně to platí.

Chtěli byste být ještě většími odborníky? Nebaví vás dělat věci jen proto, že se tak mají dělat? Rádi byste víc rozuměli tomu, proč se věci dělají přesně takto a ne jinak? Nebo řešíte naprosto konkrétní situaci v programu

a máte dojem, že tlačítko, které tu ještě minulý měsíc 100% bylo, najednou zmizelo? Známe to všichni a není důvod se tím trápit, když existuje tak jednoduché řešení. Na Cygnus Akademii najdete pomoc buď okamžitě anebo se alespoň dozvíte co dělat, aby se věci začaly hýbat správným směrem.

Pomoci vám mohou online kurzy, které vás zasvědí do širších souvislostí a ukážou vám, co všechno s čím souvisí a jak můžete zjednodušit práci nejen sobě, ale i ostatním ve vašem týmu. Dalším možným řešením jsou odborná školení, která připravuje a vede zkušený konzultant, a na která se objednáte přímo online, během několika minut. Školení jsou zaměřena na různé okruhy témat, pro různé pracovní specializace, takže to pravé ořechové jistě najdete i vy.

Nezpochybnitelnou výhodou školení je interaktivita. Právě tady můžete o tématu diskutovat, ptát se a sdílet své zkušenosti a to nejen se školitelem, ale i s ostatními, kteří jsou ve stejné nebo podobné pozici jako vy. Víte, jak se to říká - víc hlav, víc ví.

Máte-li konkrétní dotaz nebo problém, koukněte na webu do sekce Nápoředy. Vyhledávat zde můžete jednoduše pomocí klíčových slov a programu, který používáte. No a kdyby to přece jen nebylo ono a vy jste nenašli přesně to, co jste hledali, přejděte do sekce Kontakty, popřípadě Konzultace. Najdete zde přehledný seznam možných kontaktů přímo s pracovníky IReSoftu nebo nabídku odborné pomoci přímo vám, na míru.

Samozřejmě, že portál takového rozsahu je živý organismus a neustále se doplňuje a rozšiřuje o novinky, které byste si jako profíci neměli nechat ujít. Pojdme se tedy podívat, co je nového na Cygnus Akademii a na co všechno se můžete těšit do budoucna.

Novinky v online vzdělávání

Nedávno byl spuštěn nový online kurz „Sociální dokumentace v CYGNUS 2“. Kurz je určen především sociálním pracovníkům, pracovníkům v sociálních službách a vedoucím pracovníkům v sociálních službách. Seznámí vás s nástroji, které CYGNUS 2 nabízí, jak jsou mezi sebou propojené, jak a kdy je používat a jaké jsou jejich výhody. Samozřejmě, stejně jako kurz „Ošetrovatelská dokumentace“, i tento kurz je zcela zdarma a studovat jej můžete odkudkoliv a kdykoliv.

Všimněte si, že na stránce přibyla i spousta připravovaných kurzů. Ano, to je další skvělá zpráva a horká novinka tohoto roku. O jaké kurzy jde? Více vám poví produktový manažer Ing. Martin Hošťák. „*Denně jsme v kontaktu s lidmi, kteří pracují v sociálních službách. A samozřejmě, že za ta léta, co se s některými známe, si už dávno nepovídáme jen o využívání našeho systému, tedy kam kliknout, když... Už dávno jsme navázali osobnější vztahy a čím dál více vnímáme, co vše lidi, kteří pečují o lidi, trápí a jaké mají potřeby. Právě proto jsme se rozhodli,*

že jim nabídneme i takové typy online kurzů, které se přímo netýkají našich systémů, ale přesto mají obrovský význam pro rozvoj jejich profesionality a odbornosti. Nyní usilovně pracujeme na vydání pěti takových kurzů. O jaké se jedná? Nejlepší bude navštívit přímo Cygnus Akademii. Jednak jsou tam umístěné krátké ukázky, ale také je zde možnost se zapojit do tvorby obsahu. Určitě stojí za to ještě dodat, že na těchto kurzech spolupracujeme s největšími odborníky z Institutu vzdělávání APSS ČR, takže vznikají velice hodnotné kurzy, kde se dozvíte nejen teorii, ale i co to znamená konkrétně pro vás, v praxi.“

Chatujte přímo na webu

Novinkou na stránce je i online chat, což je nejrychlejší způsob, jak se můžete spojit s odborníky z IReSoftu. Stačí otevřít modré políčko v pravém rohu a napsat svůj dotaz. Konzultanti vám co nejdříve odpoví, buď přímo zde, anebo váš dotaz vyřeší po telefonu či mailem. Jednoduše řečeno udělají maximum pro to, aby byl váš dotaz vyřešený co nejlíp a nejrychleji.

Co se chystá dál?

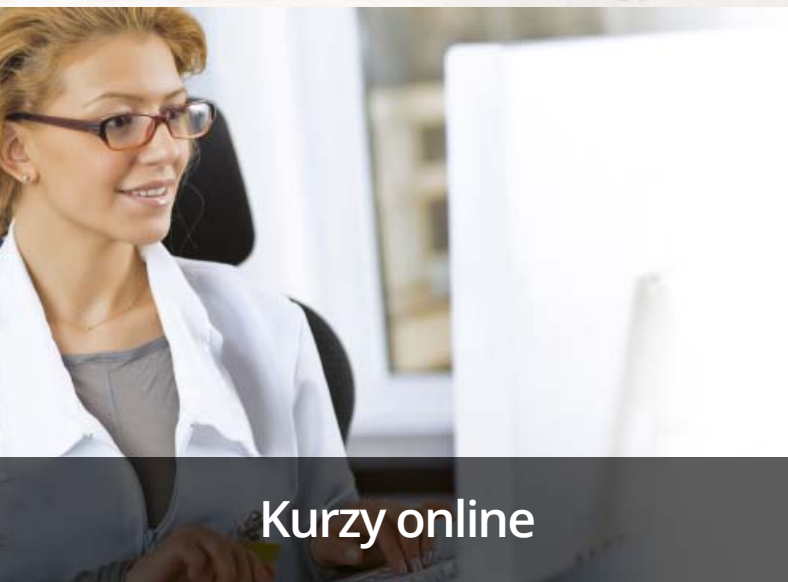
Do budoucna na webu přibudou i kurzy zaměřené na vzdělávání, kterými si každý z nás musí jednou ročně projít, jako je třeba bezpečnost práce a požární ochrana. Řeší se také téma GDPR (nové nařízení o ochraně osobních údajů).

Jak vidíte, web Cygnus Akademie je skutečně bohatý a stojí za to jej znát a hlavně používat. Jak již bylo řečeno na začátku: „*Profík neví vše. Jen ví, kde hledat!*“ Vy už nyní víte, že všechna výše zmíněná témata pohodlně najdete na www.cygnusakademie.cz.

Nový online kurz Sociální dokumentace v Cygnus 2

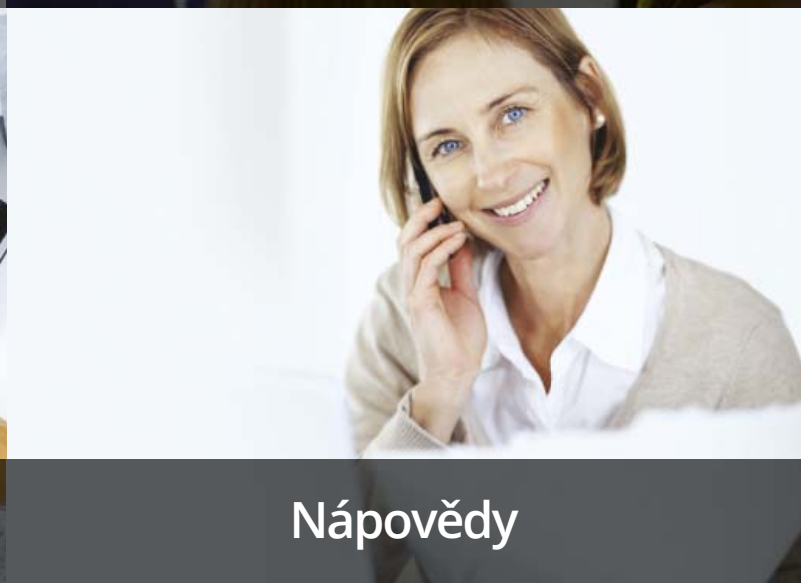
Kurzy online

Školení a semináře

Videonávody

Nápovědy

Již IX. ročník Týdne sociálních služeb Výročním kongresem poskytovatelů

Tradiční Týden sociálních služeb ČR pořádaný Asociací poskytovatelů sociálních služeb ČR ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR se letos uskutečnil od 2. do 8. října. Během těchto 7 dní proběhly po celé České republice konference, kongresy, workshopy, veletrhy sociálních služeb, výstavy, setkání, ale i celostátní dny otevřených dveří poskytovatelů sociálních služeb (o konkrétních akcích se dočtete i ve Strípcích na konci čísla).

■ **Text a foto: Mgr. Veronika Hotová,**
šéfredaktorka

Kromě vyhlášení výsledků soutěže Šťastné stáří očima dětí, o kterém pojednává reportáž v tomto čísle, proběhla v rámci Týdne sociálních služeb 3. 10. v pražském divadle Broadway premiéra inscenace Zatmění, jež je dramatizací slavné knihy „Vyhasínání mozku Martina Kleina“. Příběh Martina a Věry, který je plný dojemných situací i nečekaného humoru, ožil v České republice poprvé, a rozhodně by ho měl shlédnout každý, kdo přichází do styku s osobami s demencí. Vstupenky na další termíny představení, na kterém se podílela i APSS ČR, lze zakoupit v síti Ticket Art.

Hlavní událostí celého Týdne však byl dvoudenní IX. výroční kongres poskytovatelů sociálních služeb, který odstartoval ve čtvrtek 5. října v Táboře. V rámci prvního dne se v dopolední části vystřídali v „obýváku“ na pódiu např. hejtmanka Jihočeského kraje Ivana Stráská, náměstek ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Petr Krčál, prezidentka České asociace sester Martina Šochmanová či zakladatel švýcarských center ambulantní onkologie Petr Čech. Hosty důkladně vy-

zpovídala již prověřená moderátorská dvojice prezident APSS ČR Jiří Horecký a lektorka Institutu vzdělávání APSS ČR Andrea Tajanovská. Svou „troškou do mlýna“ mohli přispět ale i posluchači v sále, a to pomocí kongresové aplikace, díky níž bylo možné pokládat dotazy on-line.

V odpoledních hodinách vystoupili tři přednášející, a to právnička Petra Zdražilová z Kanceláře veřejného ochránce práv (Zjištění z návštěv léčeben dlouhodobě nemocných), odborník na paliativní péči Ladislav Kabelka (Má být paliativní péče součástí sociálních služeb?) a psychiatr Radkin Honzák (Každý den pohlazení).

Předělem kongresových dní byl slavnostní galavečer, který moderovala již „sólo“ Andrea Tajanovská. V rámci večera byly uděleny certifikáty Značka kvality v sociálních službách, a to třem pečovatelským službám (Sociální služby města Žďár nad

Sázavou; Zdravoš Péče s.r.o. Rokytnice nad Jizerou a Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim) a pěti domovům pro seniory a domovům se zvláštním režimem (DS Morava, a. s., Domov pro seniory Šanov; Domov U Anežky, středisko Benátky nad Jizerou; Domov seniorů Hranice; Senior Residence Terasy Plzeň a SENIOR centrum Blansko). Aktuálně je Značkou kvality certifikováno více než 80 služeb.

Druhým bodem programu byl slavnostní křest publikace „Když do života vstoupí demence aneb Praktický průvodce péčí o osoby s demencí nejen v domácím prostředí“ Marcely Hauke a kol. (Radka Pešlová, Mária Wirth, Kateřina Pištorová, Renata Kainráthová). Kniha je ojedinělá svým komplexním přístupem k problematice péče o osoby s demencí nejen v domácím prostředí. Reaguje na potřeby pracovníků a pečujících osob, kteří se profesně nebo osobně setkávají s člověkem s demencí ve stále větší míře. Knihu je možné zakoupit v e-shopu APSS či ve vybraných kamených obchodech.

APSS také v rámci galavečera pravidelně uděluje Cenu APSS ČR za dlouhodobý přínos sociálním službám. Letošní držitelkou se stala ředitelka Gerontologického centra v Praze, prodávka pro zahraniční vztahy Fakulty humanitních studií UK Praha, předsedkyně České gerontologické a geriatrické společnosti ČLS JEP a také předsedkyně Alzheimer Europe Iva Holmerová. Ta obdržela nejen plakety a květiny, ale i keramický mozek na podstavci vyrobený klienty zařízení STROOM DUB, o. p. s., z Dubu u Prachatic. Čerstvé držitelce ceny gratulujeme.

Autorky knihy *Když do života vstoupí demence* Marcela Hauke, Iva Holmerová, Kateřina Pištorová a Renata Kainráthová

Sekce péče o osoby s demencí

žeb ČR vyvrcholil opět atelů sociálních služeb

Zleva tajemnice APSS Lucie Vávrovská, prezident APSS Jiří Horecký, oceněná Iva Holmerová, výkonná ředitelka APSS Alice Švehlová a projektový manažer APSS Pavel Jírek

Po oficiální části galavečera se již rozproudila ta neoficiální část, plná jídla, tance a hudby.

Druhý kongresový den byl rozdělen do odborných sekcí, a to ekonomicko-provozní, sekce péče o osoby s demencí, sekce opatrovnictví v sociálních službách, sekce nízkoprahových zařízení a azylových domů a sekce psychoterapie v sociálních službách.

Sekci péče o osoby s demencí předsedala Andrea Tajanovská, mezi přednášejícími byla např. Iva Holmerová (Aktuality z oblasti demence na české i evropské úrovni), přednostka Kliniky interní, geriatric a praktického lékařství FN Brno Hana Kubešová Matějovská (Současná farmakoterapie demencí), lektorka Validace podle Naomi Feil Renáta Nentvichová Novotná (Validace podle Naomi Feil jako nástroj

důstojného prožití závěrečné etapy života člověka s demencí) či lektorka CURATIO EDUCATION s.r.o. Renata Prokešová (Problematika aplikace léků v DS a DZR v návaznosti na indikaci lékaře).

Předsedajícími ekonomicko-provozní sekce byli Jiří Horecký a viceprezidentka pro kvalitu sociálních služeb APSS ČR Daniela Lusková. V diskuzním panelu k financování sociálních služeb a novele zákona o sociálních službách vystoupili zástupci MPSV ČR (David Pospíšil, Martina Borošová, Jan Vrbický), aktuální výzvy v OPZ se zaměřením na sociální začleňování se ujal Monika Hejzlarová z oddělení projektů v oblasti veřejné správy a sociální integrace MPSV ČR.

Za předsednický stůl sekce opatrovnictví osob s omezenou svéprávností usedla

ředitelka ICSS Jihlava a inspektorka MPSV Alena Řehořová, jež se ujala i přednášky na téma detence, druhou přednášející pak byla Radka Pešlová z CURATIO EDUCATION s.r.o. s tématem opatrovnictví osob s omezenou svéprávností.

Sekci nízkoprahových zařízení a azylových domů vedla předsedkyně nízkoprahových zařízení APSS ČR Václava Egermaierová. Mezi přednášejícími byl např. vedoucí azylové ubytovny pro muže Žďár nad Sázavou Jiří Juřena (Sociální práce v azylovém domě) či Drahomíra Pavlíková s tématem spolupráce mezi nízkoprahovými kluby a OSPOD.

Sekci psychoterapie v sociálních službách předsedal ředitel odborných sekcí APSS ČR Petr Hanuš. Programu se ujal KBT terapeut a spoluzakladatel NAUTIS, z. ú., Hynek Jůn (Kompatibilita personálu a lidí s autismem anebo mentálním handicapem) a vedoucí Terapeutického a sociálně rehabilitačního střediska NAUTIS, z. ú., Roman Pešek (Problémy a potřeby psychoterapeutů v sociálních službách. Syndrom vyhoření pohledem KBT a schematerapie).

Letošní kongres se nadmíru povedl (soudě i dle výsledků hodnocení návštěvníků pomocí kongresové aplikace). Děkujeme všem zúčastněným, že jste s námi tyto dva dny strávili, děkujeme i vám všem, kteří jste se zapojili do Týdne sociálních služeb jakýmkoliv způsobem. U vás ostatních doufáme, že se zapojíte příští rok, jubilejní desátý ročník totiž bude v mnoha ohledech výjimečný. A jak bylo heslem letošního ročníku: Jedeme v tom společně. Dejme tedy společně najevo i to, jak důležité sociální služby jsou.

1. Ekonomicko-provozní sekce, 2. Martina Sedláková ze společnosti HARTMANN-RICO a.s., Jiří Horecký a Martina Menšíková, ředitelka Centra sociálních služeb a pomoci Chrudim, 3. Radkin Honzák

Děti a senioři tvořili společně

aneb Soutěž Šťastné stáří očima dětí má novou kategorii

Jako každý rok, i v tom letošním proběhla výtvarná soutěž pro děti do 15 let Šťastné stáří očima dětí. Slavnostní vyhlášení výsledků probíhá každoročně v rámci Týdne sociálních služeb ČR. To letošní se uskutečnilo 3. října opět v prostorách bývalého klášterního refektáře opatství Emauzy v Praze a oproti minulým ročníkům bylo opravdu výjimečné.

■ **Text a foto: Mgr. Veronika Hotová,**
šéfredaktorka

Soutěž, jež se konala již poosmé, byla tradičně rozdělena do 3 kategorií podle věku: první kategorie pro díla výtvarná, druhá kategorie byla fotografická a třetí kategorie

pro děti se zdravotním postižením. Nově však byla v tomto roce vyhlášena i kategorie „Tvoříme společně“. „Tato kategorie je určena pro společná díla dětí a seniorů, ať už vlastních babiček a dědečků, či seniorů žijících v domovech pro seniory. Naším cílem bylo ještě více tyto generace propojit

a podpořit je v tom, aby spolu strávily více času, aby si spolu povídaly a přitom něco vytvářely,“ zdůvodňuje rozhodnutí vyhlásit novou kategorii manažerka projektu Magda Dohnalová. Při slavnostním vyhlášení výsledků soutěže na začátku října tak poprvé v historii soutěže stanuli na pódiu vedle dětí i senioři. O vítězích rozhodla odborná porota v čele s akademickým malířem Kristianem Kodetem.

Slavnostním vyhlášením výsledků soutěže provázal oblíbený moderátor Aleš Cibulka, hudebního vystoupení se zhostilo opět saxofonové kvarteto žáků Základní umělecké školy Ilji Hurníka z Prahy 2 pod

Zleva Jiří Horecký, Martina Štěpánková Štýbrová, Dan Jiránek a Martina Sedláková

Tvoříme společně – Žijeme společně, Domov pro seniory Zruč n. S. a MŠ na Pohoří Zruč nad Sázavou

FOTO – 1. místo, Valentina Koutná, bez názvu, 15 let

1. místo – Tereza Kabičková, ZŠ a MŠ Mladá Vožice, Šťastné stáří s vnučkou, 14 let

vedením učitele Miroslava Bárty. Ceny dětským výhercům, kteří nejlépe ztvárnili svůj pohled na stáří, předala vedoucí oddělení koncepce rodinné politiky MPSV ČR Martina Štěpánková Štýbrová, prezident APSS ČR Jiří Horecký, výkonný ředitel SMO ČR Dan Jiránek a zástupkyně generálního partnera soutěže společnosti HARTMANN – RICO, a. s., Martina Sedláková.

Vítězem kategorie do pěti let se stal Tomáš Wostl z MŠ Velechvín s obrázkem Na procházce s dědou. Jan Žižka ze ZUŠ Praha 8 – Kobylisy zvítězil v kategorii 6–10 let s dílem Já a moje babička. V kategorii 11–15 let uspěla s prací nazvanou Šťastné stáří s vnučkou Tereza Kabičková ze ZŠ a MŠ Mladá Vožice. V kategorii fotografie zvítězila Valentina Koutná, v kategorii děti se zdravotním postižením vyhrál 15letý Michal Vojta ze ZŠ a MŠ J. Š. Baara v Českých Budějovicích.

V již zmíněné nové kategorii „Tvoříme společně“ získali první místo senioři z Domova pro seniory Zruč nad Sázavou a děti z MŠ Na Pohoří, Zruč nad Sázavou, za společné dílo Žijeme společně. Cenu veřejnosti obdržely děti z MŠ U Studánky a senioři z Domu s pečovatelskou službou U Studánky z Prahy 7 s dílem Kecky.

„Těší mě, že i letos, kdy se soutěž konala už poosmé, je o ni mezi dětmi takový zájem, a že přišlo tolik krásných prací,“ uvedla náměstkyně pro řízení sekce sociální a rodinné politiky Zuzana Jentschke Stöcklová. „I letos byl o výtvarnou soutěž Šťastné stáří očima dětí velký zájem. Lze z toho usuzovat, že pouto mezi generací dětí a seniorů existuje, a my jsme rádi, že tento projekt podporuje setkávání dětí se seniory a vede děti k zamyšlení se nad stářím. Díky němu vznikla také celá řada nových vazeb mezi dětmi ze škol a seniory z domovů pro seniory,“ doplnil Jiří Horecký.

Vítězné obrázky čeká putování po celé ČR, kde budou k vidění na různých výsta-

1. místo – Michal Vojta, ZŠ a MŠ J. Š. Baara, Jak můj děda opravuje auto, 15 let

Cena veřejnosti – MŠ U Studánky a Dům s pečovatelskou službou U Studánky, Praha 7

vách a akcích, aby se v příštím roce vrátili do rukou šťastných oceněných. A my se již nyní těšíme na všechna díla, která do soutěže dorazí v příštím roce.

Kompletní výsledky soutěže najdete na www.stastne-stari.cz.

Vyhlašovatelé soutěže jsou APSS ČR, MPSV ČR, MŠMT ČR, Rada seniorů ČR a SMO ČR. Generálním partnerem soutěže je společnost HARTMANN – RICO, a. s. Projekt je součástí Týdne sociálních služeb ČR, který letos proběhl 2.–8. října pod záštitou MPSV ČR.

Na návštěvě v Jihlavě

I letošní oceněné obrázky čeká stejný „osud“ jako ty loňské, a to, jak již bylo zmíněno, putování po výstavách po celé ČR. Loňské obrázky jsou v současnosti k vidění na Krajském úřadu Kraje Vysočina v Jihlavě, kde proběhla 30. srpna slavnostní vernisáž výstavy s názvem Kouzla a krásy stáří, jež se uskutečnila pod záštitou 1. náměstka hejtmána Kraje Vysočina Pavla Fraňka. Součástí výstavy byly tři projekty: kromě již zmíněných obrázků ze soutěže Šťastné stáří očima dětí také fotografie Jany Pišínové se souhrnným názvem Mitrov očima seniorů, které zachycují pří-

mo obyvatele Domova pro seniory Mitrov, a fotografie Milana Šustru Souznění aneb Mezigenerační dialog, jež byly pořizeny pro žďárský Senior Point a na kterých je zachycen vztah dětí a seniorů.

KATEGORIE DO 5 LET

1. Tomáš Wostl
Na procházce s dědou (4)
2. Mia Wollerová
Procházka k rybníku (5)
3. Sofie Pištková
Já a moje babička jsme upekly dort (5,5)
4. Iva Šimová
S dědou na procházce (5)
5. Mikuláš Štěpán
Povondra babička, děda a já Mikuláš Štěpán (4)

KATEGORIE 6–10 LET

1. Jan Žižka
Já a moje babička (10)
2. Anežka Radová
Já a moje babička (7)
3. Anežka Šimová
Babička má ráda vlčí máky (6)
4. Eliška Řeháková
Dědeček a vnučka (10)
5. Linda Burešová
Na houbách (10)

KATEGORIE 11–15 LET

1. Tereza Kabičková
Šťastné stáří s vnučkou (14)
2. Anna Maléřová
Na návštěvě (11)
3. Zuzana Krausová
Pan Karel Smrček
- vždy v dobré náladě (14)
3. Jaroslav Franc
Dlouhý kouř, pohoda jazz
- aneb můj děda má siestu (13)
5. Aneta Vodičková
Můj skvělý praděda (13)

KATEGORIE DĚTI SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

1. Michal Vojta
Jak můj děda opravuje auto (15)
2. Žáci třídy 5. A
Senior-bus (vnoučata s prarodiči)
3. Kristián Žiga, Filip Winkler
Děda železničář (9)
4. Elena Rafaelová
Veselý děda (15)
5. Izabela Pálková
Jdeme nakupovat (11)

KATEGORIE FOTOGRAFIE

1. Valentina Koutná
Bez názvu (15)
2. Barbora Roštlapilová
Moje babička (14)
3. Michaela Maixnerová
Vzpomínky (13)

KATEGORIE TVOŘÍME SPOLÉČNĚ

1. DS Zruč nad Sázavou, MŠ Na Pohoří Zruč n. Sázavou
Žijeme společně
2. ZŠ Montessori Kladno, DZR Centrin CZ s.r.o
Kalendář 2018
3. ZŠ Lanškroun
a domov pro seniory Lanškroun
Malujeme s písničkou

CENA VEŘEJNOSTI

MŠ U Studánky a Dům s pečovatelskou službou U Studánky, Praha 7
Kecky

Systemická a na člověka orientovaná komunikace

= efektivní komunikace s verbálně komunikujícím uživatelem a jeho rodinou

2. díl

■ **Text: Mgr. Markéta Vaculová**

➤ **Techniky systemického přístupu – zaměřeného úkolově a na řešení**

„Drbna je ta, kdo s vámi mluví o jiných lidech. Nudný je ten, kdo vám vypráví o sobě. Mistr konverzace je ten, kdo s vámi mluví o vás.“
(William King)

Nejen PCA v komunikaci/práci s člověkem považuje za důležité rozlišení okamžiku, kdy o tom, co bude, rozhoduje pracovník, a kdy klient. Zabývá se tím i systemický přístup, který popisuje kontrolu a pomoc jako profesionální způsoby práce s klientem. Pokud jsou správně uchopeny, jsou pro klienta užitečné. Důležité však je, aby pracovník věděl, kde se právě nachází. Zda v pomoci, která je vždy klientovi příjemnější, nebo v kontrole, která ale může být pro určité klienty nevyhnutelná, účelná a potřebná. Kontrola je profesionální jen v případě, jestliže pracovník dokáže odlišit momenty života klienta, kdy ho oprávněně může opatrovat, přesvědčovat a dohlížet na něj, a kdy ho naopak může nechat, aby o sobě rozhodoval sám. Příkladem může být klient s mentální retardací, který potřebuje v některých oblastech života kontrolu, např. dohled – při cestě do dílny a opatrování – při podání léku, který obtížně polyká. Ale v tom, kdy si dá jídlo, co si obleče a na co se bude dívat, o tom si klient rozhoduje sám (nebo použijeme volbu s limity).

Dle Úlehly by měli ve většině případů rozhodovat klienti, protože si stejně vždy vyberou jen to, co je pro ně a z jejich hlediska užitečné, a to, co se jim nelíbí, co nepotřebují, to nevezmou a nebudou dělat. Pokud by se s klienty pracovník nedomluvil, zda to, co dělá, je pro ně užitečné, nejspíše se dostane do situace, kdy se na ně bude „muset“ zlobit, protože „neposlušají“ jeho dobře míněné a s nejlepším vědomím a svědomím nabídnuté věci a místo toho si dělají „své“.

Viz obrázek č. 1.

Obr. 1 (Ivan Úlehla: Umění pomáhat, str. 31)

Pomoc a kontrola se mohou často v rámci jediného rozhovoru překrývat a zahrnují celkem osm stylů práce s klientem, jak znázorňuje obrázek č. 2.

Dle zvoleného způsobu práce v módu pomoci nebo kontroly se odvíjí i styl komunikace s klientem. I v rámci kontrolního rozhovoru může být diskuze více či méně etická.

Pokud pracovník klienta opatrouje, je přesvědčen, že musí konat za klienta. Problémy může způsobit to, že pracovník neodliší, kdy může rozhodnutí nechat na klientovi. „Já vím, že zvládáte jíst příborem, ale já vám to raději nakrájím, ať vám to nepadá z talířku.“ Nebo více eticky: „Mohla bych vám to nakrájet?“

V rámci dozoru pracovník považuje klienta za méně schopného nebo neschopného něco vykonat, klient se musí podřizovat pracovníkovi, který drží moc. Např. dohled nad plněním harmonogramu. „Musíš to uklidit.“ Případně etičtěji: „Uklidiš to teď, nebo před večerí?“

Přesvědčování znamená, že se pracovník snaží klienta motivovat, protože „ví“, co je pro něj nejlepší. Ale externí motivování klienta, které nevychází z jeho přesvědčení, je obtížné. Pracovníkovi se může podařit klienta navnadit ke změně, jen pokud zvolí správný styl, jak s ním mluvit. „Nechcete zkusit chodit s chodítkem, bude to pro vás lepší.“ Ale je to opravdu to, co klient chce? Známe jeho potřeby, pocity, obavy, naděje, sílu vůle? Pokud ne, je lepší motivovat klienta na základě toho, co ho zajímá (ideálně pozitivní motivací), a ne na základě domněnky, co je pro něj dobré. A když nevíme, tak se prostě ptáme: „Co by vám pomohlo znovu chodit? Máte představu, jak vám s tím můžeme pomoci?“

Posledním profesionálním způsobem kontrolního rozhovoru je vyjasňování.

I zde můžeme postupovat méně a více profesionálně. „Proč to nechcete udělat?“ Nebo lépe: „Co vám brání, abyste to udělal?“

Komunikuje-li pracovník s člověkem pomáhajícím rozhovorem, může nabídnout pomoc jen tehdy, požádá-li o ni klient (mohli byste mi namazat rohlík?, řekněte mi, jak na to, můžete mi to ještě ukázat/vysvětlit?). V režimu pomoci nelze klientům cokoliv nevyžádaně vnucovat.

Znamená to, že klient musí vyslovit objednávku, následně proběhne dojednání a nakonec klient vysloví zakázku. V rámci pomoci pracovník klienta doprovází (opora), poskytuje mu terapii (hledání způsobů, jak vyřešit trápení klienta), poradenství (učí ho řešit jeho problémy) a vzdělává (vyžádané rady, nabídky možností).

V rámci dojednávání pomoci nemám na mysli uživatele, kteří vyžadují přepečovávání a služby navíc, aniž by pomoc potřebovali. O tom, jak pracovat s klienty manipulujícími a závislými na sociální službě, pojednává spousta jiných textů.

Komunikace v módu kontroly a pomoci není určena jen terapeutům, i když za tak dle názvů výše popsaných profesionálních způsobů práce může

vypadat. I pod pojmy doprovázení, vzdělávání, terapie a poradenství jsou skryty běžné způsoby efektivní komunikace s klientem. Např. u doprovázení je zakázkou klienta sdílení jeho osudu. Což v praxi znamená, že po pracovníkovi chce, aby mu naslouchal, když vypráví a „stěžuje si“ na to, že se bojí, až úplně ztratí sluch, zrak apod. Nečeká, že to pracovník vyřeší, že zařídí, aby znovu viděl. Čeká, že pracovník bude např. zjišťovat „Co vám pomáhá to zvládat? Kdy je to nejlepší?“

Rozhovor jako základní nástroj pracovníka v systemickém přístupu

*„Nejdůležitější věcí v komunikaci je slyšet, co nebylo řečeno nahlas.“
(Peter Drucker)*

Rozhovor se skládá ze šesti fází, které na sebe navazují, průběžně se překrývají a opakují. V každé fázi se dají efektivně využít různé typy otázek nebo komunikačních technik, které pomáhají pochopit klienta a dojít k řešení.

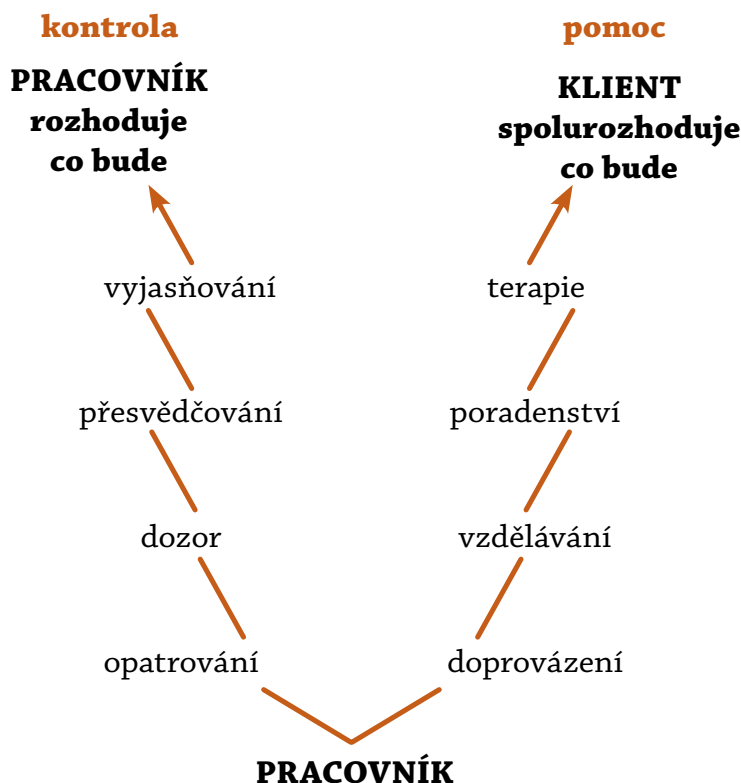
Fáze rozhovoru viz obrázek č. 3.

Užitečné otázky v rámci rozhovoru s uživatelem a jeho rodinou

Tyto otázky se osvědčí především při komunikaci s rodinou. Jsou kladeny specificky, nutí rodinu nebo klienta se zamýšlet, hledat řešení, zdroje atd. I zde bereme v potaz kognitivní složku, dle toho volíme typy otázek a délku rozhovoru. Díky těmto otázkám lze mj. kvalitně nastavit spolupráci s rodinou již před nástupem klienta do zařízení nebo na ní pracovat v průběhu.

Profesionální způsoby práce

Obr. 2 (Ivan Ůlehla: Umění pomáhat, obrázek 10, str. 33)

Užitečné otázky v rámci přípravy a otevření rozhovoru

„Co vás přesvědčilo sem přijít?“ „Co bylo tam jiné než zde?“ „Jak rozumíte tomu, že jste tady?“ „Co pro vás můžu udělat?“ Tyto a další otázky je nutné rozvíjet a modifikovat dle toho, co klient sděluje a jak se tváří (nemůžeme nekomunikovat).

Pracovat se dá i s mlčením a odpověďmi typu „Já nevím“. Na ty se dá reagovat mnoha způsoby. Zrcadlením – vypadáte bezradně a říkáte, já nevím. Otázkou na zdroje – kdo by vám mohl pomoci to zjistit? Otázkou na zvládání – jak zvládáte tu bezradnost? atd. A rozhovor může pokračovat dál, v případě pozitivní i negativní odezvy od klienta. V případě vzteku či pláče nezapomeňte adekvátně pracovat s emocemi, citlivě vysledovat, zda klient ještě zvládne pokračovat v rozhovoru, nebo již chce klid. Když si nejste jisti, ověřujte.

Ve fázi otevření rozhovoru jsou ideální otázky na minulé úspěchy a změny před setkáním (Jak jste to dělala, že se vám dařilo...?), na výjimky z problému (Je někdy chvíle, kdy na rodinu nemyslíte?), motivační otázky začínající na slovo „když“ nebo „až“ místo slova „jestli“ (když se chůze zlepší, tak ... místo jestli se chůze zlepší), škálovací otázky (Říkáte, že vám jídlo nechutná, jak byste zhodnotila dnešní oběd na škále od 1 do 10?), otázky na zvládání (Jak to zvládáte sama vstát?) a otázky na zdroje (Kdo z těchto lidí by vám s tím mohl pomoci?).

Užitečné otázky v rámci dojednávání a průběhu rozhovoru

*„Na začátku přišlo slovo. Hned po něm přišlo nedorozumění.“
(R. K. Sprenger)*

V rámci dojednávání jde především o vytvoření pocitu bezpečí pro klienta a jeho rodinu. Cítí-li se klient nebo jeho rodina s pracovníky bezpečně, což dle mého názoru znamená především akceptovaně, není důvod pro nespokojenost. V bezpečném prostředí nemají partneři v komunikaci problém vyjadřovat nesouhlasné názory, ale v klidu o rozporech diskutují.

Pro uzavření dohody mezi pracovníkem, klientem a jeho rodinou (kdo udělá co, za jakých podmínek, do kdy) se nejvíce využije taktní cirkulární dotazování, opět otázky popsané výše a konstruktivní otázky. Na takovéto otázky lidé často odpovídají „nevím“, což je dobře, protože je to vede k přemýšlení, jak řešit potíže z jiného úhlu pohledu. Nejtypičtější jsou otázky na řešení: „Na kom poznáte, že máte lepší náladu?“ „Na čem poznáte, že se věci změnily?“ „Na čem všem poznáte, že je váš tatínek spokojený?“

V rámci dojednávání směřujeme k zázkce, tedy k tomu, co klient potřebuje. V rámci sociální služby je ideální s dojednáváním pracovat již v rámci SQSS č. 3

»»» 16

««« 15

a následně v rámci SQSS č. 5. Díky technikám systemického (úkolového, na řešení orientovaného) přístupu můžeme vhodně zapojit i rodinu klienta tak, aby se předešlo mnohým potížím, které pramení z odlišných očekávání klienta, rodiny a možností služby. V průběhu rozhovoru dojednáváme především cíl/cíle v PP a IP, které musí být užitečně zformulované a pro klienta významné. Klient včetně jeho zdrojů je pracovníkem zplnomocňován k řešení/aktivní účasti na dosahování změny/plnění cílů. Pracovník nepoukazuje na to, co nejde, ale zaměřuje se především na to, co funguje.

Důležité je mít na paměti, že zdroje klienta, které mu pomáhají jakkoliv se účastnit na plnění cílů, mohou být i u klienta imobilního a nekomunikujícího. Zdrojem klienta může být pokývnutí hlavou při dávání souhlasu, sevření rtů při nesouhlasu, schopnost jíst lžící atd. V takovém případě u klienta použijeme techniky pro práci s nekomunikujícími klienty, jako je např. empatická fantazie či imaginativní rozhovor, vycházející z přístupu orientovaného na člověka a systemický rozhovor využijeme v komunikaci s rodinou.

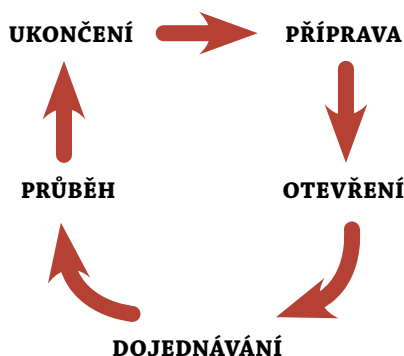
➤ Vztah pracovníka s klientem a jeho rodinou jako základ změny

„Kritizovat – to znamená usvědčit autora, že to nedělá tak, jak bych to dělal já, kdybych to uměl.“
(Karel Čapek)

Změnu nevytváří rozhovor „od srdce k srdci“, změnu vytváří v první fázi rozhovor o pocitech, svěření se a v druhé fázi to, že s problémem něco děláme. Pro lepší nastartování spolupráce je vhodné rozlišit, jaká jsou očekávání účastníka rozhovoru, zda přichází jako návštěvník (nedobrovolný klient nebo rodina, co nechce spolupracovat), stěžovatel (má potřebu si jen postěžovat: já nemám problém, to druzí) nebo zákazník (připravenost k řešení problémů).

Insoo Kim Berg doporučuje, jak pracovat s účastníky stěžovateli a návštěvníky; její techniky lze využít pro práci s nespokojeným klientem nebo rodinou. (volně z: Berg, I. K. Posílení rodiny; str. 34–35)

Návštěvník – cílem je mít od jednání co nejdříve pokoj, problém nevnímají, nemají potřebu cokoli řešit, do spolupráce nejdou dobrovolně a jsou pak v odporu. Úkolem pracovníka v takové situaci je: 1. připojit se ke klientově pohledu na věc. 2. najít způsob, jak modelovat situaci klienta tak, aby rozpoznal problém i možné řešení. (volně z: Berg, I. K. Posílení rodiny; str. 35)

Příprava – znamená vše, co se děje před rozhovorem s klientem. Otevření – společné práce s klientem, první věty. Jde o to, aby pracovník svým připojením ke klientovi pro něj vytvořil dostatek bezpečí. Dojednávání – objednávky klienta. Cílem je, aby oběma bylo jasné, co pracovník může nabídnout a co si klient přeje. Průběh – udržuje užitečné pracovní vztahy. Jde o dosažení společného cíle vyřešením problému. Ukončení – ověření případného úspěchu a zhodnocení společné práce. A opět příprava – znamená další vzdělávání, sebezrovoj, supervizi.

Obr. 3 (volně z: Ivan Úlehla: Umění pomáhat, str. 15–17)

Například sociální pracovnice žádá rodinu klienta o častější návštěvy a doprovod k lékaři. Rodina je v odporu. Návštěvníky nepřesvědčujeme, ale připojíme se k nim tím, že empaticky pochopíme jejich důvody. Po akceptaci pocitů můžeme začít pracovat pomocí otázek na výjimky z problému, na řešení, zdroje atd. SP: „Jsem si jistá, že to pro vás není snadné.“ Po delší diskuzi: „Napadá vás aspoň jedna věc, která by vám pomohla obnovit návštěvy?“

Stěžovatel – klient nebo rodina se nevnímají jako někdo, kdo by se měl účastnit řešení problému, myslí si, že když přednesli stížnost, někdo to za ně vyřeší (předpokládejme, že si stěžují na něco, co mohou ovlivnit). Vidi se jako oběť problémů. Úkolem pracovníka v takové situaci je: 1. stát na jeho straně, ocenit za snahu vyhledat pomoc, vyslechnout, potvrdit pocity a pátrat po tom, jak by to klient chtěl. 2. citlivě se zaměřovat na to, co by mohl udělat klient sám pro řešení situace (volně z: Berg, I. K. Posílení rodiny; str. 37–39)

Například klient stěžující si na spolubydličího nebo rodina stěžující si na pečovatelskou. „Když ten Vomáčka po mně pořád řve, otevírá okna, má nahlas televizi, roztahuje se tam.“ P: „Co si myslíte, že by vám pomohlo s p. Vomáčkou lépe vycházet?“ K: „Já nepotřebuji pomoc, on musí vědět, že mi nesmí ...“ P: „To zní jako nepříjemný problém, když vám toto dělá. Napadá vás aspoň jedna věc, na které se shodnete?“ K: „Ale já se s ním umím domluvit, ale on se mnou ne. To Vomáčka musí ... a nesmí ...“ atd. P: „Je jisté náročné se shodnout, takže co myslíte, že bude potřeba, abyste se nehádali?“ A tak dále.

Dokud klient/klienti/rodina nedají jasně najevo, že jsou ochotni začít aktivně řešit svůj problém nebo se aspoň spolupodílet, nemá smysl si s nimi vyjasňovat řešení. Pracovník analyzuje situaci, pozoruje zúčastněné strany a čeká na připravenost ke změně. Nutné je také zjistit, zda klient opravdu požaduje řešení a zda jeho zakázkou není jen stěžovat si, protože má takto důvod o něčem diskutovat a chodit do kanceláře apod. Takový klient spíše potřebuje mít možnost s někým hovořit anebo se nějak zabavit.

Pokud ale klient opravdu problém řešit chce, bude hledat cestu, jak na to. Ke změně ze stěžovatele nebo návštěvníka v zákazníka můžeme klienta či jeho rodinu stimulovat různými příběhy, nebo ještě lépe, což je efektivnější, s lidmi pracovat pomocí otázek:

- **na výjimky:** „Jsou chvíle, kdy se domluvíte?“

Otázky lidi vedou k náhledu – vždyť se umíme shodnout, aspoň na něčem, je spousta chvil klidu.

- **na dosažené úspěchy:** „Říkal jste, že byl teď dva dny klid. Jak se vám podařilo spolu vycházet?“

Díky otázce si uvědomí, že může být něco, co jim pomáhá spolu vyjít. Pátrá po tom, co mu pomáhá se spolubydličem lépe vycházet.

- **měřicí:** „Na škále 1–10, kdy 1 je nejhůře a 10 nejlépe, jak intenzivní jsou vaše spory?“

Hodně lidí má tendence označit průměrné číslo. Ale i kdyby člověk odpověděl dva, máme na čem stavět. Můžete se odrazit od dna, použít další otázky (na zvládnání, výjimky z problému, zdroje). „Co se událo, že jste se dokázal dostat z 1 na 2?“ „Co vám funguje, že to není na 1?“ „Jaký nejmenší krůček můžete udělat, abyste se posunul na 3?“ (nemluví se pak čísla, ale definice toho, jak číslo klient popsal).

- **na zvládnání:** „Jak se dokážete nehádat ještě víc?“ „Co vám pomáhá tu atmosféru zvládnout?“

Tyto otázky vedou lidi k uvědomění si, co jim usnadní nepříjemnou situaci zvládnout.

- **na zdroje:** „Kdo ještě vám s tím může pomoci?“ nebo „Co vám dodává sílu se uklidnit?“

Otázky pomáhají pátrat po zdrojích, ať jeho vlastních nebo jiných lidí, které ho podpoří v řešení situace.

- **na řešení:** „Na čem všem poznáte, že se věci už změnily?“

Snahou je pomoci klientovi nebo rodině zjistit, jakými nástroji disponují pro vyřešení situace.

Dokud klient/klienti/rodina nedají jasně najevo, že jsou ochotni začít aktivně řešit svůj problém nebo se aspoň spolupodílet, nemá smysl si s nimi vyjasňovat řešení. Pracovník analyzuje situaci, pozoruje zúčastněné strany a čeká na připravenost ke změně. Nutné je také zjistit, zda klient opravdu požaduje řešení a zda jeho zakázkou není jen stěžovat si, protože má takto důvod o něčem diskutovat a chodit do kanceláře apod.

- **a zázračná otázka** a mnoho dalších možností (pozitivní konotace, parafrázování, hypotetické otázky, cirkulární dotazování, konstruktivní otázky aj.), které systematický přístup nabízí. V rozhovoru není vždy nutné použít všechny otázky, volíme je dle kontextu.

Zákazník – na první pohled ideální situace, ale ani zde si klient nebo rodina nemusí být jisti svými cíli. Klient však verbálně i neverbálně dává najevo, že je připraven činit kroky nutné k řešení problému nebo uspokojení svých potřeb, prostě chce pozitivně změnit svůj život. Člověk v roli zákazníka sděluje např.: „Je čas dělat to jinak.“ „Začít znovu.“ „Nevím, jak na to.“ „Pak stačí takového člověka správně vést pomocí výše popsaného a držet se tří pravidel. 1. Nespravujte, co není rozbité. 2. Dělejte víc toho, co funguje. 3. Když něco nefunguje, nedělejte to, a místo toho dělejte něco jiného. (volně z: Berg: I. K. Posílení rodiny, str. 39)

» Závěr

Používáte výše popsané metody? Pak víte, že fungují. Já je používám také a vím, že je nutné se v nich stále zdokonalovat. Zkoušíte PCA nebo systemiku v komunikaci aspoň občas? Pokud jsou pro zlepšení komunikace přínosné, pak – jak praví I. K. Berg – dělejte víc toho, co zabírá. Máte pocit, že vám zatím tyto techniky v praxi moc nejdou? Bude nutné je více trénovat, trpělivost růže přináší. Podstatné ale není, jaký komunikační směr preferujete, podstatné je, aby komunikace byla efektivní, asertivní a byl v ní princip win-win.

„Velké změny začínají jednotlivými lidmi. Buďte sami tou změnou, kterou chcete vidět u jiných.“

Efektivní komunikace s mluvčím uživatelem a jeho rodinou vycházející mimo jiné z poznatků systemické a na člověka orientované terapie pomáhá pracovníkům s klienty navázat kvalitní pracovní vztah. Profesionální spolupráce pracující s emocemi člověka a založená na vztahovém trojúhelníku empatie, akceptace a opravdovost rozvíjí zdravou komunikaci. Při správném použití pomoci a korektním použití kontroly může pracovník ještě více rozvíjet vztah s klientem, který pak neváhá sdělovat své opravdové potřeby, nevzniká skrytá zakázka a lze tak snadněji klienta nebo jeho rodinu motivovat k uspokojování potřeb nebo zplnomocnit k vyřešení toho, co jim vadí.

I když se nám z jakéhokoli důvodu nepodaří uživatele zplnomocnit k účasti/spolupráci na řešení problémů, budou díky výše popsaným přístupům vnímat, že se o ně pracovníci zajímají opravdověji. Změna v myšlení personálu nastane tehdy, když se začne více orientovat na hledání řešení než na problém a pokud budou více zaměřeni na člověka. Orientace na člověka zvyšuje důvěru klientů v personál. Předpokladem je, že pracovníci také dokonale znají specifika chování cílové skupiny. V součtu těchto faktorů pak nemusí docházet např. k situacím s klientem A. a pracovníkem B., protože pracovníci budou klienty přijímat bez očekávání, vztahování si jejich chování atd.

Ve změně systému nebude klient A. reagovat vznětlivým chováním na pracovníka B., protože pracovník pomocí sebereflexe dojde k náhledu, že jeho chování může způsobit nestandardní chování klienta. „Proč mi to dělá, proč si musí tu plenu sundávat, zase na mě bude rvát.“ Pracovníkovo vztahování si chování klienta na sebe mění výraz jeho tváře i tón hlasu, být to nedělá úmyslně. Ale uvědomělý pracovník B půjde na pokoj bez scénáře, nezačne se

Velké změny začínají jednotlivými lidmi. Buďte sami tou změnou, kterou chcete vidět u jiných.

tvářit tak, aby se klient musel začít chovat konfrontačně. Klient A. vidí neutrální nebo příjemný výraz pracovníka a zůstane v klidu. Nemá důvod přejít k agresi, protože cítí pohodu. Nemusí se začít stydět za pleny a nepořádek, necítí vinu kvůli pohledům pracovníka a nemá tak důvod přecházet do protiútoků, jak to dělal dřív. Díky změně „systému“ se zabránilo konfliktní situaci.

A jak postupovat v případě, že pracovník nezládně být příjemný či se chovat běžně? Co když má zrovna nějaké trable a neví, že se tváří jinak? Bylo by skvělé, kdyby v tom případě klient sdělil, co se mu honí hlavou, což se bohužel běžně neděje. „Víte, z vašich pohledů mám nepříjemné pocity, nevím proč, ale rozčiluje mě to. Cítím se zoufale, nevím co se děje. Provedl jsem něco? V takovéto situaci se pak vždycky vzteknu. Mám z vás dojem, že pečovat o mě vám není

příjemné.“ A pokud pracovník „neslyší“ to, co není vyřčeno, a sám klientům nezdůvodní své chování, pak nezbyvá klientům často nic jiného než zloba nebo pláč. A přitom je tak snadné, když si všimneme klientovy nejistoty, říct třeba toto: „Všiml jsem si, že se na mě mračíte, možná za to můžu já tím, že na vás pospíchám, omlouvám se. Jaké tempo by vám vyhovovalo?“

Seznam použité literatury:

Knihy:

- BERG, Insoo Kim. *Posílení rodiny. 1.vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0500-5.*
- DE SHAZER, Steve. DOLAN, Yvonne. *Zázračná otázka, krátká terapie zaměřená na řešení. 2. vyd. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0680-4.*
- HÁJEK, Karel. *Práce s emocemi pro pomáhající profese, tělesně zakotvené prožívání. 1. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-107-7.*
- LUDEWIG, Kurt. *Základy systemické terapie. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3521-4.*
- MEARNS, Dave. THORNE, Brian. *Terapie zaměřená na člověka, pro využití v praxi. 1. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3881-9.*
- MOTSCHNIG, Renate. NYKL, Ladislav. *Komunikace zaměřená na člověka, rozumět sobě i druhým. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3612-9.*
- NYKL, Ladislav. *Carl Ransome Rogers a jeho teorie, přístup zaměřený na člověka. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4055-3.*
- SATIROVÁ, Virginia. *Kniha o rodině. Vyd. 1. Institut Virginie Satirové. Praha: Práh. Brno: Svan, 1994. ISBN 80-901325-0-2.*
- SCHULZ VON THUN, Friedemann. *Jak spolu komunikujeme?: překonávání nesnází při dorozumívání. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0832-9.*
- TOLAN, Janet. *Na osobu zaměřený přístup, v poradenství a psychoterapii. 1. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-146-8*
- ÚLEHLA, Ivan. *Umění pomáhat. 3.vyd. Praha: Slon, 2009. ISBN 978-80-86429-36-6.*
- WATZLAWICK, Paul. BAVELAS, Janet. *Beavin a Jackson, Don D. Pragmatika lidské komunikace: interakční vzorce, patologie a paradoxy. Vyd. 1. Hradec Králové: Konfrontace, 1999. ISBN 80-86088-04-9.*

Webové stránky:

- *Osobnostní rozvoj lektora dalšího vzdělávání. 8.1 Techniky aktivního naslouchání. Osobnostnirozvojldv.cz [online] 2017 [Cit. 13. 8. 2017]. Dostupné z URL: <http://osobnostnirozvojldv.cz/moduly/m2/08-1-techniky-aktivniho-naslouchani.html>*

Putování za sociálními službami *s Davidem Pospíšilem*

Domov sociálních služeb Skřivany

Další zastávkou v Královéhradeckém kraji na cestě za sociálními službami se stal Domov sociálních služeb Skřivany, kde Davida Pospíšila a Martina Kahánka přivítal usměvavý ředitel organizace Slavomil Štefán a sociální pracovnice Stanislava Ludvíková.

Domov sociálních služeb Skřivany je příspěvkovou organizací Královéhradeckého kraje, jejíž historie sahá do roku 1964.

V současnosti poskytuje pobytové sociální služby Domov pro osoby se zdravotním postižením a Chráněné bydlení pro celkem 78 osob s mentálním postižením. Od roku 2008 dochází k přesunu služby z budovy skřivanského zámku do nového areálu, přičemž do konce roku 2017 budou přesunuti i poslední klienti. Hostitelé ve slunném odpoledni vyprávěli nejen o obrovských výhodách této nutné změny.

■ **Text: Mgr. Veronika Hotová,**
šéfredaktorka

Návštěva Skřivan byla zahájena právě prohlídkou nového areálu skřivanského Domova.

D. P.: Jaký je u vás poměr pracovníků na jednu domácnost?

S. Š.: Například na 3 domácnosti v této hlavní budově, což je celkem 30 klientek, máme na denní směnu zpravidla dvě sestry, a dále pak dvě pracovnice v sociálních službách na každou domácnost. Celkově je tady ve směně minimálně 6 pracovníků v sociálních službách na 30 klientek, ale to se musí samozřejmě navýšit v případě výjezdů mimo zařízení, např. k lékaři atd., kde je nutný doprovod. Celkově máme kapacitu 78 klientů, z toho jsou 4 místa v chráněném bydlení. Dohromady máme 57 pracovníků, z toho 38 v přímé péči.

D. P.: A kolik sociálních pracovníků?

S. Š.: Máme dvě sociální pracovnice, obě nové a mladé, protože jedna z původních sociálních pracovníků je na mateřské dovolené a druhá je dlouhodobě nemocná.

D. P.: Jak to bylo s financováním nového areálu?

S. Š.: Náš nový areál se stavěl ve dvou etapách. V první etapě třetinu platilo MPSV, dvě třetiny zřizovatel, tedy Královéhradecký kraj. Celou druhou etapu pak platil náš kraj.

Při prohlídce přišla řeč na bohužel již „tradiční“ problémy poskytovatelů sociálních služeb.

S. Š.: Dojíždí k nám praktický lékař a psychiatrická. S praktickými lékaři je to ale složité. Máme problém s předepisováním inkontinentních pomůcek, nedostačují nám množství.

D. P.: Jaký je průměrný věk vašich klientů?

S. Š.: 47,5 roku. Nejstaršímu klientu je 68 let, nejmladšímu 27. Hodně jich je kolem 40 let. Historicky jsme byli ústavem pro mládež, což byly někdy i malé děti a celá věková skupina se tak postupně posouvala a prošla celou naší historií.

S. L.: Už jsme chtěli navrhnout, aby se začalo přemýšlet o nové cílové skupině, a to domově pro seniory s mentálním postižením. Senioři s mentálním postižením totiž potřebují jinou péči, jinou skladbu zaměstnanců atd.

D. P.: To jsme v novele opravdu reálně navrhovali. Měla vzniknout jedna pobytová služba sloučením DZR a DS.

S. Š.: Od nás odešly dvě uživatelky do domova pro seniory a měly tam problémy. Vyrušují, jsou zvyklé na jiný režim, chybí jim aktivizace, která tu probíhá denně apod.

S. L.: Potřebují vedení, něco úplně jiného než starý člověk. Neosvědčilo se to, přesto jsme dvě přemístili museli. Nejstarší uživatelku s její sestrou. Nejde všeobecně říct, že klient už dosáhl seniorského věku, tak že ho přesuneme do domova pro seniory.

S. Š.: Povedlo se nám navázat dlouhodobou spolupráci s jednou pražskou firmou. Ta si u nás zřídila registrovanou chráněnou dílnu a zaměstnává nám kolem 30 našich klientek na poloviční úvazek. To je pro nás i pro klientky samozřejmě výborné.

Tady máme relaxační místnost. V prostorách zámku jsme měli občas problém s agresivitou klientů. Jak se přestěhovali sem, do jednolůžkových nebo dvojlůžkových pokojů, agrese zmizela. Všichni mají svůj klid, svoje soukromí a všechno je na jednu jinak. Takže místnost původně určená pro zklidnění agresivního uživatele je nevyužitá. Proto je z ní teď místnost relaxační.

D. P.: To by se mělo pořád říkat jako příklad dobré praxe. Zámky, jako pozůstatky minulých režimů, jsou pro pobytové služby naprosto nevhodné. Má většina klientů opatrovníka?

S. Š.: Ano. A větší polovina klientů má opatrovníka z rodiny. Ostatním je ze zákona opatrovníkem obec Skřivany.

Po prohlídce areálu následovalo tradiční povidání u kávy.

S. Š.: Teď řešíme problém se mzdami zaměstnanců. Včera jsem dostal mail, že nám je navýšen mzdový limit o dva miliony korun, což je krásná informace, nicméně ve druhém kole dotačního řízení MPSV se nám navýšily naše příjmy jen o 800 tisíc. Momentálně mi tedy chybí na provozní výdaje asi 3 miliony korun. Kraj tvrdí, že dostal od MPSV málo, vy tvrdíte, že je to v pořádku, ale nám reálně chybí 3 miliony v rozpočtu a zbývají tři měsíce do konce roku. V půlce listopadu bych byl bez peněz na výplatu.¹

D. P.: My jako Ministerstvo můžeme částku rozdělit jenom směrným číslem, tak jak je uvedeno v zákoně o sociálních službách. To bohužel nemusí respektovat plně

potřebu v krajích. Reálně se pak může stát, že kraj dostane méně, než potřebuje, a ob-ráceně.

S. Š.: Máme velkou finanční nejistotu. Je to sice každý rok stejné a vždy se to nako-nec nějak zvládne, ale je to stresující. Chybí nám perspektiva průhledného dlouholeté-ho financování.

D. P.: My jsme v novele chtěli zavést mandatorní výdaj. Víme, že poskytovate-lé mají velké problémy s tím, že přežívají z roku na rok, proto jsme toto chtěli změnit, ale sněmovna o tom reálně ani nejednala.

S. Š.: To je velká škoda. Mám ještě do-taz ohledně systému úhrad. My jsme části našich klientek zajistili práci, a některé si vydělají až polovinu minimální mzdy, přes 7 000 Kč měsíčně. Zaplatí tedy plnou úhra-du, ale ještě jim hodně zůstane. Na vyšší úhradu by tedy měly, ale my jim na peníze samozřejmě sáhnout nemůžeme. Je tam strop úhrad, systém to nedovolí.

D. P.: Jsou nějaké možnosti, jak bych já jako klient peníze mohl využít?

S. Š.: Oni těch potřeb a možností až tak moc nemají. Peníze se jim hroma-dí na účtech. Posíláme uživatelské občas do lázní, na tuzemské rekreace, na výlety, něco málo utratí za drobné potřeby pro sebe. Některé mají ale naspořené i statisíce korun. A není reálná možnost, jak ty pení-ze použít na jejich úhrady. Přitom všichni víme, že současné úhrady, tak jak jsou na-stavené, nepokrývají náklady na péči. Jen pro ilustraci – v loňském roce jsme např. byli s APSS ČR ve Švýcarsku a Německu. Švýcarsko je bohatá a drahá země, kde poskytují i velmi komfortní služby. Ale již druhá otázka na přijímaného žadatele v jednom námi navštíveném zařízení dle je-jich sdělení je, jestli na jejich služby žadatel má. Pokud ano, v pořádku, jedná dál. Po-kud ne, bohužel, jděte do méně komfortní, levnější služby.

D. P.: To se znovu otevírá téma standar-du a nadstandardu. V prvé řadě potřebuje-me změnu zákona. Uvidíme, jak se k tomu postaví nová vláda. Co se týče příjmů a ma-jetku, tak je pravda, že v jiných zemích se hodnotí majetkové poměry, např. v souse-dním Německu.

S. Š.: Rodiče našich klientů vzhledem k jejich věku umírají. Klienti tedy ze zákona dědí. Mnoho jich má pozemky, lesy, domy... Zároveň ale mají nedoplatky na úhradě, to nemá logiku.

D. P.: V Rakousku chtěli řešit víceleté financování sociálních služeb a chtěli to

David Pospíšil a Slavomil Štefán

vyřešit rychle. Vytvořili státní fond, do něj jeden rok „nalili“ ze státního rozpočtu hod-ně peněz a státní fond přerozděloval peníze jednotlivým poskytovatelům. Poskytovate-lé dostali rozhodnutí např. na 5 let a peníze jim chodily průběžně. Velmi jednoduchý systém. To by u nás šlo aplikovat také. Ale zase jde o politické rozhodnutí najít v roz-počtu částku xy. Mně osobně se to zdá jako velmi dobrý nástroj zejména pro preventiv-ní služby.

S. Š.: Byli jsme na stáži v Nizozemí a tam mají financované služby tak, že člověk, kte-rý potřebuje péči, jde před jakousi komisí, ta posoudí, jaké má potřeby, k tomu mají časové nároky a příslušné ceny, on dostane takto vypočítanou částku a za tu si objedná službu.

D. P.: To je obdoba rakouského mode-lu, kdy se příspěvek na péči přepočítává na časovou dispozici, resp. potřebu péče. V Německu zase mají i systém připojištění na péči. V Británii se zase dávají vouchery. Mají vypočítaný náklad, kolik stojí lůžko, takže člověk dostane voucher a v té službě se proplatí. Zařízení tedy nedostane dota-ci, ale za měsíc úhradu od každého klienta. Na Slovensku to udělali podobně, problém ale byl, že žadateli řekli, kterou službu si má odebrat. Porušovalo se tak právo na svo-bodnou volbu. V Británii žadatelům také na obecním úřadě sice vybrali konkrétní službu, ale žadatel to mohl odmítnout. Ale pouze v případě, že v doporučeném zaříze-ní pobyl 3 měsíce a stále se mu tam nelíbilo. U péčových služeb je jedním z vhodných nástrojů připojištění na péči. U preventiv-ních by byl fajn ten fondový systém.

S. Š.: My jsme tady s kolegyní tak dlou-ho, že jsme zažili už 10 ministrů sociálních věcí :-). Všichni slibovali hory doly, ale stále řešíme stejné problémy, a to je hlavně fi-nancování. Ale lepší se to, abychom pořád nenadávali. Sami jsme udělali za ty roky obrovský pokrok.

D. P.: Pamatuji si, když jsme jezdili na exkurze, jak to v některých ústavech vy-

padalo. Za 10 let se služby opravdu o velký kus posunuly dopředu a je potřeba se také pochválit.

Jak to máte s personálem? Měli jste větší odliv zaměstnanců?

S. Š.: Máme výhodu, že jsme na malé ves-nici, byt některé zdravotní sestry odcházely do Hradce Králové. V jednu chvíli odešly i tři najednou. Některé se ale zase vrátily. Jsme víceméně stabilní tým. Ani tu není taková konkurence pracovních nabídek. Máme dokonce i dvě zdravotní sestry, které začaly pracovat jako pracovnice v sociál-ních službách.

D. P.: Povídala mi kolegyně z inspekce, že jste dopadli velice dobře :-).

S. Š.: Ano, nedopadli jsme špatně.

D. P.: Máte supervize?

S. Š.: Ano, 2× ročně. Pozitivní zkušenost máme se skupinovou supervizí.

D. P.: Sociální pracovníci po supervizích hodně volají a požadují poměrně vysokou hodinovou dotaci, 12 nebo 24 hodin ročně. V novele jsme to nastavili tak, aby to bylo součástí dalšího vzdělávání.

S. Š.: To je určitě dobrá myšlenka.

D. P.: V některých službách, například hospicového typu, je supervize velmi dů-ležitá.

Máte mezi personálem více žen, nebo mužů?

S. Š.: Personál přímé péče jsou všechny ženy. Muž jsem tu jen já, náš provozní tech-nik, kuchař a dva údržbáři. Vedení pracov-ního kolektivu složeného jen z žen má však svá úskalí :-).

M. K.: Stává se, že jsou klienti agresivní? Co se pak děje?

S. Š.: Zatím to nikdy nebyl žádný vážný problém.

S. L.: Pracovnice hlavně klienty už dobře znají, vědí, co mohou očekávat. Jde přede-vším o odvrácení konfliktních situací, aby k ničemu nedošlo.

S. Š.: Máme dva klienty muže a s jedním jsou trochu problémy, je trucovitý. Má rád auta. >>>> 20

¹ Ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová vyhověla žádosti Asociace krajů ČR, která požadovala dofinancování sektoru sociálních služeb v kontextu čtyřprocentního navyšování platů před koncem roku 2016. MPSV tak poskytlo ze svého rozpočtu sociálním službám 823 milionů korun na platy a mzdy, z rozpočtu Úřadu práce ČR. Pozn. red.

««« 19

Jednou vyšel z areálu ven na silnici, začal mávat na auta, stopovat, začalo to být nebezpečné. Tak ho pracovnice chtěla odvést. Ale on si sedl na silnici, a že nikam nepůjde. Tak tam 3 hodiny seděl, než ho to přestalo bavit a pak sám odešel. My jsme ho samozřejmě opodál jistili a dávali pozor, aby nedošlo k nejhoršímu... K žádným závažným atakům ale nikdy nedošlo. Já jsem za 24 let dostal dvě facky od klientek a vlastně do dneška nevím proč :-). Rozhodně žádné extrémny.

S. L.: Spíš se poškorpi třeba mezi sebou.

S. Š.: Je to určitě hodně o dovednosti personálu nenechat konflikt vygradovat a situace předvídat. Co jsme se ale přestěhovali ze zámku, problémy takřka vymizely. Což souvisí s tím, že klienti mají nyní své soukromí, svůj pokoj, kam si mohou kdykoliv odejít a kde je nikdo neruší. A máme malé domácnosti o deseti či dvanácti klientech, což je obrovský rozdíl proti minulosti, kdy jich na zámku žilo jednu chvíli i devadesát v jedné budově, což muselo být pro všechny velmi stresující.

S. L.: Jednou jsme při evaluaci dostali nějaké záporné body za lokalitu. Snažila jsem se vysvětlit, že obec našeho typu

má spoustu výhod, protože samostatnost, kterou klientům umožníme, bychom nemohli dopustit třeba ve městě. Tady jsme natrénováni přecházení ulice, a když se to osvědčí, mohou se pohybovat sami. Dojdou si do kina, dojedou do Bydžova na pouť. Klientky na chráněném bydlení jsou samostatné. Začátky byly těžké, začínali jsme v době, kdy chráněné bydlení ještě nebylo ukotveno v zákoně. Vytipovali jsme, komu by to prospělo, kdo by to zvládl apod. Vybrali jsme některé, ale klientky tam nechtěly jít. Nejdřív se tam jen bydlelo a chodily si pro snídani. Dnes chodí na obědy ve všední dny, a to jen proto, že tu pracují. Jinak si snídane a večeře připravují samy, o víkendech i obědy. Dokáží si naplánovat jídelní lístek a dobře hospodařit s finančními prostředky. Jdou třeba do obchodu, koupí si minerálku, donesou účtenku a zpátky přesně peníze. Ústav tu vždycky byl, klienti jsou tu i 40 a více let, všichni se s obyvateli obce navzájem znají, což je obrovská výhoda, jsou tu jako doma.

D. P.: Jsou i názory, že je to nedostatečně transformované zařízení. Ale je potřeba se na to dívat z pohledu klienta, který tu žije celý život, chodí nakupovat, má vazby, pracuje tu...

S. L.: Panu řediteli chodila jedna klientka se svým přítelem i venčit psa :-).

D. P.: No a pak toho člověka někam „přesadit“... To postrádá smysl a zavání to sociálním inženýrstvím, kdy se neberou ohledy na konkrétního klienta. Kroky mají vést primárně k lepšímu životu klienta, a ne ho vykořenit z území, kde žije skoro celý život.

S. L.: To byla témata, která mě moc bolela, když jsme museli snižovat kapacitu a já byla nucena vysvětlovat, že nelze nikoho „jen tak“ přesunout do neznámého prostředí, zpřetrhat vazby.

D. P.: Změnu přechodu ze zámku sem tedy vnímáte pozitivně?

S. Š.: Rozhodně. Pro klienty i personál.

S. L.: Báli jsme se, že to pro klienty bude velká a stresující změna. Pracovníci se s nimi proto chodili dívat na probíhající stavbu, ukazovalo se jim, kde budou bydlet, spát, už si i vybírali „své“ pokojíčky... A nakonec si klienti zvykli rychleji než zaměstnanci.

Po těch letech, co tady pracuji, vím, že jde všechno, jenom se musí chtít, musí pro to být vůle a musí se vytvořit ty správné podmínky.

D. P.: To je nádherné poselství na závěr...

TOP TRADE PROFI
kompletní sortiment a služby pro gastronomii

Účtujeme po 1/2 hodině
245 Kč bez DPH

Profesionální servis gastronomické techniky

(konvektomatů, myček, kávovarů, pecí, sporáků, fritéz, robotů, nářezových strojů atd...)

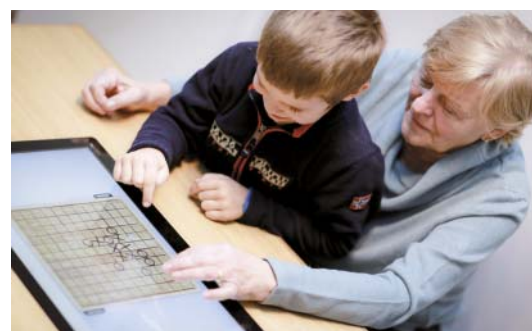
- ✓ zajišťujeme servis po celé ČR, cílem je oprava přímo na místě, držíme řadu náhradních dílů skladem
- ✓ kompletní program chemie pro gastroprovozy
- ✓ audity stávajících provozů, zejména ekonomická rentabilita mycích center
- ✓ profylaktické prohlídky
- ✓ repase zařízení
- ✓ ekologická likvidace vyřazených strojů
- ✓ školení obsluhy
- ✓ nerezová výroba - řešení atypického nábytku

servisní/info linka: +420 733 427 735, 773 594 097

e-mail: servis@toptradeprofi.cz, info@toptradeprofi.cz

www.toptradeprofi.cz

www.muvgastroservis.cz

senTable

Interaktivní dotykový stůl

senTable je komunikační pomocník vhodný do všech pečovatelských zařízení, stacionářů a nemocnic. Online zařízení integrované do designového kusu nábytku je plné programů a aplikací, je zábavné, výcvikové a praktické pro individuální i skupinové terapie. Navíc umí pracovat jako informační systém. senTable je proto vhodný jak do pokojů, tak do všech terapeutických a aktivizačních společných prostor nebo do čekáren v ambulancích.

- ✓ Reminiscenční terapie
- ✓ Zábavné a zpravodajské aplikace
- ✓ Provozní aplikace

Vůně ve službách sociá

V říjnovém čísle časopisu jsme poodhalili působení vůní a jejich vliv na člověka. Dříve než vám představíme deset vzácných substancí, které se objevují ve směsích připravovaných pro ústavy sociální péče a nemocnice (ale také školy a kanceláře), měli bychom ještě zaostřit na opak vůní.

■ **Text: MgA. Kateřina Melenová,**
jednatelka Organic Development, s. r. o.

➤ Zápach

Čichové ústrojí je přímo spojeno s centrem emocí a prožívání. Navozují-li vůně pocity libé, pachy jsou přesným opakem. Uvádí se, že pach ve vysokých koncentracích vyvolává zdravotní potíže: zvracení, nevolnost, bolesti hlavy apod. Byly dokonce vytvořeny nástroje pro jeho měření. Stává se, že při dlouhodobém pobytu v místě obtěžujícího zápachu může docházet k žaludečním problémům, nechutenství i zvracení. Existuje hypotéza, že intenzivní nebo dlouhodobě obtěžující pach ovlivňuje náladu, emoce, imunitní a endokrinní systém a uvádí člověka do psychického vypětí a stresu.

I při nejlepší péči je zápach dlouhodobým problémem mnoha zařízení a sociálních ústavů. Jeho blokaci syntetickými osvěžovači bychom mohli označit za vyhánění čerta ďáblem. Účinné jsou ionizátory, pračky vzduchu i prostředky na bázi enzymů. Žádný z nich však prostor vůni nenaplní. AROMAKLIMA systém neblokuje pachy, ale dlouhodobým používáním nasycuje prostor éterickými oleji. Ve směsích jsou zastoupeny i nejvzácnější éterické oleje (dále jen EO) – růže a jasmín.

Jemná vůně, která postupně vytěsňuje zápach, přináší benefity jak klientům, tak ošetřujícímu personálu. Jistě ji ocení také rodiny a příbuzní klientů, kteří vnímají při návštěvách zápach ještě intenzivněji, protože vůči němu nejsou rezistentní.

10 éterických olejů, které směsi AROMAKLIMA obsahují v různých poměrech:

Benzoe (*Styrax benzoin*, *Styrax tonkinensis*)

Benzoe je pryskyřice stromu pocházejícího z Indonésie, Indočíny a ze západní Indie. Strom vylučuje pryskyřici poté, co je kůra narušena umělými zářezy. Krůpěje ztvrdlé pryskyřice se následně sbírají, stejně jako je tomu u olibana a myrhy. Díky svým silným antiseptickým vlastnostem byla nazývána „divotvorný balsám“. Na psychické úrovni vyvolává emoce bezpečí a láskyplné ochrany, má uklidňující účinky.

Borovice limba (*Pinus cembra*)

Borovice limba má dlouhou tradici v lidovém léčitelství severovýchodních národů, zejména jako lék na problémy s dýcháním. Borovice limba je jedním z ojedinělých jehličnanů a jeho esence je v aromaterapii vysoce ceněná. EO z borovice je výborný na vykašlávání, má antitusické, antiseptické, antivirové, hojivé, prokrvující a deodorační vlastnosti. Vyvolává pocit hlubokého spojení s přírodou, evokuje procházku prosluněným lesem.

Myrha (*Commiphora myrrha*)

Hořká pryskyřice trnitého stromu je pro své léčivé účinky používána více jak 4000 let. Myrha, rostoucí v Somálsku a Etiopii, byla součástí všech vzácných receptur starověkých vykuřovacích směsí, mastí a olejů. Byla pokládána za substancí omlazující tělo i ducha, což bylo novodobými výzkumy prokázáno.

Kadidlo / olibanum (*Boswellia sacra*)

Kadidlo zvané olibanum je pravděpodobně nejznámější a nejúčinnější vonnou pryskyřicí světa. První obchodní stezky starověku vznikaly kvůli kadidlu, jeho cena byla vyvažována zlatem. Stejně jako myrhu jej používaly ke svým obřadům všechny dávné kultury. Kromě schopnosti navodit duchovní a kontemplativní rozpoložení, platí kadidlo za účinný lék i kosmetický přípravek proti stárnutí. Obnovuje buněčnou strukturu a vykazuje výjimečné léčebné účinky. „Odnímá smutek, zjasňuje rozum, posiluje srdce a člověk radostí rozkvetne,“ praví renesanční Adamus Lonicerus (1578).

Jalovec (*Juniperus communis*)

Jalovec je považován za jedno z nejstarších vykuřovadel v dějinách lidstva. Znalý jej paleolitické kmeny, Egypťané, Řekové, Římané, ale také šamanské kultury celého světa. Je dodnes považován za účinný lék proti mnoha nemocem. V šamanských obřadech jsou mu přisuzovány očišťovací účinky. Ve středověku byl považován za všelék. V 19. století spalovali jalovcové bobule ve francouzských nemocnicích, aby zabránili šíření infekcí.

Rozmarýn (*Rosmarinus officinalis*)

Středomořská aromatická bylina je používána pro svoji výraznou vůni jako koření, ale také jako lék i ochranný prostředek. Námořníci chránili rozmarýn jako amulet při jejich nebezpečných cestách. Účinně se uplatňoval též při ochraně proti černé magii. Přiřítaly se mu omlazující účinky, v aromaterapii je dnes používán jako první pomoc při migrénách a bolestech hlavy. Posiluje paměť a podporuje soustředění.

Vavřík (*Laurus nobilis*)

Původem pochází z Malé Asie. Již od dob antiky je známá tradice ozdobit vítězi hlavu vavřínovým věncem na znamení slávy a úspěchu. S hrdostí jej nosili básníci, atleti, ale i císařové. Vavřík byl atributem boha Apollóna, podobně jako jeho luk a lyra. Vavříkové listy páliły jako psychoaktivní látku

lní péče

2. díl

delfské Pýthie, aby upadly do věsteckého transu. V antické literatuře připisovali Dioskuridos a Plinius vavřínu silnou, duši povzbuzující moc. To ostatně potvrzuje i moderní aromaterapie, kde je používán éterický olej z vavřínu jako první pomoc při syndromu vyhoření a chronické únavě.

Levandule (*Lavandula officinalis*)

Silně vonící bylina je od pradávna užívaná jako všelék. Pochází z horských oblastí středozezemního moře, ale rozšířila se prakticky do celého světa. Název levandule je odvozen od latinského „lavare“ – umývat, čistit. Její výrazné hojivé účinky se výtečně uplatňují při léčbě popálenin. Užívá se pro očistné účely, zklidňuje a tiší duševní i tělesné bolesti a unavenou mysl. Od středověku se také používala proti „morovému povětří“.

Růže (*Rosa damascena*)

Královnou květin nazvala růží řecká básnička Sapfo a toto pojmenování lze stěží překonat. Vyskytuje se v nesčetných variantách, ale pouze ze tří odrůd může být destilován éterický olej (*Rosa damascena*, *Rosa centifolia* a *Rosa gallica*). Díky své dokonalé krásě a nepřekonatelné vůni je odedávna symbolem lásky a krásy. Jsou jí také přičítány snad všechny léčivé vlastnosti. V emocionální rovině otevírá srdce a působí proti zlobě, závisti a zášti. Její obliba vzešla ze staré Persie. V Antice byla zasvěcená Afrodité, Erótovi a Bakchovi. Na výrobu jednoho litru růžového oleje je zapotřebí až 6 000 kilogramů okvětních lístků. Má schopnost rozněcovat lásku a léčit na úrovni duše i těla.

Jasmín (*Jasminum officinale*)

Pochází z Indie, Persie a z Číny. V Indii je nazýván „Královnou noci“, protože se západem slunce se mocně rozvoní. „Velké štěstí“ je jeden z jeho dalších přívlastků. Řecký Erós měl na hrotu svého šípu květ jasmínu, aby proklál srdce vášní. Jeho smyslná vůně vzbuzuje gejzíry euforie. Je vysoce ceněnou surovinou všech parfumérů. Platí za jedno z nejúčinnějších antidepresiv, probouzí radost ze života, tvořivost a plodnost. Jasmínová vonná esence se získává velmi pracnou metodou tzv. enfleurage, nebo extrakcí pomocí rozpouštědel, kdy vzniká tzv. absolue.

Zvláštní pozornost patří citrusům. Zářivé plody pomeranče, citronu, mandarinky jsou svým vzhledem podobny malým sluncům. Jedinečnou vůni rozjasňují atmosféru a chcete-li připravit prostor pro důležité jednání, navodit atmosféru vstřícnosti a otevřenosti, jsou to právě EO z citrusů, které jsou první volbou. Citrusy pochází z tropické a subtropické jihovýchodní Asie, později se rozšířily do středomoří. Slovo citrus je odvozeno ze starořeckého kedros nebo latinského cedrus, těmito slovy byly označovány rostliny s vonnými listy nebo dřevem.

Pomeranč sladký (*Citrus aurantium dulcis*)

Esenciální olej ze sladkého pomeranče je autentické přírodní antidepresivum, které má též účinky protizánětlivé, antiseptické, baktericidní, fungicidní a čistící. Je hlavním činitelem většiny vonných kompozic AROMAKLIMA systému: uklidnění, osvěžení, povzbuzení, paměť, spánek.

Všechny výše popsané účinky a přínosy vonných látek platí pouze pro čisté přírodní produkty nebo 100% éterické oleje. Je to právě kvalita, která rozhoduje o účinku a skutečném přínosu.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

V září roku 2016 se naše organizace Sociální služby Vsetín, příspěvková organizace, zapojila v rámci Operačního programu Zaměstnanost, prioritní osa Sociální začleňování a boj s chudobou, do projektu „O krok dál“, registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_037/0001930, který je zaměřen na podporu procesu transformace pobytových služeb a podporu služeb komunitního typu vzniklých po transformaci a je spolufinancován Evropskou unií.

Přechod do transformovaného zařízení znamenal pro naše uživatele, vzhledem k tomu, že mnozí prožili část života ve velkokapacitním ústavním zařízení, velkou změnu.

Cílem tohoto projektu není jen odstraňování dopadů institucionalizace na naše uživatele a zajištění jejich úspěšné adaptace do jiného typu zařízení, ale i jejich začlenění se do nového, pro některé léta neznámého, způsobu „normálního běžného“ života prostřednictvím nenásilné formy integrace. Nedílnou součástí projektu je odstraňování předsudků veřejnosti vůči lidem s postižením.

K odstraňování těchto bariér a předsudků jsme zvolili cestu přátelských sousedských setkání s názvem „Se sousedem na kávičko“. Do prostředí, ve kterém uživatelé žijí, jsou zváni přátelé, sousedi, blízcí, kamarádi, ale i veřejnost a při společném posezení u kávy a pohoštění, které připravují i samotní klienti, si společně povídají o svých životních příbězích, o svých radostech i starostech a o všem, co patří k jejich běžnému životu.

Další formou seznamování veřejnosti s problematikou lidí s postižením je putovní fotografická výstava „Prolínání“ spojená s besedou se studenty škol Zlínského kraje. Jedná se o výstavy fotografií, které nafotili právě lidé s postižením ve spolupráci s podporou profesionálního fotografa. Kontrast černobílých a barevných fotografií nám dává nahlédnout do vnímání světa očima lidí s postižením.

Nedílnou součástí potransformačních změn a dalším úkolem projektu je zvyšování odbornosti a profesionality zaměstnanců formou dalšího vzdělávání. Je kladen velký důraz na nové přístupy a metody práce se zaměřením na individualitu uživatelů, na jejich správnou motivaci, která je má posunovat k větší soběstačnosti a aktivnímu zapojení se do rozhodování uživatele o svém životě. Ve vzdělávacím programu pro naše zaměstnance se zaměřujeme především na oblast etiky, individuálního plánování zaměřené na člověka a empowerment.

Veškeré aktivity projektu jsou nastaveny tak, aby byly vytvořeny nástroje pro systematický rozvoj služeb komunitního typu se zaměřením na individuální potřeby uživatelů, zvyšování kvality jejich života, snižování jejich závislosti na službě a integraci do společnosti. To vše za podpory profesionálně vyškolených pracovníků.

Sebevražda a sebevraž

Mýty o sebevraždě a zásady správného vyhodnocování rizika 2. díl

V prvním díle jsme se zaměřili na historii sebevražd, ujasnili si základní pojmosloví a ukázali si poměrně alarmující statistická čísla. Jestliže v naší společnosti stále platí, že smrt je tabuizované téma, o sebevraždě to platí dvojnásob.

Možná i z tohoto důvodu se kolem sebevražd vytvořila celá řada mýtů, které jsou ve svých důsledcích pro ohrožené osoby velmi nebezpečné. Negativně ovlivňují nejen celospolečenské mínění, ale také přístup pomáhajících profesionálů k této problematice. V tomto díle si uvedeme 6 nejčastějších mýtů a pokusíme se nastínit, jaká je vlastně skutečnost.

■ **Text: Mgr. Martin Pešek,**
poradce a terapeut, psychosociální péče
o pozůstalé www.luctus.cz,
martin.pesek@luctus.cz

➤ Mýtus č. 1:

Lidé, kteří o sebevraždě mluví, ji nikdy nespáchají

Jedná se o velmi rozšířený a nepravdivý mýtus. Výzkumy naznačují, že v 60–80 % případů dávají osoby zvažující sebevraždu svůj záměr nějakým způsobem najevo. Můžeme se setkat třeba s výroky typu „Už takhle nemohu dál“ nebo svůj záměr vyjádří přímo: „Bylo by lepší, kdybych už nebyl“. Každému, kdo o sebevraždě mluví, by měla být věnována náležitá pozornost. Měli bychom se vyhnout bagatelizování a hodnocení takových výroků jako způsobu nátlaku či manipulace. Pokud někdo o sebevraždě mluví, můžeme se spolehnout, že je sebevražda obsahem jeho myšlenek. Takový člověk je bezpochyby ve větším ohrožení než ten, kdo o sebevraždě nemluví.

➤ Mýtus č. 2:

Mluvit o sebevraždě s někým, kdo je v depresi, je nebezpečné

Opak je pravdou. Empaticky vedený rozhovor o zamýšlené sebevraždě pomáhá dotyčnému rozšířit zúžený prostor a otevřít nové perspektivy, o kterých dosud nevěděl. Zároveň představuje jediný způsob, jak identifikovat a analyzovat sebevražedné úmysly a posoudit tak skutečné riziko. Odborníci se shodují, že s lidmi, kteří jsou v depresi, je lepší o sebevraždě mluvit otevřeně a napřímo. Hovor o sebevraždě nemůže být návodem k takovému činu. Pokud se dotyč-

ná osoba o sebevraždě nezajímá, nebude ji naše otázka zajímat a bude svoji pozornost směřovat k jiným tématům. Pokud však sebevraždu zvažuje, otevřený rozhovor jí může pomoci vyjádřit myšlenky a pocity, které jinak blokují přístup k alternativním řešením situace.

➤ Mýtus č. 3:

Sebevražda je obvykle náhlé, impulzivní rozhodnutí

Někdy tomu tak být může, ve většině případů ale sebevražda nepřichází bez nějakého předchozího varování. Lidé zvažující sebevraždu dávají najevo tzv. varovné signály, které přímo, či nepřímo naznačují jejich záměr ublížit si. Někdy jsou tyto signály zřejmé jen zpětně, jindy jsou velmi nápadné. Člověk plánující sebevraždu skutečně doufá, že si ho někdo všimne a nabídne mu pomoc. Výzkumy bylo například prokázáno, že velká část sebevrahů před činem kontaktovala svého praktického lékaře. Člověk se jen zřídka kdy rozhodne ukončit svůj život bez nějakého předchozího přemýšlení a plánování. Obvykle si představuje, jaká by jeho sebevražda mohla být, jak naloží se svými osobními věcmi, co budou lidé z nejbližšího okolí prožívat, až bude po smrti apod.

➤ Mýtus č. 4:

Přežije-li někdo pokus o sebevraždu, už se obvykle o další sebevraždu nepokusí

To je dokonce velký omyl. Ačkoliv určitá část těch, kteří se o sebevraždu pokusí a přežijí, už nikdy pokus nezopakuje, značná část pokus opakuje. Jestliže totiž člověk

dokázal jednou překročit symbolickou hranici mezi životem a smrtí, bude se mu tento krok dělat příště mnohem snadněji. Výzkumné studie dokládají, že více než 20 % z těch, kteří se v minulosti o sebevraždu pokusili, svůj čin zopakuje dokonce do jednoho roku. V některých případech lidé opakují sebevražedné pokusy, aniž by se skutečně chtěli zabít, a jedná se spíše o způsob volání o pomoc. Každý takový pokus ale může skončit fatálně. Někteří autoři považují pokus o sebevraždu také za způsob, jak dosáhnout kontroly nad svým životem a jak jej určitým způsobem restartovat, jako by život po sebevražedném pokusu mohl být něčím novým a lepším.

➤ Mýtus č. 5:

Jestliže je někdo rozhodnutý spáchat sebevraždu, nikdo mu v tom nezabrání

To, že člověku, který chce spáchat sebevraždu, nemáme co nabídnout, není pravda. Mnoho z těch, kteří se pokusí o sebevraždu, se pohybuje mezi touhou žít a touhou zemřít. Jejich postoj k výsledku sebevražedného jednání je provázen silnou ambivalencí. Když se jim dostane včasné pomoci, je možné je od sebevraždy odvrátit a dostat zpět na stranu života. Někdy stačí říci „Prosím tě, nedělej to“, jindy je třeba hospitalizace, nasazení odpovídající medicíny a dlouhodobá odborná péče. Na sebevraždách je naštěstí pozitivní to, že se jim dá zabránit. Jak bylo naznačeno, člověk, který uvažuje o sebevraždě, bude o svém rozhodnutí přímo, či nepřímo mluvit. Ačkoliv není vždy v lidských silách varovné signály zaznamenat a včas na ně reagovat, často to možné je.

➤ Mýtus č. 6:

Zlepšení nálady znamená snížení rizika sebevraždy

Někdy právě naopak. Je ironií, že člověk po dlouhém období trápení a deprese může dosáhnout vnitřního klidu a vyrovnanosti tím, že se definitivně rozhodne ukončit svůj život. Psal o tom už J. W. Goethe ve svém milostném románu z roku 1787, kdy mladý Werther v posledním dopise své milé Lottě říká:

edné jednání klienta

„Nečekáš mě! Myslíš si, že poslechnu a uvidím tě až o Štědrém večeru. Ó, Lotto! Dnes, nebo nikdy. O Štědrém večeru budeš držet tento dopis v rukou, chvěš se a skrápěš ho drahými slzami. Já musím, chci! Ó, jak je mi dobře, že jsem se rozhodl.“

Člověk zvažující sebevraždu působí v počátečních stádiích utrpeně a na první pohled je s ním něco v nepořádku. Když ale dospěje k rozhodnutí ukončit svůj život, může pocítit výraznou úlevu. Svému okolí se v tu chvíli jeví jako politý živou vodou a je snadné podlehnout zdání, že už je vše v pořádku. Tomuto zdání samozřejmě mohou podlehnout i pracovníci, kteří přicházejí se sebevražednými klienty do kontaktu. Proto je důležité zachovat vnímavost k náhlým změnám k lepšímu u psychicky vyčerpaných lidí. Sebevražedné prohlášení se nevyplácí podceňovat a případný optimismus může být velmi předčasný.

Vyhodnocování rizika sebevraždy

Jak poznat skutečné nebezpečí sebevraždy u našich klientů? V první řadě je třeba zbavit se předsudků, stereotypů a mýtů, které téma doprovází. Základní strategií by potom mělo být pečlivé zhodnocení rizika. Pomůckou k tomu je dobrá znalost rizikových faktorů, citlivost v rozpoznávání varovných signálů, jejich kombinace a také osvojení si některých teoretických modelů sebevražedného jednání.

Varovné signály:

- Extrémní forma nenávisti vůči sobě samému: „Nezasloužím si žít.“
- Zvnitřněná beznaděj: „Na ničem nezáleží. Měl bych se sebou skoncovat jednou provždy.“
- Odstrkování přátel a rodiny: „Co se to se mnou děje? Přidělávám lidem, kteří mě mají rádi, jen samé starosti.“
- Izolace: „Prostě zůstanu sám. O samotě mi bude lépe.“
- Absence sounáležitosti: „Nikam nepatřím.“
- Pocit, že jsem pro druhé přítěží: „Táhnou všechny dolů. Jsem taková přítěž pro druhé, že jim beze mě bude určitě lépe.“

V teorii sebevražedného jednání se často odkazuje na tzv. Pöldingerův suicidální rozvoj, který sestavil švýcarský lékař Walter Pöldinger. Dle jeho poznatků začne člověk nejprve o sebevraždě přemýšlet jako o možném řešení své tíživé situace. Následuje stádium ambivalence, kdy člo-

Výzkumné studie dokládají, že více než 20% z těch, kteří se v minulosti o sebevraždu pokusili, svůj čin zopakují dokonce do jednoho roku.

věk zvažuje různá pro a proti a často si říká o pomoc. Třetím stádiem je potom konečné rozhodnutí, nastává úleva a dotyčný zaměřuje svoji pozornost na opatření prostředků k sebevraždě. Walter Pöldinger sestavil orientační dotazník, který mapuje stádia suicidálního rozvoje a slouží k objektivnějšímu určení závažnosti sebevražedného rizika. Kromě toho je dobré znát i teorii tzv. presuicidálního syndromu, který formuloval emeritní profesor vídeňské univerzity Erwin Ringel. Syndrom je definován třemi základními znaky: *zužováním subjektivního prostoru, proti sobě zaměřenou agresivitou a výskytem naléhavých sebevražedných fantazií*. Tyto tři znaky se navzájem umocňují a vedou dotyčného k realizaci sebevraždy. Díky včas-

Je ironií, že člověk po dlouhém období trápení a deprese může dosáhnout vnitřního klidu a vyrovnanosti tím, že se definitivně rozhodne ukončit svůj život.

nému zaznamenání těchto znaků můžeme identifikovat ohroženou osobu a zabránit tak plánované sebevraždě.

Závěr

V dnešní době se samozřejmě můžeme setkat ještě s celou řadou dalších mýtů kolem sebevraždy, jako např., že děti se nedokážou zabít, že je to věc až starších lidí anebo že nejvíce sebevražed je o Vánocích či za špatného počasí. Uvedli jsme ty nejdůležitější, které se mohou pracovníků přímo týkat a negativně ovlivnit jejich přístup v práci se sebevražedným klientem. Rozbor všech existujících mýtů by přesáhl možnosti tohoto článku. Se způsoby vyhodnocování rizika sebevraždy úzce souvisí i téma komunikace. Jak se správně na sebevraždu doptávat? Co v komunikaci se sebevražedným klientem funguje a čeho je dobré se vyvarovat? Jaké možnosti intervence má pracovník k dispozici? Funguje uzavírání tzv. antisuicidálních kontraktů? Na zodpovězení těchto otázek se zaměříme v příštím díle tohoto seriálu.

Seznam použité literatury

- Frankel, B., Kranzová, R. *O sebevraždách*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1998. ISBN 80-7106-234-0.
- Goethe, J. W. *Utrpení mladého Werthera*. Praha: Odeon, 2017. ISBN 978-80-207-1766-5.
- Koutek, J., Kocourková, J. *Sebevražedné chování*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-732-9.
- Špatenková, N. et al. *Krizová intervence pro praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-2624-3.

INZERCE

NOVINKY Z PORTÁLU

Dítě traumatizované v blízkých vztazích
Oldřich Matoušek (ed.)

Projektivní metody v psychologické diagnostice
Kristína Najbortová, Jiří Řípek (eds.), Kateřina Lomková, David Čáp

Trénink psychické odolnosti
Fabienne Berg

Co nás nezabije...
Stephen Joseph

obchod.portal.cz

KNIHKUPECTVÍ PORTÁL: Praha 1, Jindřišská 30 / Praha 8, Klapkova 2

NOVINKA:

Obojživelná obuv Bonno Beany®
je vyráběna z ultralehkého materiálu s tvarovou pamětí,
takže botu na chodidle takřka nevnímáte.

beany®

Přezujte do pohodlí.

Dlouhodobé sledování a praktické zkoušky prokázaly postupné mírnění bolesti kolenních kloubů a snížené zatížení zádového svalstva!

Obuv **Bonno Beany®** je neobyčejně měkká a pohodlná.

Je testována a schválena jako **lehká pracovní obuv**.

Splňuje parametry ČSN EN ISO 20347.

Materiál obuvi je odolný vůči bakteriím a zápachu.

Uvnitř boty se neusazuje vlhkost, a voda tak obuv nepoškozuje.

Podrážka je testována na protiskluznost a splňuje normu SRA.

Účinně tlumí nárazy a vibrace při došlapu.

Nezanechává na podlaze šmouhy.

Ventilační otvory zaručují dobré provzdušňování a komfort.

Obuv je snadno omyvatelná vodou.

Objednávky na adrese:
BONNO GASTRO SERVIS s.r.o.
Husova 523
370 21 České Budějovice
oopp@bonno.cz

BONNO®

Podporujeme klienty v aktivitě a samostatnosti

V současné době je většina klientů v zařízeních sociálních služeb se III. nebo IV. stupněm závislosti. To s sebou přináší vyšší nároky na personál, čas a péči. Zároveň se s nedostatkem personálu hledají efektivní způsoby, jak nejlépe klienty v běžných činnostech co nejvíce aktivizovat a udržovat je alespoň v částečné soběstačnosti.

**O krok dál
pro zdraví**

V oblasti běžné denní péče a základní hygieny jde hlavně o řešení úniku moči, který je součástí života většiny klientů. Pro soběstačné mobilní klienty, anebo alespoň částečně soběstačné můžeme tedy uvažovat o absorpčních pomůckách MoliCare Mobile, které vypadají a nosí se jako spodní prádlo. Mobilní klienti s těžkým únikem moči tak nejsou odkázáni pouze k používání zalepovacích plenkových kalhotek. Moderní přístup a inovace v oblasti inkontinence umožňuje předepsat právě natahovací kalhotky. Ty umožňují větší samostatnost

a aktivní způsob života. Pomůcky jsou také velmi vhodné pro demenční klienty, jelikož si pomůcky nestrhávají a nerozlepují jako v případě zalepovacích kalhotek, anebo pro osoby po mozkové příhodě, které se znovu učí toaletním návykům a mají tyto kalhotky jako tzv. „tréninkové“.

Jejich vlastnosti oceňují jak samotní klienti, tak osoby, které o ně pečují, ať už se jedná o rodinu nebo ošetřující personál. Pro mobilní a soběstačné klienty jsou nejdůležitějšími vlastnostmi jednoduchost aplikace, která zvyšuje jejich samostatnost, diskretnost spolu se spolehlivou a vysokou absorpcí, které zvyšují pocit jistoty. Neméně důležitý je také ergonomický tvar spolu s velkou hustotou lycra gumiček, které se přizpůsobí každé postavě a dobře drží na těle. Samozřejmostí je jemný a prodyšný materiál kalhotek, aby se pokožka nezapařovala a zůstala tak zdravá.

Třívrstvé savé jádro v kombinaci s vylepšenými postranními pásky jsou zárukou spolehlivé absorpce při jakémkoliv pohybu.

Aktivní molekuly v savém jádře navíc neutralizují zápach a jako jediné jsou kalhotky MoliCare Mobile vybaveny tzv. indikačním proužkem na spodní straně pleny – ten se v případě nutnosti výměny pomůcky rozpouští a dává tak personálu jasný signál, aby se pomůcka vyměnila za novou.

MoliCare Mobile se nosí jako běžné spodní prádlo a jsou vhodné jak pro ženy, tak pro muže. Měnit by se měly maximálně po 8 hodinách.

MoliCare Mobile jsou k dostání ve třech savostních variantách – zelená LIGHT diskretní verze, modrá varianta na denní nošení a fialová SUPER se zvýšenou savostí na noc. K dostání ve všech velikostech od XS až po XL, vždy je nutné pro určení správné velikosti změřit obvod boků (od 45 až 170 cm).

Natahovací kalhotky MoliCare Mobile svým jednoduchým způsobem nošení usnadňují práci personálu a šetří jejich čas. Ušetřený čas se dá počítat ve stovkách hodin za rok, což je velké množství času, které můžou věnovat jiným činnostem anebo intenzivnější péči o další klienty. Klienti se naopak stále učí zůstat aktivní a soběstační, což vede k větší spokojenosti a vyšší kvalitě jejich života, navzdory těžkému úniku moči.

Natahovací kalhotky MoliCare Mobile svým jednoduchým způsobem nošení usnadňují práci personálu a šetří jejich čas.

Umělecké terapie

Arteterapie 2. díl

Arteterapie původně označovala ekvivalent dnešního termínu umělecké terapie, ale postupně došlo k osamostatnění jednotlivých umělecko – terapeutických oborů. I arteterapie začala být vnímána v užším slova smyslu, tedy jako obor, v němž je terapeutickým prostředkem výtvarný projev. Umělecké terapie, kam řadíme i arteterapii, zahrnují a vědomě pracují s impresí i expresí s ohledem na komplexnost celého terapeutického procesu. Zaměníme-li nesprávně termín „umělecké terapie“ za „expresivní terapii“, dochází ke značné redukci a nekomplexnosti současného terapeutického paradigmatu. Expresivní terapie nemohou pokrýt celou bohatou a různorodou oblast uměleckých terapií, ale je možné je chápat jako jeden z přístupů uměleckých terapií, který má v odborných kruzích své pevné místo.

MAUT – Mezinárodní konference ARS TERAPEUTICA

■ **Text: Mgr. Marie Beníčková, Ph.D.,** muzikoterapeutka a vysokoškolská pedagožka, supervizorka, prezidentka Mezinárodní asociace uměleckých terapií MAUT a ředitelka Akademie Alternativa s.r.o., www.mb-muzikoterapie.cz, www.maut.cz, www.akademiealternativa.cz

► Formy terapeutického procesu

Formy arteterapeutického procesu determinují arteterapeutickou intervenci podle:

- počtu klientů (individuální, skupinová, párová, rodinná, hromadná);
- fáze terapeutického procesu:
 - preterapie – příprava
 - terapie – samotné terapeutické setkání
 - postterapie – hodnocení
- výtvarných činností (aktivní, receptivní)

► Terapeutický vztah – základ zdařilé terapie

Terapeutický vztah je vztahem mezi terapeutem a klientem, popř. klienty. Vytvoření pozitivního vztahu je základním předpokladem úspěšné terapeutické práce. Úroveň arteterapeutického vztahu určují

kvalitu a hloubku navázaného vztahu mezi terapeutem a klientem. Úroveň můžeme chápat v obecné rovině a lze je mapovat pomocí kontrolních otázek, které si terapeut při práci klade. Příklady otázek:

- Je vztah ke klientovi již navázán?
- Věří klient tomu, co říkám?
- Je klient ochoten spolupracovat?
- Je přístup terapeuta ke klientovi stále profesionální? (mateřské sklony žen, subjektivní hodnocení situace atd.)
- Těší se klient na společná setkání?

Důležitým faktorem pro kvalitní arteterapeutickou práci je navození bezpečného prostředí. Klienti, kteří se ve vztahu (ve skupině) necítí bezpečně, jsou nuceni vynakládat mnoho sil na „umělé“ získání tohoto bezpečného pocitu, který slouží jako klientova přirozená ochrana. V případě, že není vytvořeno bezpečné prostředí, je velmi obtížné, aby se klient otevřel a svěřil. Vytvoření bezpečného prostředí je jednou ze základních podmínek pro vznik zdravého vztahu mezi terapeutem a klientem, který je založený na důvěře.

Příznačný přírůstek využil arteterapeut Tomáš Beníček, který uvádí, že: „Umělecká tvorba jako prostředek představuje jakýsi most mezi klientem a arteterapeutem. Most, který poskytuje bezpečné prostředí. Most, který nám umožní vhléd a otevře cestu k tématům klienta. Arteterapeut má ve vztahu ke klientovi roli průvodce a rádce.“ Citace je z právě vycházející knihy Muzikoterapie a edukace, kapitola Umělecké terapie, nakladatelství Grada Publishing.

► Ukázka arteterapeutického cvičení OBRAZY V ZRCADLE

Cíl: Podpora rozvoje úrovně vnímání tělového schématu

Věk: od 8 let

Forma: Individuální, párová, skupinová

Pomůcky: Prstové barvy, vodové barvy nebo pastelky, fix, nůžky, papíry, role papíru (nejméně 2 metry dlouhá), špendlíky (nejlépe spínací)

Postup:

- Skupina se rozdělí do dvojic. Jeden z dvojice položí papír na zem, popř. na podložku a lehne si na papír. Velikost papíru by neměla být menší než velikost těla. Druhý z dvojice vezme fix a ležícímu obkreslí tvar těla. Pak se ve dvojici vymění. Obrys svého těla klienti nůžkami vystříhnou.
- Každý klient si natře jednu dlaň prstovými barvami (libovolnou barvou) a svou pomalovanou ruku obtiskne celkem třikrát na svou vystřiženou papírovou siluetu.
- Klienti si umyjí ruce od prstových barev, položí svou dlaň na papír, který zůstal po vystříhnutí siluety, a svou dlaň na papír obkreslí. Tento úkol zopakují třikrát. Pokud mají klienti třikrát obkreslené dlaně, vybarví si je libovolnou barvou. Poté vezmou nůžky a vybarvené dlaně vystříhnou.
- Úkolem každého klienta je připevnit (přišpendlit) vystřižené dlaně na své

vlastní tělo, a to tak, aby byly upevněny na stejných místech jako namalované dlaně na vlastní papírové siluetě.

- Děti opět utvoří dvojice. Jeden z dvojice se postaví před zrcadlo tak, aby byly v zrcadle vidět „našpendlené dlaně“. Druhý z dvojice zvedne malovaný obrys, dá si jej před tělo a postaví se vedle kamaráda stojícího před zrcadlem. Nyní může celá skupina zhodnotit, jestli jsou vidět v zrcadle „stejná těla“. Zda jsou přišpendlené dlaně připevněny na totožná místa, jako je tomu u předlohy na papíře. Před zrcadlem se vystřídají všichni klienti a jejich „obrazy“.

Po tomto cvičení následuje rozhovor s klienty a sebereflexe.

Příklad otázek:

1. V čem se siluety liší? V čem jsou naopak shodné?
2. Na které části těla je nejvíce „dlaní“ a proč?
3. Proč sis vybral(a) právě takovou barvu, se kterou jsi maloval(a)?

Variace:

- Klienti si prstovými barvami pomalují dlaně černou barvou. Na vystřiženou si-

Akademie Alternativa – obor arteterapie

luetu těla obtisknou své dlaně na místa, která cítí v napětí, a vybarví je černě. Dlaně si umyjí a namalují tentokrát červeně. Červenou barvou obtiskem dlaně vyznačí místa, která jsou uvolněná. Opět si dlaně obmalují tužkou na volný papír, vybarví je shodnými barvami jako na siluetě těla, vystříhnou, přišpendlí na své tělo a zkontrolují před zrcadlem, zda se předloha shoduje se skutečností barevně i místy označení.

- Postup se převrátí – nejprve si klienti vystřižené dlaně připevní na své tělo a teprve poté je obtisknou na papírovou siluetu těla.

Možnosti vzdělávání v oboru arteterapie

Akademie Alternativa, s. r. o., je instituce akreditovaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Studium je určeno pro všechny zájemce, kteří dosáhli osmnácti let. V nabídce tříletého víkendového studia naleznete specializované obory muzikoterapie, arteterapie, dramaterapie, tanečně pohybová terapie. Výuka probíhá převážně o víkendech formou skupinových setkání a respektuje individuální přístup ke každému jednotlivci. Důraz je kladen na prožitek, sebezkušenostní techniky a praktické dovednosti, které jsou podopřeny teoretickými znalostmi a příklady z praxe. Nedílnou součástí studia je intenzivní sebezkušenostní výcvik. Lektory jsou přední odborníci z tuzemska i zahraničí, terapeuti, psychologové, psychoterapeuti a lékaři. Absolvent získá Diplom Akademie Alternativa s akreditací nebo garancí participujících subjektů dle zvoleného oboru, specializace a dosaženého vzdělání – MŠMT, MAUT – Mezinárodní asociace uměleckých terapií www.maut.cz, www.akademiealternativa.cz.

INZERCE

Tropické koncentráty pro přípravu 100% přírodních džusů

Tropico, spol. s r. o. • +420 516 417 979 • www.tropico.cz
www.facebook.com/tropicokoncentraty

Pracovní oděvy • Pracovní obuv

TROPICO móda

Ochránkyně

zahajuje sérii systematických návštěv domovů pro osoby se zdravotním postižením

Jedním z mnoha úkolů veřejné ochránkyně práv je provádět systematické návštěvy zařízení, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě veřejnou mocí nebo v důsledku závislosti na poskytované péči, jak je tomu například v domovech pro osoby se zdravotním postižením. Každoročně ochránkyně věnuje více pozornosti jednomu typu zařízení; v roce 2016 se jednalo o zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a v první polovině roku 2017 o psychiatrické nemocnice. Začátkem října letošního roku byla zahájena série návštěv domovů pro osoby se zdravotním postižením, na něž se pracovníci Kanceláře veřejného ochránce práv zaměřili již v roce 2009, kdy navštívili celkově 25 zařízení tohoto typu.¹

■ **Text: Mgr. Barbora Matějková,**
Kancelář veřejného ochránce práv

➤ Prevence špatného zacházení

Nejprve je vhodné objasnit, co je špatné zacházení, na jehož prevenci cílí systematické návštěvy. Pod pojmem špatné zacházení je třeba chápat jednání, které nerespektuje lidskou důstojnost a které v závislosti na intenzitě může nabývat až podoby mučení, krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Špatné zacházení spočívá také v absenci úcty k člověku a jeho právům, nerespektování jeho sociální autonomie, soukromí nebo práva na spoluúčast v procesu rozhodování o jeho vlastním životě či v nežádoucím posilování závislosti na poskytované péči. Mimo to se špatné zacházení nalézá i v porušování práv garantovaných Listinou základních práv a svobod, mezinárodními úmluvami, právními předpisy nebo dále v neplnění závazných instrukcí, pokynů, standardů péče či principů dobré praxe.

Obsahové zaměření systematických návštěv probíhajících v roce 2009 bylo ovlivněno probíhajícím procesem transformace.² Pracovníci Kanceláře proto sledovali, zda probíhalo odstraňování prvků ústavnosti, snižování kapacity zařízení, dále zda byl dáván důraz na individualitu klienta například v souvislosti s možností nosit

oblečení dle vlastního výběru či si stanovit režim dne. Jednou ze zásadních kritik vzešlých od tehdejšího veřejného ochránce práv JUDr. Otakara Motejla byla nemožnost klientů vyjádřit nesouhlas se svým umístěním do zařízení a fakticky z něj odejít.

Vzhledem k tomu, že od zahájení procesu transformace uběhlo již 18 let, systematické návštěvy domovů pro osoby se zdravotním postižením budou v roce 2017 a 2018 mimo

Vzhledem k tomu, že od zahájení procesu transformace uběhlo již 18 let, systematické návštěvy domovů pro osoby se zdravotním postižením budou v roce 2017 a 2018 mimo jiné zaměřeny na respekt k autonomii vůle klientů a to, jak se to projevuje v individualizaci poskytované služby, tedy do jaké míry může klient domova rozhodovat sám o sobě a tato jeho přání a preference jsou současně respektována.

jiné zaměřeny na respekt k autonomii vůle klientů a to, jak se to projevuje v individualizaci poskytované služby, tedy do jaké míry může klient domova rozhodovat sám o sobě a tato jeho přání a preference jsou současně respektována. K dalším otázkám, kterými se budou pracovníci kanceláře při systematických návštěvách zabývat, patří důstojnost poskytované péče. Dále se velká pozornost bude věnovat vyhodnocování rizik hrožících jednotlivým klientům a s tím

související možnost volného pohybu. Šetření bude mimo jiné zaměřeno také na práci s klienty s problémovým chováním a na to, zda zařízení přistupuje cíleně ke zjišťování rizika problémového chování a nastavení strategie jeho zvládnutí. V neposlední řadě se pak ochránkyně v rámci této série systematických návštěv soustředí na to, jakým způsobem je poskytována služba klientům trvale upoutaným na lůžko. Otevřena bude rovněž otázka intimity a sexuality klientů domovů, která je bohužel dlouhodobě z historických důvodů tabuizována.

➤ Průběh systematických návštěv

Pracovníci Kanceláře se před zahájením této série systematických návštěv účastnili několika tematických školení a studijních návštěv domovů pro osoby se zdravotním postižením s dobrou praxí, aby byli schopni odborně posoudit situaci v následně šetřených zařízeních. Systematické návštěvy budou prováděny v zařízeních napříč celou Českou republikou, nikoliv však v reakci na konkrétní individuální stížnosti.

Do zařízení pracovníci Kanceláře přijíždějí neohlášeně a jeho vedení se zahájením návštěvy seznamují při předávání pověření k výkonu návštěvy spolu s dalšími informacemi o jejich pravomocích a obecném postupu práce. Při šetření, které probíhá nejen během dne, ale i v nočních či brzkých ranních hodinách, se tým po zařízení pohybuje samostatně. Jeho členové mohou hovořit s jakýmkoliv zaměstnancem domova či klientem, přičemž se dbá na to, aby

¹ Zpráva z této série návštěv je dostupná v elektronické podobě na webových stránkách: <https://www.ochrance.cz/?id=101624>.

² Proces transformace sociálních služeb byl zahájen roku 1999 a jeho cílem bylo vytvořit a legislativně zakotvit podmínky jejich poskytování. V jeho rámci byla iniciována transformace velkých rezidenčních zařízení

na jiné typy sociálních služeb, která byla vedena principy humanizace, individualizace a poskytování služby v přirozeném prostředí.

³ Tato pravomoc vyplývá z § 65 odst. 2 písm. m) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s § 25 odst. 6 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění

pozdějších předpisů.

⁴ Dostupné na: <http://eso.ochrance.cz/>.

⁵ Dostupná na: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ESO/22-2017-NZ_Souhrnna_zprava_Policejni_cely_2017_CZ.pdf.

s klienty, jejichž zdravotní stav to dovo-
luje, byl rozhovor veden bez přítomnosti za-
městnanců zařízení. Všechny osoby jsou
před zahájením rozhovoru ujištěny, že ja-
kékoli informace, které členům týmu po-
skytnou, s nimi nebudou jmenovitě spojo-
vány a že pracovníci Kanceláře jsou vázáni
mlčenlivostí o skutečnostech, o nichž se při
systematické návštěvě dozvědí.

Veškeré důležité informace jsou ještě
v průběhu návštěvy konfrontovány s po-
zorováním pracovníků Kanceláře, tvrzení-
mi jiných klientů či zaměstnanců zařízení
a také s dokumentací (osobní spisy klientů,
sociální spisy, záznamy personálu o průbě-
hu služby, vnitřní či domovní řád, včetně
dokumentace zdravotnické³). Mimo jiné
i z tohoto důvodu jsou součástí šetřícího
týmu i externí spolupracovníci z řad léka-
řů, zdravotních sester či odborníků se zku-

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV OMBUDSMAN

šenostmi z oblasti poskytování sociálních
služeb. Tito experti zpracovávají vlastní
úřední záznam o svých zjištěních a dopo-
ručeních, který je dále podkladem pro zá-
věrečnou zprávu ochránkyně o návštěvě
zařízení.

» Zpráva z návštěvy zařízení

Ochránkyně po provedené návštěvě
zhodnotí veškeré poznatky, které byly na-
sbírány a doloženy z různých zdrojů, a ná-
sledně vypracuje zprávu o svých zjištěních.
Nedílnou součástí této zprávy jsou dopo-
ručení určitých opatření k nápravě, která

mají vést ke zlepšení stavu zařízení. Zpráva
je zaslána vedení domova, které se k zjiště-
ným nedostatkům má možnost vyjádřit.
Po ukončení navazujícího dialogu mezi
ochránkyní a navštíveným zařízením je
zpráva zveřejněna a je možné ji najít v elek-
tronické podobě v Evidenci stanovisek om-
budsmána⁴.

Po uskutečnění systematických návštěv
většího množství domovů pro osoby se
zdravotním postižením ochránkyně vy-
užije zjištění z jednotlivých návštěv pro
sestavení souhrnné zprávy, která slouží
odborné i laické veřejnosti. Jejím cílem je
představení současného stavu v dané ob-
lasti v České republice, poukázání na časté
nedostatky v zařízeních a na možnosti, jak
se těchto nedostatků vyvarovat. Důležitou
funkcí souhrnných zpráv je proto i preven-
ce špatného zacházení i v zařízeních, které
nemohly být v daném období navštíveny.
Poslední takto vydanou zprávou byla sou-
hrnná zpráva věnující se problematice de-
tence v policejních celách.⁵

**Po uskutečnění systematických návštěv většího množství domovů
pro osoby se zdravotním postižením ochránkyně využije zjištění
z jednotlivých návštěv pro sestavení souhrnné zprávy,
která slouží odborné i laické veřejnosti. Jejím cílem je představení
současného stavu v dané oblasti v České republice, poukázání
na časté nedostatky v zařízeních a na možnosti,
jak se těchto nedostatků vyvarovat.**

INZERCE

www.skolenimanipulace.cz

Manipulujte s DelpSys

více než **300** spokojených účastníků

Naučíme vás

- šetrné **mobilizaci osob** s pohybovým omezením
- **vnímat** specifické **potřeby a projevy** klientů
- **pracovní návyky**, při nichž je kladen důraz
na zdraví všech zúčastněných

...a o mnoho víc

Akreditovaný program
2016/0376-PC/SP/PP

Kvíz – Doplněte zeměpisný přívlastek

Doplněte takové zeměpisné přídavné jméno, které by se hodilo ke všem třem uvedeným slovům a tvořilo s nimi ustálená slovní spojení.

1. park, čaj, slanina	9. med, záchod, hospodářství
2. ptáček, sál, chřipka	10. stůl, křížovka, bedna
3. řízek, tulipány, dřeváky	11. vejce, kolo, zmrzlina
4. klíč, buldoček, hůl	12. čokoláda, banka, hodinky
5. řízek, valčík, párek	13. srub, noc, borůvky
6. whisky, káva, lavice	14. guláš, vlna, tortilla
7. sukně, whisky, stříky	15. zeď, restaurace, zeli
8. jogurt, abeceda, báje	16. šach, koberec, kočka

9. Turecký (turecké) med, záchod, hospodářství
 10. Švédský (švédská) stůl, křížovka, bedna
 11. Ruské (ruská) vejce, kolo, zmrzlina
 12. Švýcarská (švýcarské) čokoláda, banka, hodinky
 13. Kanadský (kanadská, kanadské) srub, noc, borůvky
 14. Mexický (mexická) guláš, vlna, tortilla
 15. Čínská (čínské) zeď, restaurace, zeli
 16. Perský (perská) šach, koberec, kočka

Rešeni:
 1. Anglický (anglická) park, čaj, slanina
 2. Španělský (španělská) ptáček, sál, chřipka
 3. Holandský (holandské) řízek, tulipány, dřeváky
 4. Francouzský (francouzská) klíč, buldoček, hůl
 5. Vídeňský řízek, valčík, párek
 6. Irská whisky, káva, lavice
 7. Skotská (skotské) sukně, whisky, stříky
 8. Řecký (řecká) jogurt, abeceda, báje

Autorka: Mgr. Jitka Suchá

INZERCE

TOP TRADE PROFI
 kompletní sortiment a služby pro gastronomii

**Váš partner ve světě
 profesionální gastronomie**

**smažící pánve | konvektomaty | myčky nádobí
 sporáky | provozní a sanitační chemie**

**Tel.: Čechy 602 567 014 | Morava 604 680 067
 www.toptradeprofi.cz**

Držitelé certifikátu Značka kvality v sociálních službách

www.znackakvality.info

Centrum sociálních služeb Praha 2 – Domov pro seniory Máchova

Domov pro seniory Máchova je situován v klidné vinohradské zástavbě s přilehlou terasou. Žije zde 50 obyvatel, kteří mají k dispozici jednolůžkové a dvoulůžkové pokoje s vlastním sociálním zařízením, společné prostory – komorní jídelny, relaxační místnost, kuřárnu, kuchyňku, koupelnu s masážními vanami, rehabilitační místnost, tvořivou dílnu, počítačový koutek, hostinský pokoj, terasu se zelení, grilem a houpacíčkou. Provoz recepce 24 hod. denně zajišťuje možnost návštěv klientů bez omezení. Strava je připravována ve vlastní kuchyni – 6 jídel denně s možností výběru snídaně, oběda i večeře. Péče o klienty je zajištěna odborným personálem, řadou specialistů – psychiatrem, geriatrem s atestací paliativní medicíny, výživovým specialistou apod. Klient si sám určuje svůj režim dne. Při péči o klienta uplatňujeme individuální přístup s prvky moderních konceptů péče – bazální stimulace, psychobiografického modelu apod. Pracovníci domova pořádají během roku rozmanité kulturní, vzdělávací, kondiční a duchovní programy v prostředí domova i mimo něj. Organizace pravidelně zjišťuje spokojenost klientů i jejich blízkých s poskytovanými službami a pružně reaguje na přání obyvatel.

Příklad dobré praxe:

Paliativní péče – v rámci jedné organizace je klientovi poskytnuta, v případě potřeby, paliativní péče na jednolůžkovém pokoji s vlastním sociálním zařízením a přistýlkou pro blízké osoby. Obyvatel domova je tak zbaven náročné a stresové situace spojené se stěhováním do zařízení typu hospice či nemocnice, kde by se musel vypořádat se zcela odlišným prostředím a režimem nového zařízení. Touto možností je klientovi zachován jemu dobře známý standard péče.

Není nucen měnit své zvyklosti, nemusí převykat jinému složení personálu, změněné stravě či chodu dalšího zařízení. Principem této služby je zachování realizovaného plánu péče o klienta se všemi jeho dosavadními specifiky a zabezpečení důstojného prostředí, které ctí a naplňuje jeho potřeby a přání v posledních dnech života, často za přítomnosti rodiny, která může být klientovi celodenně nablízku. Paliativní péče je klientům domova pro seniory Máchova zajišťována od roku 2012.

**Centrum sociálních služeb Praha 2
– Domov pro seniory Máchova**
Máchova 14, Praha 2 – Vinohrady

Certifikace

Ubytování	★★★★★
Strava	★★★★★
Volný čas a kultura	★★★★★
Partnerství	★★★★★
Péče	★★★★★
Bodové hodnocení	933 bodů
Celkové hodnocení	★★★★★

Sociální služby města Přerova, p. o. – Domov pro seniory

Domov pro seniory je součástí Sociálních služeb města Přerova, nejvýznamnějšího poskytovatele sociálních služeb ve městě. Areál domova je bezbariérový s vlastní recepcí. Uživatelům poskytuje moderní a pohodlné ubytování v prostorných jednolůžkových a dvoulůžkových pokojích. Součástí pokojů jsou vlastní koupelny s toaletami, balkony, signalizačním a dorozumivacím zařízením, telefony, přípojkou pro kabelovou televizi a internet. Uživatelé domova je oblíbená a využívaná velká zahrada s řadou odpočinkových i motivačních prvků. Věřící uživatelé mají k dispozici kapli, pro kulturní a společenské aktivity je určen velký multifunkční sál. Součástí ošetrovatelské péče je rehabilitace, ergoterapie, fyzioterapie, elektroléčba aj., hojně jsou využívány terapeutické pomůcky. Zařízení nabízí uživatelům řadu kulturních, společenských a vzdělávacích aktivit včetně kontaktu se zvířaty atd. Disponuje také knihovnou s donáškovou službou pro imobilní uživatele a prostorami pro hobby aktivity a individuální zájmy našich uživatelů.

Příklad dobré praxe:

Mobilní zahrádky slouží pro zahradní terapii uživatelů; máme mobilní zahrádky okrasné, bylinkové i zeleninové. Tato činnost přináší radost, při pěstování si mohou klienti navzájem pomáhat a předávat své zkušenosti. Přímý kontakt s rostlinami a hlínou a péče o rostliny zlepšuje motoriku uživatelů a napomáhá snížení stresu. Výhodou je možnost manipulace s výškou mobilní zahrádky, proto se této činnosti mohou zúčastnit i uživatelé na vozíku. Produkty ze zahrádek jsou využívány při smyslové aktivizaci seniorů, výzdobě interiéru atd.

Obrázkový jídelníček slouží jako názorná terapeutická pomůcka, která pomáhá uživatelům i personálu s výběrem denní stravy. Na základě barevných fotografií si mohou uživatelé vybrat pokrmy, na které mají chuť, aktivně se také podílejí na sestavování jídelníčku.

WI-FI – uživatelé, rodinní příslušníci i návštěvy zařízení mají možnost využít dostupného wi-fi připojení. Domov pro seniory umožňuje interaktivní komunikaci jako moderní způsob navazování kontaktů uživatelů s okolím a podporuje tak sociální začleňování svých uživatelů.

**Sociální služby města Přerova, p. o.
– Domov pro seniory**
Kabelíkova 3217/14a
750 02 Přerov

Certifikace

Ubytování	★★★★★
Strava	★★★★★
Volný čas a kultura	★★★★★
Partnerství	★★★★★
Péče	★★★★★
Bodové hodnocení	910 bodů
Celkové hodnocení	★★★★★

Žilinský Oskar 2017

Dňa 4. októbra sa v Kultúrnom dome Andreja Hlinku v Ružomberku uskutočnil 13. ročník krajského festivalu dramatického, tanečného, hudobného a speváckeho umenia klientov domovov sociálnych služieb – Žilinský Oskar 2017. Konal sa pod záštitou predsedu Žilinského samosprávneho kraja Ing. Juraja Blanára.

■ **Text: Eva Buchová,
Mgr. Beáta Seemannová**
Foto: Mgr. Janka Sleziaková

„Význam a prínos takýchto podujatí vnímam veľmi pozitívne. Teší ma, že takéto stretnutia sú nabité pozitívnou energiou, vznikajú medzi vami navzájom silné kamarátstvá a súčasne aj zdravá súťaživosť. Vysoko oceňujem prácu všetkých zamestnancov zo zariadení sociálnych služieb, ktorí sa podieľali jednak na organizácii tohto podujatia ale aj tých, ktorí sa dlhodobo zúčastňovali na samotnej príprave programu“, zacitovala z listu predsedu samosprávneho kraja riaditeľka odboru sociálnych vecí ŽSK Mgr. Marta Pauková pri slávnostnom otvorení podujatia.

Tento rok bol organizátorom tohto krásneho podujatia TROJLÍSTOK – centrum sociálnych služieb Ružomberok pod vedením pána riaditeľa Ing. Antona Macholu. Zúčastnilo sa ho 14 zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja.

Ružomberok a okolie má svoj tradičný ľudový folklór. Rozhodli sme sa tento fakt využiť a ukázať ho našim hosťom v plnej kráse. Kroje, spev a tanec. Od moderátorov v krojoch cez ľudových spevákov, ktorí vyplňali časový priestor medzi jednotlivými programami až po vystúpenie folklórneho súboru Liptov, ktorý bol zavŕšením tohto podujatia. Moderátori svojimi vstupmi a spevom vytvárali výbornú uvoľnenú at-

mosféru a zapájali do spevu a tanca aj divákov z hľadiska.

Každé zariadenie sa prezentovalo svojím vystúpením. Náš TROJLÍSTOK si pripravil na túto príležitosť klasickú ruskú rozprávku „Mrázik“. Príbeh dobrej pracovitej Nastenky, zlej macochy a jej lenivej dcéry Marfuši. Objavil sa aj fešák Ivan, zlá baba Jaga a domček na stračej nôžke. U ostatných zariadení sme mali možnosť sa stretnúť so širokou paletou žánrov: humorná scénka „Z lekárskej kapsy“, komédia „Traja veteráni“, tanečno-dramatické vystúpenie „Tvoja tvár znie povedome“, rozprávky „Päť želaní“ a „Otec-strom“, hudobno-tanečné vystúpenie „Čokoláda“ a „Vyznanie lásky k rodnému kraju“, tanečné stvárnenie skladby Paľa Haberu o Jánošíkovi „Láska a smrť“, tanečná scénka „Štyri ročné obdobia“, pohybové vystúpenie „Kocúr v čižmách“ a folklórne ľudové tance.

Za svoje výkony boli ocenené všetky zariadenia symbolickou soškou Oskara v podobe anjela. Vyvrcholením podujatia bolo udelenie špeciálnych ocenení jednotlivcom za svoje výkony a cena pre laureáta festivalu.

Špeciálne ocenenie za energický prirodzený prejav bol udelený Evke Čačovej

z CSS TROJLÍSTOK, za živý hudobný sprievod Romanke Zaslavovej z CSS Tau Turie a za náročnú úlohu (stvárnenie role matky) Marte Maukšovej z DSS Synnómia. Laureátom Žilinského Oskara 2017 sa stalo zariadenie CSS Orava Tvrdošín so scénkou bez slov „Rodinné príbehy“, kde boli ukázané každodenné radosti a starosti vyťaženej, unavenej matky a manželky.

O vydarenej akcii svedčí aj vyjadrenie viceprimátora mesta Ružomberok Ing. Michala Slašťana a za porotu riaditeľa muzikálového divadla Alkana Ing. Miloša Bubelku do našej trojlístkovej kroniky:

Ing. Michal Slašťan: „Vyjadrujem úprimnú vďaku za prípravu podujatia, ktoré potrebuje okrem profesionálnej stránky najmä stránku ľudskú. Som hrdý, že sa mohlo konať práve v Ružomberku pod patronátom TROJLÍSTKA. Ďakujem všetkým, ktorí sa podieľali na jeho príprave.“

Ing. Miloš Bubelka: „Ďakujeme za krásne strávené chvíle, za skvelé umelecké výkony a vynikajúcu organizáciu festivalu. Srdečné poďakovanie za porotu.“

Budúci rok preberie štafetu v organizácii Žilinského Oskara 2018 iné zariadenie. Už teraz sa tešíme na opätovné stretnutie. ■■■

TROJLÍSTOK – centrum sociálnych služieb Ružomberok

O nás pre Vás – alebo tak si tu žijeme

■ **Text: Eva Buchová,**
Mgr. Beáta Seemannová
Foto: Eva Buchová

TROJLÍSTOK – centrum sociálnych služieb, ktorého zriaďovateľom je Žilinský samosprávny kraj, ako už názov napovedá, skladá sa z troch pracovísk. O tom, ako to v zariadení chodí, aké sú novinky z tunajšieho prostredia i o najnovších trendoch v oblasti poskytovania sociálnych služieb vám priblížime týmto článkom.

Pre našich prijímateľov sociálnej služby je dôležitý kontakt s ostatnými ľuďmi, rovesníkmi. Tu majú možnosť nadviazať sociálne kontakty, čo je často neoceniteľné pozitívum v ich živote.

V našom zariadení môžu využívať viaceré druhy terapií. K najobľúbenejším terapiám patrí snoezelen terapia. V prostredí vodnej postele, hoidacieho kresla a príjemnej hudby si môžu oddýchnuť. Podstatou tohto konceptu je poskytovanie individuálnej a prirodzene nadväznej senzorickej stimulácie v prijateľnom a nestresujúcom prostredí.

Ďalšou obľúbenou terapiou je canisterapia. V terapii sa vychádza z predpokladu, že pes je najspoľahlivejším a často jediným priateľom človeka v osamotení a chorobe. Využíva toto partnerstvo a má za úlohu vyvolať pozitívne sociálne a psychické zmeny.

Hudba patrí odjakživa k podstate života, k tomu, čo robí človeka ľudským. Melódie a rytmy pôsobia presne na tie oblasti mozgu, ktoré sú zodpovedné za prekonanie smútku, radosti alebo túžby. Hudba otvára brány do sveta citov. Preto v našom zariadení využívame prvky muzikoterapie. Taktiež rozvíjame tvorivosť, fantáziu, talent a estetické cítenie využívaním arteterapie.

Človek je aktívna bytosť, ktorá sa vyvíja pod vplyvom činností, ktoré vykonáva. Prostredníctvom týchto činností je schopný ovplyvniť svoje fyzické a psychické zdravie. V našom zariadení pomáhame zlepšovať schopnosti, ktoré jedinec potrebuje pre zvládanie bežných denných činností,

pracovných činností a aktivít voľného času. Venujeme sa rozvoju pracovných zručností v textilnej, keramickej a stolárskej dielni. Výsledky prác z dielni prezentujeme na rôznych výstavách. V rámci kulinoterapie sa stretávame v našej kuchynke, kde sa venujeme príprave tradičných dobrôt.

Aktuálne pracujeme na získaní certifikátu v koncepte bazálnej stimulácie. Bazálna

stimulácia vychádza z vnímania celého tela a histórie života prijímateľa sociálnej služby. Vychádzame z jeho zvykov a životných potrieb, z jeho spomienok na detstvo a život v rodinnom prostredí. Koncept bazálnej stimulácie podporuje v najzákladnejšej rovine ľudské vnímanie a komunikáciu.

Chlapci a dievčatá z TROJLÍSTKA v sebe nezaprú športového ducha a športovci, najmä futbalisti, ducha sociálneho. Možno ich vidieť takmer na každom basketbalovom alebo futbalovom zápase. Na oplátku ich športovci pozývajú na podujatia alebo ich navštívia priamo v zariadení. Stretli sa už so štvornásobnou paralympijskou medailistkou v stolnom tenise Alenou Kánovou, s olympionikmi vo vodnom slalome Michalom Martikánom a Elenou Kaliskou. Najobľúbenejší sú predsa len ružomberskí futbalisti, s ktorými máme už niekoľkoročnú spoluprácu. V týchto dňoch sme sa zúčastnili dňa otvorených dverí na štadióne MFK Ružomberok, kde sa opäť stretli s futbalistami – kamarátmi pri autogramiáde.

Boccia je šport, v ktorom sa môžu športovo uplatňovať, zviditeľňovať a realizovať ľudia s najťažšími formami telesných znevýhodnení. Tento druh športu praktizujeme aj u nás a dosahujeme v ňom veľmi dobré výsledky na súťažiach.

Za všetkými činnosťami stoja pracovníci, ktorí sú v každodennom styku s prijímateľmi sociálnej služby, pre ktorých je práca s nimi poslaním. Svedčí to o hodinách práce spojených s trpezlivosťou, empatiou, zodpovednosťou a profesionalitou.

Najcennejší dar, ktorý môže darovať človek je vraj láska. Mať ju v práci, kde sa staráme o hendikepovaných ľudí, je vraj obeť. Takýchto povolaní je vraj mnoho, ľudí, ktorí ju vykonávajú našťastie je vraj dosť.

IRESOFT
PRO SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Zväz poskytovateľov
sociálnych služieb v SR

Speciální úpravy vozidel pro handicapované

Dříve znamenal získaný, či vrozený tělesný handicap velmi výrazné omezení aktivit handicapované osoby nebo osoby pečující.

Díky technickým vynálezům se situace v oblasti mobility vozíčkářů výrazně zlepšila.

■ **Text: Ing. Miroslava Trusková,**
API CZ s. r. o., Slapy u Tábora
www.apicz.com, www.flexiramp.com
Foto: Archiv API CZ, s. r. o.

Historie ručního ovládání auta pro řidiče se zdravotním postižením se v Česku datuje od roku 1955, kdy bratři Stránský zkonstruovali tříkolové motorové vozítko s trubkovým rámem potaženým koženkou – Velorex, později vyráběný jako vozítko pro invalidy. Díky rychlému rozšíření automatických převodovek na přelomu tisíciletí se ovládání vozidla stalo dostupné pro široké spektrum handicapovaných; dalším pokrokem se staly nejrozumnější úpravy pro nastupování u aut pro handicapované. Možností, jak auto upravit, je dnes celá řada. Na trhu fungují firmy, které se zabývají úpravami osobních i nákladních vozidel, buď pro převoz jednotlivce, nebo více handicapovaných osob naráz.

➤ Nájezdové rampy

Zhruba před 20 lety se začaly v Evropě objevovat osobní vozy s nájezdovou rampou v zadní části vozu. První vůz v České republice s tímto systémem byl vyvinut v roce 2003. Přelomový byl rok 2008, kdy česká firma přihlásila patent na tzv. FlexiRampa. To způsobilo doslova revoluci

v přepravě invalidů. FlexiRampa zabudovaná do snížené podlahy umožní pohodlný vjezd vozíčku přímo do zadní části automobilu. Tato možnost přepravy výrazně usnadňuje péči o těžce handicapovaného člověka. Odpadá fyzicky náročné přemísťování handicapované osoby do automobilu. Avšak v případě, kdy není vozíčkář převážen, zůstává k dispozici celý uložný prostor, rampa se zaklopí dovnitř automobilu a tvoří podlahu uložného prostoru. Diagnóz, kde je vhodné využít přepravy přímo na vozíku, je celá řada. Jedná se například o svalové dystrofie, myastenii gravis, traumatická onemocnění periferních nervů, obrny, ale i poúrazové stavy poranění páteře.

Výrobě těchto zvláštních pomůcek obvykle předchází dlouhý výzkum a vývoj, následuje velmi přísné testování všech zařízení ve státní technické zkušebně. Tyto vozy a zařízení musí během dynamických a statických testů vydržet přetížení 20G, které má odhalit, zda zařízení obstojí při dopravní nehodě. S každým dalším modelem vozu začíná tento proces nanovo. Důležité je to zejména u vozů s FlexiRampou, kde se u větších typů osobních automobilů (např. VW Caddy, Ford Connect, Citroën Berlingo, Peugeot Partner či Fiat Doblo) během přestavby sníží podlaha – úhel nájezdu nesmí být příliš velký, aby se do vozidla dalo najet bez velkého úsilí. Osoba je následně

přepravována přímo na invalidním vozíku, kde je bezpečně připevněna bezpečnostními pásy. Právě kotevní místa vozíku včetně bezpečnostních pásů pro osobu procházející ve zkušebně velmi přísnými testy. Bez sady pásů, které jsou nedílnou součástí přestavby, nelze vozíčkáře přepravovat.

Pro ústavy sociální péče, zdravotnická zařízení či domovy seniorů bývá častěji volen větší typ vozu, jako je např. VW Transporter, Ford Tranzit, apod., do kterého se přimontuje buď skládací hliníková rampa, nebo zvedací elektrohydraulická plošina. Po připevnění úchytů do podlahy je možné přepravovat pohodlně více osob na invalidním vozíku najednou. Častá je kombinace s nástupním schůdkem, který ulehčí nástup do vyššího typu vozu.

➤ Ruční ovládání automobilu

Pokud je fyzické zranění či onemocnění takového rázu, že je ovlivněna hybnost pouze dolních končetin, velmi často stačí pořídit takzvané ruční ovládání automobilu. Ideálním řešením je zakoupení automobilu s automatickou převodovkou, poté již stačí do vozidla zabudovat pouze ovládání brzdy a plynu. Toto zařízení je možné použít ve většině automobilů. Vybavit ručním řízením je možné i automobil bez automatické převodovky s manuálním řazením. Tam je ale nutné připojit řídicí elektroniku k ovládání spojky a řadicí páku vybavit mikropínačem, kterým se uvádí do činnosti spojka při řazení rychlostních stupňů.

➤ Nastupování do vozidla a nakládání invalidního vozíku

Samostatnost vozíčkáře, který využívá ručního ovládání automobilu, může podpořit i systém nakládání invalidního vozíku. Na trhu jsou různé nakládací jeřábky, pomocí nichž je vozík přemístěn do zavazadlového prostoru, existuje i střešní Box Chair Topper, který vozík vytáhne do boxu umístěného na střeše. Usnadnit nastupování mu můžou i tzv. přesedací desky, v některých případech i otočné sedačky. U otočných sedaček je nutné brát na zřetel velikost automobilu a rozměry dveřního otvoru. Úhel otevírání dveří se během montáže otočné sedačky obvykle zvětšuje. Otočné sedačky se nejvíce používají na místo spolujezdců, kde nebrání volant, ale i v těchto případech je nutné konzultovat s úpravcem vhodnost použití sedačky do vybraného au-

tomobilu, ještě před objednáním zařízení. Platí to ale i naopak, pokud vozičkář kupuje vůz pro zvýšení své mobility s tím, že do něj nechá namontovat otočnou sedačku, je důležité svůj výběr vozu nejprve konzultovat se zástupcem firmy, která se těmito úpravami zabývá. Ne do všech automobilů se sedačky vejdou.

➤ Příspěvky na pořízení zvláštní pomůcky

Na většinu těchto úprav jednotlivcům finančně přispívá stát prostřednictvím Úřadu práce ČR (ÚP).

Za zmínku stojí příspěvky na pořízení zvláštní pomůcky, například nájezdové rampy, ližiny, přenosné rampy, schodišťové sedačky, stropního zvedacího systému, schodolezu, dále je možno žádat o příspěvek na stavební práce spojené s uzpůsobením koupelny a WC apod. Také je možno žádat o příspěvek na zakoupení motorového vozidla.

Dle portálu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR má nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku osoba, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí. Těžká vada nosného nebo pohybového ústrojí musí mít charakter dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a zdravotní

stav osoby nesmí vylučovat přiznání tohoto příspěvku. Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se pro tyto účely považuje takový nepříznivý zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než 1 rok. O výši příspěvku rozhoduje příslušný ÚP. Výše příspěvku na pořízení

zvláštní pomůcky, jejíž cena je vyšší než 24 000 Kč, ÚP stanoví tak, že spoluúčast osoby činí 10 % z předpokládané nebo již zaplacené ceny zvláštní pomůcky. Maximální výše příspěvku na zvláštní pomůcku činí 350 000 Kč, resp. 400 000 Kč v případě příspěvku na zvláštní pomůcku, který byl poskytnut na pořízení schodišťové plošiny.

Příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaný na zakoupení motorového vozidla nebo speciálního zádržního systému má osoba, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí, anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardací charakteru

dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a jejíž zdravotní stav nevylučuje přiznání tohoto příspěvku.

Výše příspěvku na zakoupení motorového vozidla se stanoví s přihlédnutím k četnosti a účelu dopravy, příjmu osoby a příjmu osob s ní společně posuzovaných a celkovým sociálním a majetkovým poměrům. Maximální výše tohoto příspěvku činí 200 000 Kč. Součet vyplacených příspěvků na zvláštní pomůcky nesmí v 60 kalendářních měsících po sobě jdoucích přesáhnout částku 800 000 Kč, resp. 850 000 Kč, pokud byl v této době poskytnut příspěvek na pořízení schodišťové plošiny.

Jestliže osoba nemá dostatek finančních prostředků ke spoluúčasti, může krajskou pobočku ÚP požádat o snížení spoluúčasti. ÚP přihlíží k příjmu osoby a příjmu osob s ní společně posuzovaných, k celkovým sociálním a majetkovým poměrům. V každém případě spoluúčast klienta činí 1 000 Kč; toto však neplatí, pokud je cena pomůcky nižší než 24 000 Kč.

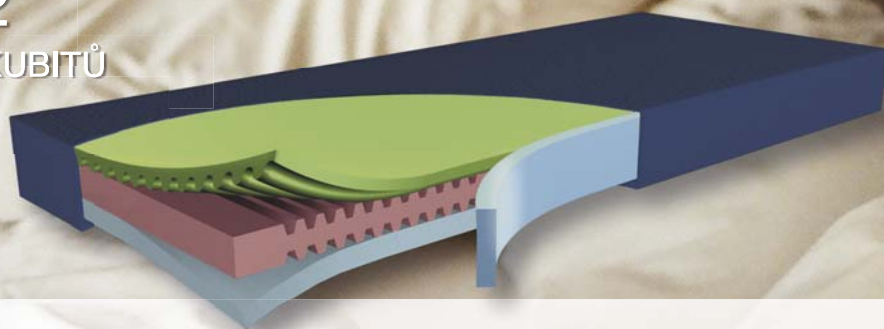
(Pozn. aut.: Údaje jsou platné v době uzávěrky časopisu, podrobné informace naleznete na webu Ministerstva práce a sociálních věcí www.mpsv.cz v záložce Zdravotní postižení).

— INZERCE —

Hyper Foam 2

SYSTÉM TERAPIE DEKUBITŮ pro 4. stupeň

5 LET ZÁRUKA

Profesionální antidekubitní matrace

- Pratelný potah na 95°C
- Dezinfikovatelný povrch
- Vyztužené boky matrace
- Jádru z hyperelastické pěny
- Široký výběr rozměrů

3 + 1 zdarma

6 155 Kč

včetně DPH
rozměr 90 x 200 cm

ke každé třetí zakoupené matraci jedna zdarma

www.stamed.cz obchod@stamed.cz 725 323 111

Nakupování rostlin: Retailová terapie, která skutečně funguje?

■ **Text: Dr. Chris Reed, Ph.D.,**
vedoucí konzultant australské organizace
Humanscape a člen Výzkumné skupiny
pro zdraví, přírodu a udržitelnost při
University of Deakin v Austrálii

➤ Retailová terapie a léčba zahradničením

O retailové terapii (z angl. retail therapy) se často hovoří ve spojení s potřebou okamžitého zlepšení špatné nálady. Nevydařený den v zaměstnání? S dětmi není k vydržení? Retailová terapie je to, co vám v takové chvíli pomůže, abyste se cítili lépe. Alespoň se to tak říká.

Přestože by většina lidí prohlásila, že jde o mýtus, vědecký výzkum prokázal, že tomu tak částečně skutečně je a nakupování může v jistém smyslu poskytnout psychologickou úlevu. Vědci Atalay a Meloy ve svém výzkumu (2011) zjistili, že většina lidí udávala po svém posledním nákupu kladné pocity. Prokázali, že nakupování vedlo k okamžitému pocitu uspokojení, ale dlouhodobě dobrá nálada spíše kolísala. K významnému rozporu dochází v případech, že jde o nakupování rostlin. Podíváme-li se na výsledky zde, měly nákupy vliv nejen na zlepšení nálady, ale v delším časovém období i na zdraví nakupujícího. To může být v širším smyslu popsáno jako typ léčby zahradničením (z angl. horticultural therapy).

Je mnoho důvodů, proč má pořízování rostlin terapeutické účinky. Od začátku minulého století je známo, že pobyt v přírodě působí blahodárně. Často se o tom hovoří jako o tzv. biophilii (z lat. biophilia). Pojem vychází z hypotézy, že člověk vyhledává spojení s přírodou, aby mohl přirozeně odpočívat. Také je předkládán názor, že lidé žijící v současné moderní době vyhledávají návrat k přírodě, kam unikají. Toto tvrzení bylo rozšířeno o názor, že také zahrady jsou přírodní prostředím s terapeutickým vlivem. Psychologové Steve a Rachel Kaplan popsali rodinné zahrady jako tzv. blízkou přírodu a pozoruhodný úkaz, který poskytuje výhody spojené s pobytem v přírodě.

➤ Jak to vidí vědci

Moderní věda nabízí řadu odkazů na zdravotní zřetel zahrad a zahradničení. Lékařský odborný časopis The Lancet

(2014) konstatoval, že terapeutické zahradničení a společné práce na zahrádce nabízejí zvýšenou společenskou interakci, uklidnění, ujištění o smyslu života, snížení sebezpoškozování a snížení stresu a indexu tělesné hmotnosti (tzv. Body Mass Index – BMI). Navíc poskytují mírný tělesný pohyb, snižují negativní myšlení a v kladném smyslu ovlivňují špatné chování. Zlepšují rovněž výsledky rehabilitace, snižují sociální izolaci a vedou ke zvýšenému sebevědomí. V souvislosti s účinky retailové terapie popsali odborníci Page a Czuba (1999) zvýšené sebevědomí jako sociální proces, jenž napomáhá lidem získat kontrolu nad vlastním životem. Zástupci společenských věd Faber a Christenson (1996) popsali ztrátu kontroly jako jednu z nejsilnějších motivací k vyhledání retailové terapie. Na základě těchto znalostí máme jedinečnou příležitost konstatovat, že v první řadě má pobyt na zahrádě výhody pro zdraví lidí, za druhé mají retailové kapacity z oblasti zahradničení schopnost snižovat stres z tzv. ztráty kontroly nad životem, a konečně mohou podporovat názor, že zahradničení přispívá k udržení dobrého zdraví a duševní pohody.

➤ Ach, ty nákupy

Většina současných obchodů se nachází ve značně nepřirozeném prostředí. Nakupní centra mají obvykle málo oken, minimum přírodního světla a jsou uměle vytvořena člověkem. Oproti tomu zahradnictví, kam zákazník přichází nakoupit rostliny, bude velmi pravděpodobně místo s přirozeným světlem a vydatným množstvím zeleně a přírodnin. Zákazník bude pobývat v přírodě, ovlivněn jejími podněty. Budeme-li věřit výzkumům, bude mít pobyt zde mnoho výhod a bude působit blahodárně. Pobyt v zeleni, a obzvláště ve spojení s vodou a jinými přírodními prvky, bude snižovat napětí, krevní tlak a úzkost. Pokud si zákazník rostlinu dokonce zakoupí, odnese si ji domů, zasadí ji a bude žít vedle ní, stane se částí jeho domova či zahrady a součástí jeho života na řadu let. Radost, kterou mu poskytne, může být přímo spojena s prostředím daného zahradnictví. Důležitost vlastní zahrady je pro lidské zdraví shodná s existencí pokojových rostlin v bytě. Jedna rostlina doma zcela postačí, ovšem čím

více zeleně se v naší blízkosti nachází, tím významnější je účinnost. To může dokonce vést k propojení vnějšího světa s interiérem a k dvojitému efektu.

To ovšem neznamená, že by se měl na nákup rostlin vydat jen zachmuřený jedinec. Pokud ale v takové chvíli není člověk dobře naladěný, tato aktivita mu zcela jistě zvedne náladu. Jako bonus si pak přinese domů dlouhodobě přetrvávající pocit duševní pohody. Zpočátku není potřeba rostlinu přímo zakoupit, stačí jen čerpat z výhod, které vědci popsali jako blahodárný účinek pobytu v přírodním prostředí na zdraví a lidskou duši. Pokud však chcete dosáhnout dlouhodobého účinku, měli byste si takové prostředí vytvořit.

Pro zkušené zahradníky to nebude nic objevného, jelikož praktikují léčbu zahradničením po mnoho let. Zahrady, zahradničení a prostředí bohaté na přítomnost rostlin jsou důležité oblasti, které v sobě nesou léčivou stránku přírody.

➤ Zahradníci čtete!

Profesionální zahradníci, se kterými jsme v této souvislosti v nedávné době hovořili, jsou si velmi dobře vědomi vztahů mezi zahradou, rostlinami a jejich dobrým vlivu na lidské zdraví. Nezmiňovali totiž jen pěstování zeleniny nebo rostlin pro smyslové zahrady, ale skutečné praktické výhody, které s sebou pobyt v zahradě přináší. Pro prodejce rostlin a profesionální zahradníky je toto trh, který nabízí mnoho nových, zajímavých perspektiv, ale není zdaleka plně využit. Naši snahou je zvýšit v tomto ohledu povědomí a podtrhnout spojení mezi pobytem v zahradě nebo zahradnictvím a jejich významným kladným vlivu na lidské zdraví a duševní pohodu.

Z anglického originálu "Buying plants": is this retail therapy that really works? volně přeložila: Zdenka Kotalová, manažerka rozvoje obchodu australské vládní agentury Australian Trade and Investment Commission (Austrade). Článek je zkrácen.

Zdroje: http://www.humanscape.org.au/_assets/artical%20PDF/Groundswell%203%202017.PDF

Jak je to s povinností krajů zajistit dostupnost sociálních služeb

Sociální služby jsou oblastí veřejných služeb, o nichž se v médiích a na politické scéně diskutuje tu více, tu méně. Velmi často se diskuze rozvíjejí zejména v období před volbami. Že jde o oblast složitou, dokládá i fakt, že zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“) – přestože běží teprve jedenáctý rok od nabytí jeho účinnosti – byl již více než třicetkrát novelizován; tj. v průměru 3 změnami ročně (změnami drobnými, ale rovněž změnami velmi významnými)¹. Proměnám zákona o sociálních službách by mohla být věnována samostatná publikace, já se v tomto příspěvku hodlám věnovat problematice zajištění dostupnosti sociálních služeb.

■ **Text: Zbyněk Vočka**

➤ Východiska

Ustanovení § 95 písm. g) zákona o sociálních službách stanoví, že „kraj zajišťuje dostupnost poskytování sociálních služeb na svém území v souladu se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb“. Toto ustanovení není v zákoně o sociálních službách od nabytí jeho účinnosti v r. 2007, nýbrž do něj bylo vloženo až zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, s účinností od 1. 7. 2009. V obecné části důvodové zprávy² se k této změně uvádí: „Navrhovaná úprava § 95 a § 101 zákona č. 108/2006 Sb. spočívá v přenesení odpovědnosti za zajištění potřebné sítě sociálních služeb, v souladu s místními potřebami poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob, na úroveň krajů. Na zajištění této povinnosti v nezbytném rozsahu bude MPSV poskytovat krajům dotaci ze státního rozpočtu. Tato dotace bude účelově vázána na dofinancování sítě sociálních služeb na území kraje, přičemž výběr konkrétních poskytovatelů, kterým bude přidělena dotace, bude plně v gesci kraje (kraj tato rozhodnutí bude činit v samostatné působnosti). Opouští se tedy systém, kdy o dotacích poskytovatelům sociálních služeb rozhodoval centrálně přímo stát. Zároveň tento systém dofinancování sociálních služeb v území je vázán na povinnosti, které jsou krajům svěřeny zá-

konem o sociálních službách v § 95. S ohledem na fiskální výhled nepůjde o „čistou“ úsporu, ale o veřejných prostředcích bude možné v navrhovaném režimu rozhodovat s mnohem vyšší mírou objektivit a efektivit a současně bude umožněno sdružování veřejných prostředků, tj. prostředků státního rozpočtu a rozpočtů územních samospráv. Současně bude možné nastartovat na základě „malých“ rozpočtových pravidel systém víceletého financování sociálních služeb, což podle „velkých“ rozpočtových pravidel není možné. Změnou dotačních procedur a posílením kompetencí regionálních samospráv v oblasti financování služeb bude dosaženo vyšší efektivit a hospodárnosti využití veřejných prostředků, což se pozitivně projeví ve zvýšené dostupnosti sociálních služeb v území. Z centrální úrovně není možné postihnout regionální specifika a uplatňování normativů není možné s ohledem na obrovskou variabilitu lidských potřeb, které jsou předmětem zájmů sociálních služeb.“

Změnou dotačních procedur a posílením kompetencí regionálních samospráv v oblasti financování služeb bude dosaženo vyšší efektivit a hospodárnosti využití veřejných prostředků, což se pozitivně projeví ve zvýšené dostupnosti sociálních služeb v území.

Zvláštní část důvodové zprávy už potom jenom parafrázuje, že „Navrhovaná úprava § 95 a 101 spočívá v přenesení odpovědnosti za zajištění potřebné sítě sociálních služeb, v souladu s místními potřebami poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob, na úroveň krajů. Na zajištění této povinnosti v nezbytném rozsahu bude Ministerstvo práce a sociálních věcí poskytovat krajům dotaci ze státního rozpočtu. Tato dotace bude účelově vázána na dofinancování sítě sociálních služeb na území kraje, přičemž výběr konkrétních poskytovatelů, kterým bude přidělena dotace, bude plně v gesci kraje. Opouští se tedy systém, kdy o dotacích poskytovatelům sociálních

služeb, rozhodoval přímo stát. Zároveň tento systém dofinancování sociálních služeb v území je vázán na povinnosti, které jsou krajům svěřeny zákonem o sociálních službách v § 95.“

Je zřejmé, že povinnost zajistit dostupnost sociálních služeb byla do zákona o sociálních službách začleněna v souvislosti se změnou ve financování sociálních služeb, kdy odpovědnost za distribuci finančních prostředků (státu) jednotlivým sociálním službám byla přenesena do samostatné působnosti krajů. Zákonodárce se však blíže nezabýval vymezením obsahu této povinnosti (jako je tomu například v případě služeb zdravotních).

➤ Historické souvislosti

Otázka zajištění sociálních služeb byla řešena v právu různě. Matoušek uvádí, že v souvislosti se zaváděním institutu domovského práva byl v našem právním řádu zakotven právní nárok příslušníků obce na „zaopatření podle dokázané potřeby“, přičemž obecní zákon č. 18/1862 ř. z. v rámci samostatné působnosti obce stanovil rovněž povinnost obce „pečovati o chudé a obecní ústavy dobročinné“. Matoušek z toho dovozuje, že tím došlo nejen k zakotvení povinností obcí vůči vlastním příslušníkům, ale rovněž ke vzniku jistých povinností obcí vůči dobročinným ústavům, tedy vůči poskytovatelům sociálních služeb³. Následně došlo v roce 1948 ke zrušení institutu domovského práva a starost o znevýhodněné přešla z obcí na stát. Tento stav trval de facto až do roku 2006, kdy

byl zákonem o sociálních službách zrušen poslední „socialistický“ zákon o sociálním zabezpečení, zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. I po společenských změnách,

¹ Mohli bychom se v této souvislosti věnovat hodnocení, zda skutečně změna právní úpravy reaguje na měnící se potřeby společnosti nebo je pouhým výrazem měnícího se rozdělení politických sil; u tohoto významného předpisu lze vyslovit požadavek, aby byl měněn co možná nejvíce s ohledem na fakt, že jde o právní normu, která má napomoci řešení nepříznivých sociálních situací lidí; pokud dochází k tak častým změnám právního předpisu, který je určen velkému okruhu adresátů a má jim pomáhat v řešení jejich situací, je otázkou, jaká je naplňován požadavek právní jistoty jako jednoho ze znaků existence právního státu.

² dostupná na <http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?id=11050>

³ Matoušek, O. a kol. Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování hodnocení. Praha: Portál, 2007, str. 21

⁴ zákonem č. 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení působící v oblasti tělovýchovy a sportu a o souvisejících změnách a o změně zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky, ve znění zákona č. 10/2001 Sb., a zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů

<<<< 39

ke kterým došlo po roce 1989, vycházela právní úprava sociálních služeb z tohoto zákona a sociální služby tak měly být primárně zajišťovány státem. K výrazné změně došlo až v roce 2003, kdy po zrušení okresních úřadů byly státní sociální služby převedeny do působnosti krajů⁴ (případně obcí, pokud tyto měly o toto převedení zájem). Přesto ani v této době nedošlo k výrazné změně právní úpravy zajištění sociálních služeb, pouze kompetence dosavadních okresních úřadů byly převedeny na kraje, a to zejména organizační záležitosti vztahující se k provozu sociálních služeb (včetně rozhodování o úhradách za poskytované sociální služby).

Povinnost územních samosprávných celků ve vztahu k zajištění sociálních služeb bylo možno tedy do 30. 6. 2009 dovozovat pouze z ustanovení § 35 odst. 2 zákona

Přesto ani v této době nedošlo k výrazné změně právní úpravy zajištění sociálních služeb, pouze kompetence dosavadních okresních úřadů byly převedeny na kraje, a to zejména organizační záležitosti vztahující se k provozu sociálních služeb (včetně rozhodování o úhradách za poskytované sociální služby).

č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), podle kterého obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů; jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku, či z ustanovení § 14 odst. 2 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), podle něhož kraj v samostatné působnosti ve svém územním obvodu pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o komplexní územní rozvoj, zejména o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů, především o uspokojování potřeby ochrany a rozvoje zdravých životních podmínek, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Tato ustanovení stanovují „povinnost“ územních samosprávných celků velmi vágně a téměř nevymahatelně. Nabízí se otázka, zda bylo lze hovořit vůbec o povinnosti směřem k zajištění sociálních služeb, když oba zákony váží územní rozvoj na „soulad s místními předpoklady a s místní-

mi zvyklostmi“. Nebyly-li tedy poskytovány na území sociální služby, jde o místní zvyklost a obec ani kraj nemusí činit nic?

Zákon o sociálních službách přináší nejedříve do právního řádu pouze povinnost obce a kraje zjišťovat potřeby poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na svém území. Od 1. 7. 2009 se následně v zákoně objevuje i výše uvedená explicitní povinnost zajišťovat dostupnost sociálních služeb, která je uložena pouze krajům, nikoliv obcím.

➤ Dostupnost zdravotních služeb

V oblasti zdravotních služeb je obdoba povinnost uložena zdravotním pojišťovně⁵. Současně však prováděcí právní předpis (nařízení vlády č. 307/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů) stanoví měřítko dostupnosti alespoň rámcově v po-

době stanovení nejzazší možné dojezdové doby pro jednotlivé odbornosti (např. gastroenterologie má stanovenou dojezdovou dobu 60 minut, geriatricie 180 minut). Je třeba rovněž dodat, že zákon o veřejném zdravotním pojištění konstruuje skutkovou podstatu přestupku, kterého se dopustí zdravotní pojišťovna, pokud nezajistí svým pojištěncům poskytování hrazených služeb včetně jejich místní a časové dostupnosti. Za tento přestupek může být zdravotní pojišťovně uložena pokuta až do výše 10 mil. Kč⁶. Není možno dohledat judikaturu, která by se věnovala problematice zajištění dostupnosti zdravotních služeb, je tedy pravděpodobné, že se v této oblasti zatím nikdo neobrátil na soud.

➤ Rozhodování správních soudů

Problematice zajištění dostupnosti sociálních služeb se již věnovaly rozsáhle i správní soudy, a to hned ve dvou soudních sporech.

Prvním z nich byla žaloba rodičů dítěte s poruchou autistického spektra, kterou se domáhali ochrany před nezákonným zásahem Jihočeského kraje, který spatřovali v tom, že kraj nečiní konkrétní a cílené kroky, aby žalobcům zajistil celoroční pobytovou službu v nejméně omezujícím prostředí. Přestože se tento spor týkal primárně ustanovení § 38 zákona o sociálních

službách, konkrétně práva na poskytování služeb sociální péče v nejméně omezujícím prostředí, musely se soudy vypořádávat i s otázkou dostupnosti sociálních služeb, neboť i ustanovením § 95 písm. g) zákona o sociálních službách žalobci argumentovali. V prvním rozsudku⁷ Nejvyšší správní soud (dále také „NSS“) dospěl k závěru, že nárok na poskytnutí služby v nejméně omezujícím prostředí má povahu veřejného subjektivního práva, při jehož nenaplnění má osoba možnost domáhat se ochrany před nezákonným zásahem. K dostupnosti sociální služby konstatoval, že kraj má značnou volnost ohledně volby způsobu i standardu poskytované péče. Důležitý je i závěr soudu, že ustanovení § 38 nestanoví povinnost kraje zajistit péči o člověka konkrétním jím požadovaným způsobem. V následném rozsudku⁸ Nejvyššího správního soudu, který rozhodoval o věci opětovně poté, co krajský soud žalobu proti kraji zamítl, připomenul tento soud, že: „Při posuzování, zda žalovaný nevybočil z mezí své zákonné diskrece je rovněž nutno vycházet z toho, že zákon obsahuje předepsaný mechanismus ukládající žalovanému, jak má postupovat při zjišťování potřeb osob se zdravotním postižením na poskytování sociálních služeb a při vážení zájmů souvisejících s distribucí veřejných prostředků pro tyto účely. Zákon o sociálních službách ukládá krajům, aby ve spolupráci s obcemi a poskytovateli sociálních služeb a osobami, kterým jsou sociální služby poskytovány, aktivně zjišťovaly potřeby osob se zdravotním postižením na svém území a hledaly způsoby uspokojení jejich potřeb s využitím dostupných zdrojů, za tímto účelem zpracovávají analýzy získaných dat. Na základě takto identifikovaných potřeb a vyhodnocení zdrojů, kterými disponují veřejné rozpočty pro tyto účely, vypracovávají kraje strategii rozvoje sociálních služeb, navrhuji opatření, která mají vést k žádoucímu stavu, povinnosti jednotlivých zúčastněných subjektů, dále i způsob vyhodnocení realizace těchto opatření, způsob zajištění sociální sítě atd.“

Druhým soudním sporem byla žaloba osoby s poruchou autistického spektra proti Středočeskému kraji (a dále Krajskému úřadu Olomouckého kraje a Městskému úřadu Rakovník). Krajský soud v Praze určil svým rozsudkem⁹, že opomenutí kraje učinit cílené a konkrétní opatření vedoucí k zajištění dostupnosti zejména:

- povinností krajů je zajistit dostupnost sociálních služeb v podobě konkretizované zákonem o sociálních službách, této povinnosti odpovídá veřejné subjektivní právo kraje osoby na zajištění takové pomoci;
- pokud se osoba nemůže poskytnutí od-

⁵ § 46 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů

⁶ § 45a zákona č. 48/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů

⁷ rozsudek NSS č. 4 Ads 134/2014-34

⁸ rozsudek NSS č. 4 Ads 85/2015-60

⁹ rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích č. 10 A 57/2014-64

Zákon o sociálních službách ukládá krajům, aby ve spolupráci s obcemi a poskytovateli sociálních služeb a osobami, kterým jsou sociální služby poskytovány, aktivně zjišťovaly potřeby osob se zdravotním postižením na svém území a hledaly způsoby uspokojení jejich potřeb s využitím dostupných zdrojů, za tímto účelem zpracovávají analýzy získaných dat. Na základě takto identifikovaných potřeb a vyhodnocení zdrojů, kterými disponují veřejné rozpočty pro tyto účely, vypracovávají kraje strategii rozvoje sociálních služeb, navrhují opatření, která mají vést k žádoucímu stavu, povinnosti jednotlivých zúčastněných subjektů, dále i způsob vyhodnocení realizace těchto opatření, způsob zajištění sociální sítě atd.

povídající sociální služby domoci např. z důvodu vyčerpání kapacit stávajících poskytovatelů služeb sociální péče, je povinností kraje v rámci své samostatné působnosti učinit opatření k tomu, aby byla dostupnost odpovídajících služeb takové osobě v přiměřeném čase zajištěna;

- povinností kraje je učinit konkrétní a adresná opatření k tomu, aby osobě byla dostupnost odpovídajících služeb sociální péče zajištěna za podmínek zákona o sociálních službách;
- povinností kraje je zajistit osobě dostupnost pobytových služeb alespoň v některé formě vhodné pro tuto osobu;
- dotčeným správním orgánům je třeba poskytnout přiměřený časový prostor k tomu, aby byla nabídka odpovídajících služeb doplněna či rozšířena, což může být náročné z hlediska finančního a dále z hledisek organizačního, technického či personálního zajištění služby; nedostatečná kapacita poskytovatelů služeb sociální péče kraj nezavazuje povinnosti činit opatření k tomu, aby nabídka požadovaných sociálních služeb byla vytvořena v přiměřeném časovém horizontu.

Proti tomuto rozsudku podal Středočeský kraj kasační stížnost, věc se tak dostala k Nejvyššímu správnímu soudu, který svým rozsudkem¹⁰ zrušil rozsudek krajského soudu a současně rozhodl o tom, že

mezeném území nelze dovodit ani z mezinárodní smlouvy (Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením) ani z žádného ustanovení zákona o sociálních službách, včetně § 38;

- z Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením žádná práva na nějaké konkrétní služby sociální péče nevyplývají;
- § 38 zákona o sociálních službách normuje pouze nejvhodnější způsob poskytování péče, nikoliv nárok na poskytnutí péče jako takový;
- z povinnosti kraje stanovené v § 95 písm. g) zákona o sociálních službách pro potenciální uživatele sociálních služeb žádná konkrétní práva nevyplývají.

Může se zdát, že toto druhé rozhodnutí Nejvyššího správního soudu je v přímém rozporu s rozsudkem ve věci Jihočeského kraje, když dospívá k závěru, že krajský soud nesprávně dovodil přímé dotčení práva, jež žalobci žádný zákon nepřiznává, a za úkon směřující přímo proti němu označil opomenutí kraje zajistit dostupnost sociálních služeb, které s ohledem na povahu zákonem stanovené povinnosti takovýmto úkonem vůbec nemůže být, čímž překročil svoji pravomoc a v důsledku toho též nepřipustně zasáhl do práva kraje na samosprávu, jež je mu garantováno čl. 101 odst. 4 Ústavy ČR. K tomuto zdání však Nejvyšší správní soud v závěru odůvodnění

➤ Závěry k povinnosti kraje

Z uvedených rozhodnutí soudů vyplývá pro kraje, kterým je uložena povinnost zajišťovat dostupnost sociálních služeb, důležitý závěr soudu, podle něhož ze zákona o sociálních službách (ani mezinárodní smlouvy) nevyplývá osobě právo na poskytování konkrétní služby jím požadované, nelze tak úspěšně kraj (resp. jeho orgán, jímž je v tomto případě zastupitelstvo kraje) žalovat z tohoto důvodu za nezákonný zásah do práv osoby.

Zákon o sociálních službách neobsahuje žádnou sankci pro kraje, jak je tomu ve směru ke zdravotním pojišťovnám při nezajištění dostupné zdravotní péče. Je tak nezbytné dovozovat, že zákonodárce neměl v úmyslu postihovat (sankcionovat) kraje, pokud nezajistí dostupnost sociálních služeb¹¹. Kraje však musí zjišťovat potřeby poskytování sociálních služeb, jak ukládá

Bylo by jistě nanejvýš vhodné, aby obsah povinnosti zajistit dostupnost sociálních služeb byl více konkretizován buď přímo zákonem, nebo prováděcím právním předpisem. V nyní účinném zákoně o sociálních službách však není obsaženo zákonné zmocnění pro vydání vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí, bylo by tak nezbytné jít cestou nařízení vlády.

zákon o sociálních službách, a vytvářet střednědobý plán rozvoje sociálních služeb, který bude zohledňovat zjištěné potřeby. Při naplňování těchto zjištěných potřeb kraj v samostatné působnosti rozhoduje, jakými sociálními službami potřeby zajistí, přičemž osoba nemá nárok na poskytování sociální péče způsobem jím požadovaným.

Bylo by jistě nanejvýš vhodné, aby obsah povinnosti zajistit dostupnost sociálních služeb byl více konkretizován buď přímo zákonem, nebo prováděcím právním předpisem. V nyní účinném zákoně o sociálních službách však není obsaženo zákonné zmocnění pro vydání vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí, bylo by tak nezbytné jít cestou nařízení vlády.

Musí rovněž dojít k systémovým změnám ve financování sociálních služeb, neboť stávající poskytování dotací krajům na zajištění dostupnosti sociálních služeb je nedostatečné. Ačkoliv kraj zjistí potřeby poskytování sociálních služeb, poskytnutá dotace nepostačuje k jejich naplňování.

Pozn. aut.: Zcela na závěr je třeba uvést, že věci se bude ještě zabývat Ústavní soud, neboť byla podána ústavní stížnost. Bude tak nezbytné vyčkat na další vývoj výkladu povinnosti krajů zajišťovat dostupnost sociálních služeb.

Zákon o sociálních službách neobsahuje žádnou sankci pro kraje, jak je tomu ve směru ke zdravotním pojišťovnám při nezajištění dostupné zdravotní péče. Je tak nezbytné dovozovat, že zákonodárce neměl v úmyslu postihovat (sankcionovat) kraje, pokud nezajistí dostupnost sociální služby.

žaloba na určení nezákonnosti zásahu se odmítá. Z odůvodnění rozsudku zejména vyplývají následující pohledy Nejvyššího správního soudu:

- sociální práva upravená v čl. 30 Listiny základních práv a svobod explicitně nezahrnují právo na poskytování sociálních služeb;
- všeobecné veřejné subjektivní právo na poskytnutí služby sociální péče v požadovaném časovém horizontu a na vy-

rozsudku upozorňuje na poněkud rozdílnou podstatu obou věcí – v prvním případě byla služba sociální péče o postižené dítě zajištěna a podstatou žaloby byla snaha žalobce naordinovat soudní cestou kraji či jeho orgánům dle jeho názoru nejvhodnější způsob provádění a financování této péče, ve druhém případě bylo podstatou samotné právo na zajištění služby.

¹¹ ve smyslu zásady *Nulla poena sine lege* (žádný trest bez zákona), podle níž nelze někoho za něco trestat, pokud daný skutek není zakázán zákonem

¹⁰ rozsudek NSS č. 3 Ads 151/2016-59

Střípky z domova

Sportovní hry seniorů v Boskovicích

Boskovice – Ve středu 20. září se v Městské správě sociálních služeb Boskovice konal XII. ročník Sportovních her seniorů,

tentokrát ve stylu „Retro“. Her se zúčastnila družstva z domovů pro seniory Boskovice, Letovice, Předklášteří a Blansko. Stanoviště jednotlivých disciplín se nesla v duchu sportovních legend, a tak si všichni mohli připomenout jména jako Věra Čáslavská, Emil Zátopek, Imrich Bugár a další. Vítězem se po mnoha letech stalo domácí družstvo z Boskovic, druhé místo obsadil tým Předklášteří a třetí skončilo družstvo z Blanska. Závěrem seniory svým vystoupením potěšily a rozezpívaly děti z MŠ, ZŠ a Praktické školy Boskovice. Na přípravě a programu sportovních her se podíleli také studenti Střední pedagogické školy Boskovice. Celé sportovní hry provázela úžasná přátelská atmosféra. Akce byla spolufinancována Asociací poskytovatelů sociálních služeb České republiky.

*Bc. Marie Sáňková, ředitelka
MSSS Boskovice, p. o.*

Tančíme pro radost

Tavíkovice – Ve středu 20. září se uskutečnil ples „Tančíme pro radost“. Jedná se o společný projekt čtyř domovů pro osoby se zdravotním postižením – Domov u lesa

Tavíkovice, Zámek Břežany, Emin zámek a Srdece v domě Klentnice, jehož cílem je setkávání a navazování nových přátelství klientů i pracovníků. V letošním roce se organizačního putovního poháru ujal náš domov a rozhodl se uspořádat ples v prostorách Louckého kláštera ve Znojmě. Klienty bavil nejen moderátor p. Jonáš, ale i vý-

borná kapela Hurikán, která je rozezpívala a hlavně roztančila. O originální taneční kreace nebyla nouze. Nejen tancem je člověk živ – neméně důležité je i jídlo a dodržování pitného režimu. V tomto směru byli všichni spokojeni – nikdo netrpěl hladem ani žízní. Děkujeme všem, kteří se podíleli na organizaci plesu, a hlavně klientům a hostům za to, že vytvořili tak báječnou atmosféru. Již nyní se těšíme na příští rok, kdy organizátorskou štafetu převzme Zámek Břežany.

*Marta Kameníková, DiS.,
sociální pracovnice
Domov u lesa Tavíkovice, p. o.*

Velké oslavy v Soběsukách

Soběsuky – 4. října se konala v Domově pro seniory v Plumlově-Soběsukách velká oslava úctyhodných 104. narozenin paní Květoslavy Grmelové. Do domova nastou-

pila nedávno, ve svých 103 letech. Mezi gratulanty byli hejtman Olomouckého kraje Ladislav Okleštěk, starosta domovské obce, městyse Drahany, Milan Marek a zástupce zřizovatele, města Plumlova, Adolf Sušeň. S velkou kyticí i přáním dalších spokojených let přišlo i vedení domova, zaměstnanci a rovněž zástup jeho obyvatel. Paní Grmelová s dojetím přijala všechny dárky a přání a počáteční obavy a nervozitu vystřídal živé vzpomínky na minulost. Oslavenkyně všechny obohatila svou moudrostí i optimismem. Ani ve svých 104 letech neztratila humor a pozitivní myšlení; zjistit recept na dlouhověkost se však přítomní hosté snažili marně. Paní Grmelová pracovala jako švadlena, byla aktivní v místní komunitě – cvičila v Sokole, hrála divadlo, zpívala v kostele. Je ráda ve společnosti druhých, proto se v domově účastní všech aktivit, pokud se cítí dobře.

*PhDr. Yvona Andělová, ředitelka
Domov pro seniory Soběsuky, p. o.*

Cheiron dal šanci svým hudebním talentům

Tábor – V úterý 26. září se na Žižkově náměstí v Táboře konala hudební akce pod taktovkou organizace Cheiron T, o.p.s. Možnost vystoupit před publikem získa-

ly kapely, které pravidelně zkouší v prostorách cheironské hudebny. Pro některé z nich to byla první šance opustit prostory zkušebny, předvést před publikem svůj um a zažít svých pět minut slávy. Večer zahájila čardášová kapela, která populární romské hity proložila funky rytmy. Pak přišel syrový undergroundový rock DJ Tygra a v závěru tábořské náměstí ovládly hiphopové rytmy skupiny Strapekt. Hudební čísla doplnilo taneční vystoupení skupiny Čiriklore a prostor pro moderní hiphopový taneční program získala na speciální vyžádání diváků skupina Strapekt.

Lucie Šebánková, Cheiron T, o.p.s., Tábor

Chomutov svým seniorům

Chomutov – Sociální služby Chomutov uspořádaly 3. října ve spolupráci s městem celodenní společenskou akci „Chomutov svým seniorům“. Uskutečnila se v Městském divadle Chomutov u příležitosti Mezinárodního dne seniorů, který připadá na 1. říjen. Navštívilo ji téměř 150 seniorů. Od více než desítky vystavovatelů získali řadu informací o zdraví, bylinkách, doplň-

cích stravy, aktivním trávením volného času, jiní se přišli poradit nebo se jen tak podívat, shlédli taneční vystoupení Sokolek z Chomutova, módní přehlídku zapůjčených oděvů, mohli se pobavit tancem či poslechem Chilli bandu Viliama Béréše. Součástí společenského podvečera bylo i vyhodnocení ručních prací seniorů v rámci soutěže ART SENIOR Chomutov 2017, kterého se zhostil náměstek primátora Jan Mareš. Všem se akce velice líbila a rádi ji v příštím roce opět navštíví.

*Nina Popovičová,
Sociální služby Chomutov*

Střípky z domova

Den otevřených dveří

Hradec Králové – V rámci Týdne sociálních služeb ČR otevřel Domov U Biřičky pomyslně své dveře ve čtvrtek 5. října. Neznamená to ovšem, že jinak je zavřeno. Domov je běžně otevřený k návštěvám stále, v tento den však byl připraven doprovodný program. Návštěvník nahlédl do různých koutů areálu s výkladem průvodkyně, k prohlédnutí byly fotografie z činnosti zaměstnanců jednotlivých útvarů a také

ukázka jednotlivých kroužků a zálib, kterým se v domově s klienty věnujeme, např. Kuchařinky, zpívanky, hrátky s pamětí, společenské hry, ruční práce, taneční kroužek. Procházku domovem bylo možné zakončit kávou s moučnickem. Součástí programu byla přednáška na téma „Jednání se zájemcem o službu“ pod vedením sociální pracovnice domova.

Mgr. Nina Schafferová, pracovník vztahů k veřejnosti, Domov U Biřičky Hradec Králové

„Pracovník v sociálních službách v Ústeckém kraji“

Most – Letos proběhl 1. ročník ankety „Pracovník v sociálních službách v Ústeckém kraji“. Vyhlášení výsledků proběhlo 9. října v prostorech Krajského úřadu Ústeckého kraje za přítomnosti hejmana a dalších představitelů kraje. Nominováno bylo celkem 21 pracovníků z celého kraje. Také MSSS v Mostě – p. o., měla přihlášeného svého kandidáta, a to kulturně

výchovnou pracovníci Helenu Houškovou, která organizuje aktivity nejen pro seniory, ale i pro zaměstnance. Důvodem nominace byla její empatie, nadšení a neúnavná snaha pomáhat všem, kteří pomoc potřebují. Jako poděkování za svou práci obdrželi všichni nominovaní pamětní listy, drobný dárek a květinu, vítězové obdrželi ještě finanční dar. A naše Helena Houšková patří právem mezi oceněné. Těší nás, že jsme mohli být při tom.

Jaroslava Puntová, vedoucí Denního dětského rehabilitačního stacionáře, Střediska denní péče o děti do tří let věku, Most

Adoptovali jsme kormorána

Kadaň – Domov přívětivý zvířatům. Motto kadaňského Domova pro seniory, které není pouhou frází. Hmatatelným důkazem budiž nedávný společný počin jeho obyvatel. V příjemných zářijových dnech vyrazili cestovatelé z domova na další ze zajímavých výletů; tentokrát byl cílem Podkrusnohorský zoopark v Chomutově.

Projížďka vláčkem po parku v safari a skanzenu ve Staré Vsi ovšem nebyla jediným zážitkem. Senioři spojili finanční síly a stali se adoptivními rodiči krasavce z ptáčí říše, kormorána velkého. „Pořídili jsme si ideální zvíře. Sice se s ním nepomazlíte, na druhou stranu po něm ale nemusíte uklízet,“ směje se jeden ze skupinky nových patronů a zároveň vysvětluje volbu výběru: „Chtěli jsme lva nebo tygra, toho tady ale bohužel nemají. A také si nejsem jistý, zda by nám stačily finance. Ono šelmu za pár desítek korun asi nepořídíte.“

Zdeněk Moravec, PR a projektový manažer, MěSSS Kadaň, Domov pro seniory

Senioři a školáci hráli „Člověče, nezlob se!“

Semily – Radost z každého vyhození soupeřovy figurky měli všichni účastníci turnaje ve hře „Člověče, nezlob se!“ v Domě Sociálních služeb v Semilech. Šťěstí ve hře pokoušeli 3. října nejen obyvatelé domova, ale také žáci 9. ročníku nedaleké ZŠ Ivana Olbrachta, kteří již po několikáté zamířili k seniorům v rámci projektu „Poznej své-

ho dědečka a babičku“. Tento projekt běží již třetím rokem a zdaleka ještě nekončí. Žáci nás navštívili v rámci Dne otevřených dveří poskytovatelů sociálních služeb. Při té příležitosti si mohli prohlédnout prostory, např. Domovinku a výtvarné dílny, kde senioři mohou vytvářet různé výrobky a dekorace. Při prohlídce nás zaujaly také krásné obrazy a kresby známého semilského výtvarníka-seniora Rudolfa Daničky.

Ing. Eva Štěpničková, DiS., ředitelka Sociální služby Semily, p. o.

Ve znamení měsíce

Otrokovice – Již druhým rokem probíhá v SENIOR Otrokovice aktivizační program „Ve znamení měsíce“, jehož cílem je připomínat si tradice a zvyklosti našeho regionu či činnosti, které se váží k aktuálnímu kalendářnímu měsíci. 20. září se v našem domově uskutečnily krojované Svatováclavské hody. Součástí programu byl průvod krojovaných a ukázka tradičních hodových zvyklostí, např. jak krojovaná chasa žádá o povolení hodů či jak si stárek vyprošuje svoji stárku. Tančilo se a zpívalo za doprovodu Dua Moraváci, nechybělo ani dobré

vínečko, domácí koláčky a ořechový likér, který si naši senioři v letním čase sami připravili. Akce byla příležitostí nejen pro vzpomínání na doby hodové, ale také pro setkání seniorů s blízkými či přáteli.

Mgr. Věra Berková, SENIOR Otrokovice, p. o.

Příspěvky v této rubrice mohou být redakčně kráceny.

Dokonalá souhra

Speciální kosmetika **MoliCare Skin** zajistí tu nejlepší péči o pokožku namáhanou inkontinencí

Nutriskin Komplex

- přispívá k lepší elasticitě kůže a napomáhá k její regeneraci

Emulze voda v oleji

- zajišťuje dlouhodobou a hloubkovou hydrataci pokožky
- unikátní složení odpovídá přirozenému kožnímu filmu

Vyvážené pH 5,5

- šetrné a nedráždivé vůči pokožce
- podporuje ochranné mechanismy kůže a udržuje ji zdravou

Pro další informace volejte na bezplatnou linku **800 100 333**, navštivte **www.hartmann.cz** nebo kontaktujte svého obchodního zástupce HARTMANN-RICO.

**O krok dál
pro zdraví**